

JELGAVAS PILSĒTAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2014-2020

ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

jelgava
pilsēta izaugsmei!

SATURS

Ievads	2	Pilsētvide	
Jelgavas pilsētas raksturojums, sasniedzamība un funkcionālās saites		4.1. Zaļā infrastruktūra	34
1.1. Pilsētas raksturojums	5	4.2. Ūdeņi	34
1.2. Sasniedzamība	5	4.3. Dzīves vide	35
1.3. Jelgavas pilsētas funkcionālās saites	7	4.4. Drošība	36
Sabiedrība un labklājība		Komunālā saimniecība un infrastruktūra	
2.1. Iedzīvotāji	12	5.1. Transporta infrastruktūra	39
2.2. Izglītība	14	5.2. Ielu un sabiedrisko teritoriju apgaismojums	40
2.3. Veselība	19	5.3. Ūdensapgāde un kanalizācija	40
2.4. Sociālie pakalpojumi	20	5.4. Siltumapgāde	42
2.5. Kultūra	22	5.5. Elektroapgāde	43
2.6. Sports	24	5.6. Gāzes apgāde	43
2.7. Radošums	25	5.7. Atkritumu apsaimniekošana	43
2.8. Mājoklis	26	5.8. Kapsētu apsaimniekošana	44
Ekonomika		Pilsētas pārvalde	
3.1. Nodarbinātība un darba samaksa	28	6.1. Pašvaldība	46
3.2. Uzņēmējdarbība	29	6.2. Pašvaldības finanšu kapacitāte	46
3.3. Zinātne un pētniecība	31	6.3. Sabiedrības integrācija un līdzdalība	48
3.4. Tūrisms	32	6.4. Informācijas sabiedrība	49
		SVID analīze	
		Pielikumi	

Ievads

Jelgavas attīstīta balstīta uz šobrīd spēkā esošajiem pilsētas teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem - Jelgavas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģiju 2007.-2020.gadam, Jelgavas pilsētas teritorijas plānojumu 2009.-2021.gadam, Jelgavas pilsētas integrētas attīstības programmu 2007.-2013.gadam.

Jelgavas pilsētas attīstības programma 2014.–2020.gadam ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts pasākumu kopums Jelgavas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģijā 2007.-2020.gadam izvirzīto stratēģisko uzstādījumu īstenošanai.

Attīstības programma izstrādāta Eiropas Sociālā fonda finansētā projekta „Jelgavas pilsētas attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana”, vienošanās Nr.1DP/1.5.3.2.0/APIA/VRAA/080/046, ietvaros. Eksperta pakalpojumus attīstības programmas izstrādē sniedza SIA „AC Konsultācijas”.

Programmas galvenais mērķis ir, izmantojot pieejamos resursus, plānot ilgtspējīgu Jelgavas attīstību un pozicionēt pilsētu kā nacionālas nozīmes attīstības centru. Definējot Jelgavas attīstības mērķus, rīcībpolitikas un risināmos uzdevumus, ņemta vērā integrēta pieeja attīstības plānošanā, kā arī Eiropas Savienības, nacionālā un reģionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu uzstādījumi.

Attīstības programma sastāv no trīs sadaļām:

1. **Esošās situācijas raksturojums** - ietver šādas sadaļas: pilsētas raksturojums, sasniedzamība un funkcionālās saites, sabiedrība un labklājība, ekonomika, pilsētvide, komunālā saimniecība un infrastruktūra, pilsētas pārvalde un SVID analīze. Esošās situācijas raksturojums sniedz visaptverošu informāciju par pilsētnotiekošajiem sociālajiem un ekonomiskiem procesiem, identificējot pilsētas galvenās attīstības problēmas un iespējamus risinājumus. Esošās situācijas raksturojumā apskatītas Jelgavas attīstības tendences, būtiskākie pilsētas attīstības rādītāji salīdzināti ar valsts un citu lielo pilsētu – nacionālas nozīmes attīstības centru - Daugavpili, Jēkabpili, Jūrmalu, Liepāju, Rēzekni, Valmieru, Ventpili¹, vidējiem rādītājiem.
2. **Stratēģiskā daļa un rīcības plāns** nosaka stratēģiskos uzstādījumus un rīcības to īstenošanai. Lai sasniegtu pilsētas attīstības vīziju 2020 un stratēģiskos mērķus 2020, ir definēti vidējā termiņa un ilgtermiņa attīstības scenāriji, pilsētas specializācija, trīs

horizontālās prioritātes, sešas rīcībpolitikas, kas saistītas ar LR likumā «Par pašvaldībām» noteikto pašvaldības autonomo funkciju realizāciju. Stratēģiskās daļas izstrādē izmantota nelineārā pieeja - viena rīcībpolitika var sniegt ieguldījumu vairāku izvirzīto mērķu sasniegšanā. Rīcībpolitiku īstenošanai paredzēti uzdevumi un noteikti sasniedzamie rezultātu rādītāji.

3. **Investīciju plāns** ietver informāciju par plānotajiem projektiem attīstības programmas īstenošanai, tajā iekļauti investīciju plāna rezultātu rādītāji.

Pārskats par sabiedrības līdzdalību ietver informāciju par attīstības programmas izstrādes un ilgtermiņa attīstības stratēģijas aktualizācijas gaitā īstenotajiem sabiedrības līdzdalības pasākumiem, to apmeklētību, kā arī par publiskās apspriešanas norisi un tās laikā saņemtajiem priekšlikumiem, komentāriem.

Jelgavas pilsētas attīstības programmas 2014.-2020.gadam izstrādes gaitā organizētas vairākas diskusijas, plānošanas un darba semināri, maksimāli nodrošinot sabiedrības pārstāvju līdzdalību attīstības plānošanas procesā. Sekmīga attīstības programmas īstenošana būs atkarīga no politiskās gribas un plaša sabiedrības, uzņēmēju un nevalstisko organizāciju atbalsta, jo izvirzītos mērķus būs iespējams sasniegt tikai tad, ja dokumentā noteiktās rīcības tiks atbalstītas gan politiskā, gan sabiedrības līmenī.

¹ Salīdzinājums ar Daugavpili, Jūrmalu, Liepāju, Rēzekni, Valmieru, Ventpili - LP6 vai LP8 (republikas pilsētu statusu iegūstot Jēkabpili un Valmierai)

Attīstības programmas izstrādes ietvars

Jelgavas pilsētas attīstības programma ir izstrādāta pamatojoties uz šādiem Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem:

- 19.05.1994. LR likums „Par pašvaldībām”;
- 13.10.2011. LR likums "Teritorijas attīstības plānošanas likums";
- 16.10.2012. MK noteikumi Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”;
- 25.08.2009. MK noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”.

Plānojot Jelgavas pilsētas nākotni, ņemti vērā nacionālie, reģionālie un Jelgavas attīstības plānošanas dokumenti, Eiropas Savienības stratēģiskās un telpiskās plānošanas dokumenti, būtiskākie no tiem ir:

- Stratēģija "Eiropa 2020";
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030;
- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam;
- Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2008.–2014.gadam;
- Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006.–2026.gadam;
- Jelgavas pilsētas teritorijas plānojums 2009.–2021.gadam;
- Jelgavas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģija 2007.-2020.gadam;
- Jelgavas pilsētas integrētās attīstības programma 2007.-2013.gadam.

Jelgavas pilsētas attīstības plānošanā tika ņemti vērā arī Eiropas Savienības nozīmes uzstādījumi un iniciatīvas transporta un vides jomā, kas defināti šādos dokumentos:

- Stratēģija konkurētspējīgas, ilgtspējīgas un drošas enerģijas izveide: Enerģija 2020;
- ES dalībvalstu iniciatīva: Pilsētu mēru pakts Eiropas Savienības enerģētikas un klimata mērķu sasniegšanai;
- Baltā grāmata: Ceļvedis uz Eiropas vienoto transporta telpu — virzība uz konkurētspējīgu un resursefektīvu transporta sistēmu.

Jelgavas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam ir apstiprināta ar Jelgavas pilsētas domes 2013.gada 23.maija sēdes lēmumu Nr.5/5.

I Jelgavas pilsētas raksturojums, sasniedzamība un funkcionālās saites

Pilsētas raksturojums. Jelgava ir nacionālas nozīmes attīstības centrs, ceturktā lielākā Latvijas pilsēta gan pēc iedzīvotāju skaita, gan platības. Jelgavas kopējā platība ir 60,3 km². Pilsēta atrodas Zemgales līdzenuma centrā, Latvijas centrālajā daļā, Rīgas metropoles areālā, otras lielākās Latvijas upes – Lielupes krastos. Pilsētas attālums līdz Rīgai ir 42 km, līdz Lietuvas robežai – 34 km. Jelgavu šķērso starptautiskas un nacionālas nozīmes transporta koridori. Pilsēta attīstās kā ekonomisko aktivitāšu, izglītības, veselības, kultūras, sporta, zinātnes un rūpniecības centrs.

Sasniedzamība. Jelgavai ir labi sasniedzamības rādītāji ar galvaspilsētu Rīgu, nacionālas nozīmes attīstības centriem – Liepāju, Ventspili, Jēkabpili, kā arī tuvāko apgabala centru Lietuvā – Šauļiem. Jelgava ir būtisks sabiedriskā transporta mezgls starp Rīgu un Zemgales pašvaldībām un nodrošina pilsētas un apkārtnējo novadu iedzīvotājiem administratīvās un pārvaldes funkcijas, dažāda veida pakalpojumus.

Pilsētas sabiedriskā transporta autobusu parks ir labā stāvoklī, nepieciešamie uzlabojumi ir tikai organizatoriska rakstura. Pieprasījumu pēc pasažieru satiksmes galvenokārt nosaka nozīmīgā svārstmigrācija virzienā Jelgava-Rīga, savukārt pēc kravu pārvadājumiem – nozīmīgas ekonomiskās aktivitātes koncentrēšanās Rīgā. Būtiska loma kravu pārvadājumos ir arī Jelgavas uzņēmēju preču eksportam, kas vērsts faktiski visos virzienos, pamatā ar autotransportu, līdz ar to svarīga loma ir autoceļu stāvoklim. Pilsētas sasniedzamības uzlabošanai, reģionālās attīstības sekmēšanai un iedzīvotāju mobilitātes veicināšanai jāuzlabo autoceļu, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāte. Lai panāktu plašāku sabiedriskā transporta izmantošanu, ir jāpilnveido dažādu transporta veidu maršrutu sasaiste, t.sk. veidojot multimodālu transporta mezglu pie dzelzceļa stacijas.

Jelgavas pilsētas funkcionālās saites. Jelgavas pilsētas pašvaldība sadarbojas ar citām Latvijas un ārvalstu pašvaldībām. Vistiešākā ietekme un sadarbība Jelgavai ir ar pilsētai pieguļošajām teritorijām - Ozolnieku un Jelgavas novadiem. Ņemot vērā Rīgas metropoles areāla pilsētu izvietojumu un ērto Rīgas sasniedzamību, Jelgavai ir izveidojušās spēcīgas funkcionālās saites ar Rīgu, vājākas – ar Jūrmalu, Olaini.

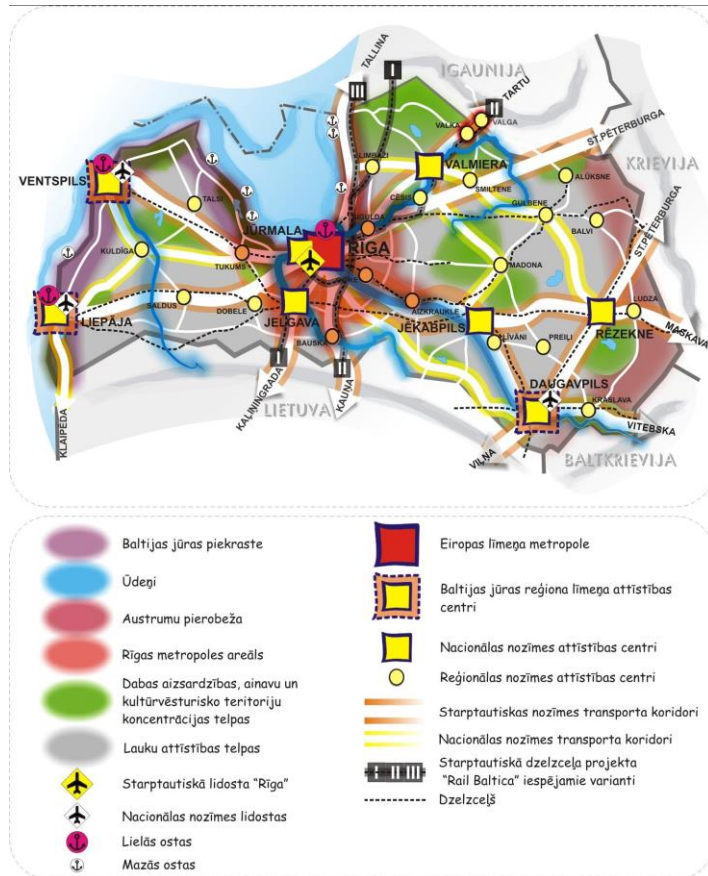
Jelgavai kā nacionālas nozīmes attīstības centram ir jāstiprina pilsētas kā reģiona virzītājspēka loma, attīstot izglītības, zinātnes, ražošanas un loģistikas potenciālu. Jelgavas izaugsme jāvirza uz pievilcīgas un kvalitatīvas dzīves vides veidošanu, sekmējot darba vietu un plaša, daudzveidīga pakalpojumu klāsta nodrošināšanu pilsētas un apkārtnējo teritoriju iedzīvotājiem.

1.1. Pilsētas raksturojums

Jelgava ir nacionālas nozīmes attīstības centrs, ceturtā lielākā Latvijas un lielākā Zemgales plānošanas reģiona pilsēta gan pēc iedzīvotāju skaita, gan platības. Jelgavas kopējā platība ir 60,3 km². Pilsēta atrodas Zemgales līdzenuma centrā, Latvijas centrālajā daļā, Rīgas metropoles areālā, otras lielākās Latvijas upes – Lielupes krastos. Pilsētas attālums līdz Rīgai ir 42 km, līdz Lietuvas robežai – 34 km. Jelgavu šķērso starptautiskas un nacionālas nozīmes transporta koridori.

Latvijas teritorijas telpiskās attīstības perspektīva 2030.gadam

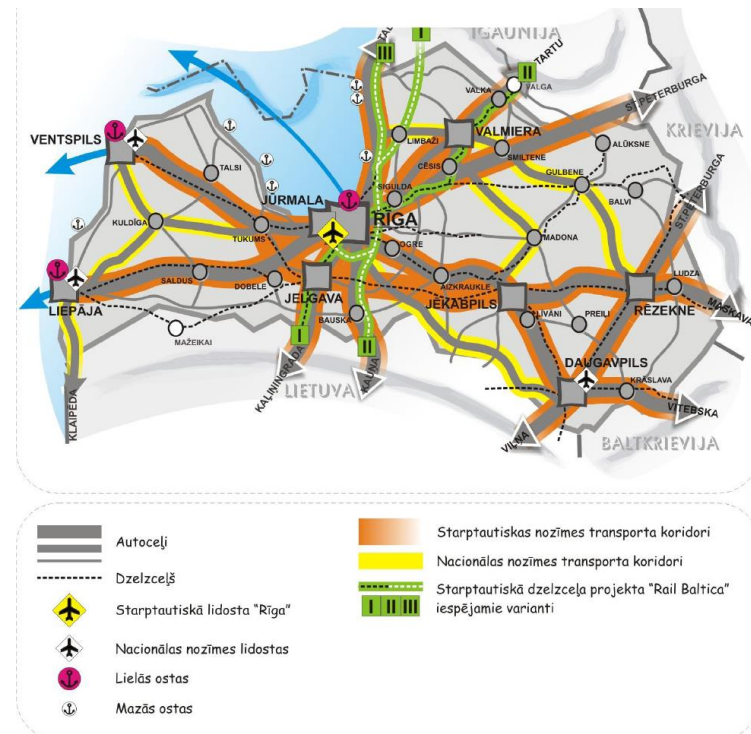
Avots: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030

Jelgava attīstās kā ekonomiskās aktivitātes, izglītības, veselības, kultūras, sporta un zinātnes centrs. Pilsētā ir attīstīta rūpniecība, nozīmīgākās nozares - metālapstrāde, kokapstrāde un pārtikas ražošana. Pilsēta ir pievilcīga iedzīvotājiem un tūristiem ar daudzveidīgu kultūras piedāvājumu, kultūrvēsturisko mantojumu un paaudzēs izkoptām kultūras tradīcijām.

1.2. Sasniedzamība

Jelgavai ir labi sasniežamības rādītāji ar galvaspilsētu Rīgu, nacionālas nozīmes attīstības centriem – Liepāju, Ventspili, Jēkabpili, kā arī tuvāko apgabala centru Lietuvā – Šauļiem. Kā galvenā identificējama sasaiste ar Rīgu, kas ir nozīmīga gan kravu pārvadājumiem, gan pasažieru satiksmei, jo Rīgas metropoles areālā koncentrējas lielākā daļa Latvijas uzņēmējdarbības, transporta un loģistikas uzņēmumu, administratīvo iestāžu, un šī biznesa darījumu vide nosaka stabilu, pastāvīgu satiksmes plūsmu. Sliktās ceļu kvalitātes dēļ apgrūtināta ir Jūrmalas sasniežamība.

Latvijas teritorijas telpiskās attīstības perspektīva 2030.gadam

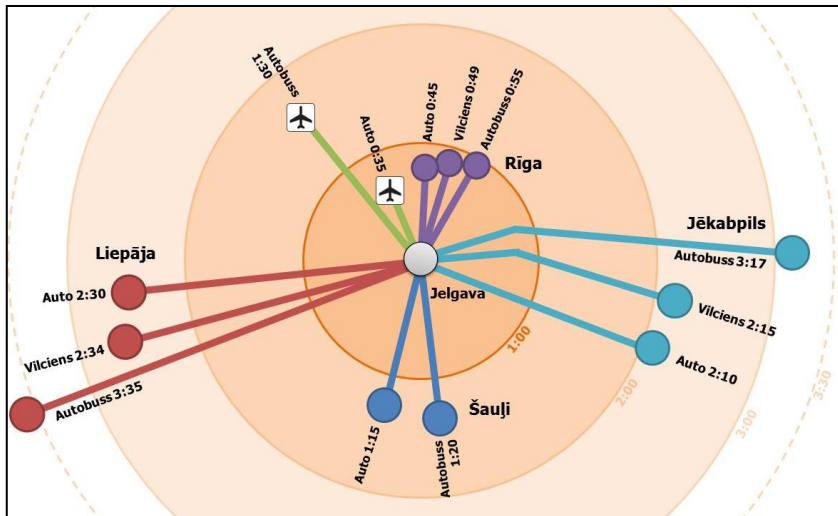

Avots: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030

Pasažieru satiksmes plūsma saistīta galvenokārt ar iedzīvotāju pārvietošanos uz darba vietām Rīgā u.c.

Kravu pārvadājumu plūsma saistīta ar galvenajiem uzņēmumu produkcijas noieta tirgiem Dānijā, Lietuvā, Igaunijā, Vācijā, Skandināvijas valstīs, Krievijā u.c.

Jelgavas pilsētas sasniedzamības rādītāji (tīrais braukšanas laiks)

Avots: www.balticmaps.eu, www.1188.lv, maps.google.com

Pilsētas sasniedzamības uzlabošanai, reģionālās attīstības sekmēšanai un iedzīvotāju mobilitātes veicināšanai jāuzlabo autoceļu, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāte. Lai panāktu plašāku sabiedriskā transporta izmantošanu, ir jāpilnveido dažādu transporta veidu maršrutu sasaiste, t.sk. attīstot autostāvvietu sistēmu. Iekšzemes pasažieru pārvadājumos pilnvērtīgi jāizmanto esošā dzelzceļa tīkla potenciāls. Jārada priekšnoteikumi plašākai informācijas un komunikāciju tehnoloģiju pieejamībai un izmantošanai, kas ļaus labāk īstenot pakalpojumu un informācijas pieejamību elektroniskajā vidē.

Autoceļi. Autoceļu tīkls, kas izvietots starveidā ap Jelgavu, nodrošina nokļūšanu gan Zemgales plānošanas reģiona apdzīvotās vietās, gan citos nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros.

Uz Jelgavu var nokļūt ar autotransportu pa valsts autoceļu A8 Rīga – Jelgava – Lietuvas robeža (Meitene), kas ir arī Eiropas autoceļa Rietumu - Austrumu, Ziemeļu - Dienvidu virzienā E77 sastāvdaļa (ViaHanseaica: St. Pēterburga – Pleskava – Rīga – Jelgava – Kauņa – Berlīne). Ar citiem attīstības centriem Jelgavu sasaista šādi reģionālie autoceļi:

Rietumu – austrumu virzienā:

- Auce – Bēne – Penkule – Jelgava (P96; P97);
- Liepāja – Dobeles – Jelgava – Iecava – Stelpe – Vecumnieki – Valle (A9; P97; P93; P92; P88; P73);
- Ventspils – Tukums – Jelgava – Iecava – Stelpe – Vecumnieki – Valle (A10; P98; P92; P89; P73);
- Dobeles – Jelgava – Olaine – Ķekava – Ķegums – Jaunjelgava – Aizkraukle – Sece – Jēkabpils (P97; A8; P87; P76).

Ziemeļu – dienvidu virzienā:

- Jūrmala – Kalnciems – Jelgava – Eleja – Lietuva (P99; A8);
- Rīga – Jelgava – Eleja – Lietuva (A8).

Pateicoties Jelgavas ģeogrāfiskajam novietojumam, pilsētā notiek intensīva kravu pārvadājumu, t.sk. tranzīta, plūsma, pakalpojumi ir labi attīstīti un viegli pieejami, tos piedāvā gan vietējie, gan starptautiskie uzņēmumi.

Dzelzceļš. Jelgava ir būtisks Latvijas dzelzceļa mezgls, tajā krustojas dzelzceļa līnijas Zilupe – Krustpils – Jelgava – Ventspils, Rīga – Jelgava – Liepāja, Rīga – Jelgava – Glūda – Mažeiki, Rīga – Jelgava – Meitene – Šauļi. Šīs līnijas ir labi attīstītas un pastāvīgi noslogotas, izņemot līniju uz Mažeikiem, kurā šobrīd satiksme ir pārtraukta.

Kravu pārvadājumu satiksmei visbūtiskākā ir līnija Krustpils – Jelgava – Ventspils, pa kuru tiek pārvadāts ievērojams apjoms Ventspils ostā pārkraujamo kravu, daudz mazāks apjoms kravu tiek pārvadāts pārējās līnijās (Rīga – Jelgava, Jelgava – Liepāja). Pasažieru pārvadājumi intensīvi attīstīti saiknē ar Rīgu, ar Liepāju satiksme šobrīd veidota tikai divas reizes nedēļā, lai gan vilcienam ir acīmredzamas priekšrocības salīdzinājumā ar autobusu satiksmi.

Latvijai šobrīd nav tiešas dzelzceļa satiksmes ar Eiropu pa esošo dzelzceļa tīklu. Lielākā perspektīva dzelzceļu satiksmē saistāma tieši ar pasažieru pārvadājumu atjaunošanu Eiropas virzienā (piemēram, RailBaltica projekts), kā arī ar pasažieru pārvadāšanas intensificēšanu Liepājas virzienā. Ja tiks atjaunots savienojums ar Mažeikiem, tā galvenā loma būs kravu satiksmei.

Pasažieru pārvadājumus pa dzelzceļu Latvijā veic AS „Pasažieru vilciens”, iekšzemes kravu pārvadājumus – SIA „LDzCargo”, starptautiskus pārvadājumus veic gan SIA „LDzCargo”, gan AS „Baltijas ekspresis”, gan SIA „Baltijas Tranzīta serviss”. Kravu pārvadājumi ir izteikti tranzīta pārvadājumi, lai gan ir iespējas dzelzceļa transporta attīstīšanai iekšzemes kravu pārvadājumiem.

Ūdens ceļi. Jelgavu šķērso viena no Latvijas lielākajām upēm Lielupe, kuras izmantošanas potenciāls saistīts ar upju transporta attīstību tūrisma un rekreācijas vajadzībām, kā arī daudz mazākā mērā – ar kravu pārvadājumiem. Ir uzsākta Lielupes un Driksas krastu sakārtošana un infrastruktūras izveide dažādu transporta veidu (velo, auto, upju) sasaistei un izmantošanai, ko nepieciešams turpināt. Nepieciešams izveidot upju transporta pietātnes, kas atbilst starptautiskām prasībām.

Gaisa satiksme. Gaisa satiksmei, kā ātrākajam un efektīvākajam transporta veidam, ir nozīmīga loma ārējās sasniedzamības nodrošināšanā. Līdz Latvijas neatkarības atjaunošanai Jelgavā darbojās lidlauks, šobrīd lidlauka darbība ir pārtraukta. Jelgavas tuvumā atrodas tādi lidlauki kā starptautiskā lidosta „Rīga”, lidosta Šauļos ar specializāciju militārajā un kravu pārvadājumu jomā, vispārējās aviācijas lidlauki Spilve, Tukums, Ādaži, Ikšķile, tāpēc Jelgavas lidlauka atjaunošanas priekšnosacījums ir ekonomisks pamatojums un nozīmīgas privātās investīcijas.

Sabiedriskais transports. Jelgavu ar citiem attīstības centriem savieno autobusu satiksme reģionālos starppilsētas/vietējās nozīmes maršrutos. Autobusu satiksme kopumā ir labi attīstīta, lai gan Liepājas un Jēkabpils sasniedzamība (caur Rīgu) ar autobusu satiksmi vērtējama kā neatbilstoša. Trūkst pietiekami ātra savienojuma starp Jelgavu un Bausku, kā rezultātā apdzīvotās vietas, kuru sasniedzamība organizēta caur Bausku (Uzvara, Rītausma) ir ļoti grūti sasniedzamas, salīdzinot ar autosatiksmi.

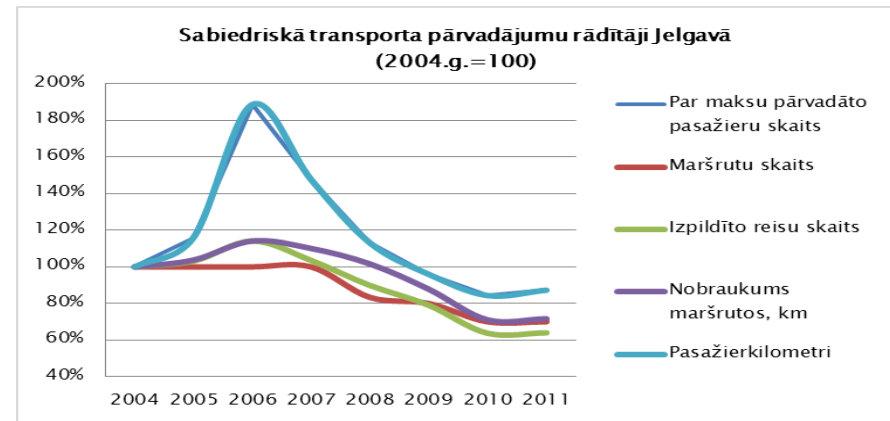
Sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai Jelgavā izmanto autobusus un taksometrus. Kā sabiedriskā transporta līdzeklis pilsētas ietvaros tiek izmantots arī dzelzceļa transports virzienā dzelzceļa stacija „Ozolnieki” – dzelzceļa stacija „Cukurfabrika” – dzelzceļa stacija „Jelgava”. Galvenā dzelzceļa pasažieru plūsma ir virzienā Jelgava – Rīga.

Jelgavas pilsētas un piepilsētas autobusu maršrutus apkalpo SIA „Jelgavas autobusu parks”. Pilsētā ik dienu tiek apkalpoti 21 maršruti. Kopējais autobusu parks ir 62 autobusi ar vidējo vecumu 2 gadi, no tiem 77% pieejami cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Iegādājoties jaunus autobusus, tiek ņemtas vērā vides prasības. Pilsētas satiksmi nodrošina 39 autobusi ar vidējo vecumu 3 gadi - visi pieejami personām ar kustības traucējumiem. Līdz ar to autobusu parka stāvoklis ir ļoti labs, un galvenie risināmie jautājumi saistīti ar pārvadājumu organizēšanu.

2011.gadā par maksu pārvadāto pasažieru skaits bija 2,96 milj. Salīdzinot ar 2010.gadu, šis rādītājs ir nedaudz pieaudzis (par 3,5%), bet ilgākā laika posmā analizējot datus, var secināt, ka pasažieru skaits ir būtiski sarucis.

Jelgava ir būtisks sabiedriskā transporta mezgls starp Rīgu un reģionu. Autoostas atrašanās pilsētas centrā, bet dzelzceļa stacijas izvietojums vairāk nekā viena kilometru attālumā no tās rada neērtības pasažieriem īsā laika posmā izvēlēties piemērotāko sabiedriskā transporta veidu. Nepieciešams izveidot multimodālu satiksmes mezglu pie dzelzceļa stacijas, integrējot

vairākus sabiedriskā transporta veidus. Sabiedriskā transporta sistēma jāattīsta par teritoriāli visaptverošu un pietiekami blīvu, ar ērtu pārsēšanos no viena maršruta un transporta veida citā, ar optimāliem kustību intervāliem un attālumiem starp pieturām un velosatiksmes iesaisti tajā.

Avots: SIA „Jelgavas autobusu parks”

Saskaņā ar 2011.gadā Jelgavā veiktās Sabiedriskās domas aptaujas rezultātiem, tikai 35% no aptaujātajiem respondentiem minēja, ka ir apmierināti ar sabiedrisko transportu pilsētā. Galvenokārt iedzīvotāji ir neapmierināti ar sabiedriskā transporta pieejamību vakarā.

1.3. Jelgavas pilsētas funkcionālās saites

Jelgavas pilsētas pašvaldība sadarbojas ar citām Latvijas un ārvalstu pašvaldībām.

Jelgavas pilsētas pašvaldībai ir noslēgti sadraudzības līgumi ar 14 valstu pašvaldībām: Vejle (Dānija), Naka, Halleforsa (Zviedrija), Šauļi (Lietuva), Pērnavā (Igaunija), Belostoka (Polija), Baranoviči (Baltkrievija), Šin-jinga (Taivāna), Alkamo (Itālija), Ivano-Frankovska (Ukraina), Rueil-Malmaison (Francija), Maskavas Dienvidu administratīvā apgabala prefektūra, Magadana (Krievija), Novu - Odesa (Brazīlija). Pilsētai jāstiprina pārrobežu sadarbību ar tuvākajām Lietuvas pilsētām un starptautiskā sadarbība.

Vistiešākā ietekme un sadarbība Jelgavai ir ar pilsētai pieguļošajām teritorijām - Ozolnieku un Jelgavas novadiem. Kopīgi risināmie pilsētas un kaimiņu pašvaldību attīstības un telpiskās plānošanas jautājumi galvenokārt skar uzņēmējdarbības, atkritumu apsaimniekošanas, satiksmes un inženiertehniskās infrastruktūras, kapsētu teritoriju attīstības, sabiedriskā transporta, Lielupes upju baseina apsaimniekošanas, vides aizsardzības, tūrisma un rekreācijas jomas.

Galvenie sadarbību areāli un virzieni starp Jelgavu un Zemgales reģiona pašvaldībām

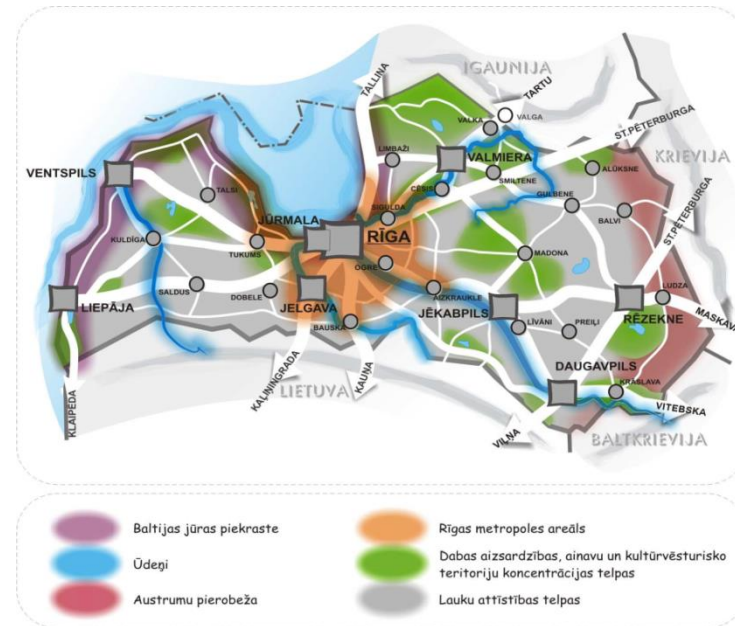

Avots: Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijas sadaļa „Pilsētas - lauku mijiedarbība”, 2011, SIA „Metrum”

Jelgavai kā nacionālas nozīmes attīstības centram ir jāstiprina pilsētas kā Zemgales plānošanas reģiona virzītājspēka loma, attīstot izglītības, zinātnes, ražošanas un loģistikas potenciālu. Iekļaujoties reģiona vienotajā attīstības centru funkcionālajā tīklā, Jelgavā jāveicina industriālo, loģistikas, tehnoloģiju parku veidošana, zinātnes un pētniecības centru attīstība un sadarbība. Jānodrošina attīstības centru funkcionālā papildinātība dažādās jomās (t.sk. izglītības, kultūras, zināšanu, sociālajā, veselības u.c. jomās) atbilstoši to hierarhijai attīstības centru tīklā, kā arī jānostiprina un jāattīsta uzņēmējdarbība, dzīvotspējīgu preču un pakalpojumu noieta tirgus, jāveido kvalitatīva transporta infrastruktūra. Efektīva mobilitāte ir jānodrošina gan starp dažāda līmeņa attīstības centriem, gan ar galvaspilsētu, nozīmīga loma ir arī informācijas un komunikāciju tehnoloģiju pieejamībai.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam ir noteiktas nacionālo interešu telpas - teritorijas ar būtisku nozīmi valsts ilgtspējīgai attīstībai un stratēģiskiem resursiem. Viena no šādām teritorijām ir Rīgas metropoles areāls.

Latvijas teritorijas telpiskās attīstības perspektīva 2030.gadam

Avots: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030

Rīgas metropoles areālu veido Rīgas pilsēta kopā ar tuvējām dažāda lieluma pilsētām – Jūrmalu, Olaini, Jelgavu, Baldoni, Salaspili, Ogru un Siguldu. Ņemot vērā pilsētu lokveida izvietojumu un ērtu Rīgas sasniedzamību, ir izveidojušās spēcīgas funkcionālās saites, ko nosaka Rīgas kā ekonomiskā, finanšu un kultūras centra pievilcība un ko veicina iedzīvotāju ikdienas svārstmigrācija virzienā darbs-mājas. Šīs teritorijas attīstību galvenokārt nosaka trīs lielās pilsētas – Rīga, Jelgava, Jūrmala, kurām ir starptautiskas nozīmes ekonomiskās attīstības potenciāls un kuru ekonomiskā specializācija ļauj tām vienai otru papildināt.

Lai nodrošinātu Rīgas metropoles areāla vienotu ilgtspējīgu attīstību, ir jāiesteno koordinēta sadarbība starp vietējām pašvaldībām, plānošanas reģioniem un valsts institūcijām, jāsaņem transporta infrastruktūras, sabiedriskā transporta un apbūves attīstības plānošana, kā arī jāaizsargā un ekoloģisko koridoru saglabāšana un funkcionēšana starp pilsētām. Jāstiprina areālā esošās pilsētas, ņemot vērā to specializāciju, lomu un vietu, t.sk. atslogojot Rīgu no tai netipiskām funkcijām.

Jelgavas izaugsme jāvirza uz ekonomikas attīstību un pievilcīgas, kvalitatīvas dzīves vides veidošanu, sekmējot darba vietu un plaša, daudzveidīga pakalpojumu klāsta nodrošināšanu pilsētas un apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem.

Jelgavas pilsētas funkcionālās saites

Funkcionālās saites	Sadarbības teritorijas	Sadarbības tēmas	Skaidrojums
1. Administratīvās un pārvaldes funkcijas	Rīga Jelgavas novads Ozolnieku novads Citi Zemgales plānošanas reģiona novadi	Valsts iestāžu sniegtie pakalpojumi (skat. 2.pielikumu) Kopīga pilsētplānošana Zemgales plānošanas reģiona ietvaros Civilā aizsardzība (t.sk. pretplūdu aizsardzība)	Jelgava kā Zemgales plānošanas reģiona centrs koncentrē būtisku daudzumu valsts pārvaldes iestāžu reģionālās nodaļas. Jelgavas pilsētai, Jelgavas un Ozolnieku novadiem izstrādāts vienots civilās aizsardzības plāns, kas nosaka pasākumus iespējamā kaitējuma cilvēkam, īpašumam un videi mazināšanai katastrofu gadījumā. Vienotā pašvaldību civilās aizsardzības komisija organizē pašvaldību, glābšanas dienestu un attiecīgo institūciju saskaņotu rīcību palīdzības sniegšanā iedzīvotājiem un seku likvidēšanas neatliekamo pasākumu veikšanā.
2. Transporta infrastruktūra un pakalpojumi	Rīga Olaine Jūrmala Jelgavas novads Ozolnieku novads Citi Zemgales plānošanas reģiona novadi	Valsts un reģionālas nozīmes transporta infrastruktūra savstarpējās sasniedzamības uzlabošanai Veloceliņu attīstība Integrēti un multimodāli sabiedriskā transporta risinājumi Ūdens transporta attīstība	Jelgavas kvalitatīva sasniedzamība, tajā skaitā ar sabiedrisko transportu, uzlabos Jelgavas kā nacionālas nozīmes attīstības centra pakalpojumu pieejamību un Zemgales plānošanas reģiona ekonomisko attīstību. Sadarbības teritoriju kvalitatīva savstarpēja sasniedzamība veicinās pakalpojumu piedāvājuma dažādošanu un papildinātību. Ceļu infrastruktūras uzlabošana un attīstība veicinās satiksmes drošības paaugstināšanos, transporta plūsmu optimizāciju un pilsētvides kvalitātes uzlabošanu. Veloceliņu attīstība veidos velosatiksmi kā alternatīvu pārvietošanās veidu veselīga dzīvesveida un tūrisma attīstības veicināšanai. Ūdens transporta attīstība tūrisma, rekreācijas vajadzībām un kravu pārvadājumiem.
3. Darba tirgus	Rīga Jelgavas novads Ozolnieku novads Dobeles novads u.c. Zemgales plānošanas reģiona novadi	Darbinieku apmācība un kvalifikācijas paaugstināšana Darba vietu piedāvājums	Jelgava ir pievilcīga un ērti sasniedzama darba vieta iedzīvotājiem no citiem novadiem. Ekonomikai attīstoties, svarīga ir Jelgavas darba tirgus savstarpēja integrācija ar darba tirgiem Zemgales novados. Kvalificētu speciālistu piesaistei pieaugs Jelgavas sasniedzamības nozīme no Rīgas un citām teritorijām.
4. Uzņēmējdarbības vide un ražošana	Rīga Ozolnieku novads Jelgavas novads Visa Latvija	Industriālās teritorijas Jelgavas biznesa inkubators NP Properties - Jelgavas biznesa parks LLU Tehnoloģiju un zināšanu pārneses centrs Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs Tirdzniecības un finanšu pakalpojumi	Jelgava ir nozīmīgs ekonomikas, zināšanu un inovāciju centrs plašākai apkārtnē. Pilsētas ekonomikas attīstība cieši saistīta ar Rīgas attīstības tendencēm. Apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem Jelgavā ir pieejams plašs dažādu finanšu un tirdzniecības iestāžu pakalpojumu klāsts, savukārt Jelgavas iedzīvotāji var izmantot Rīgas pilsētā esošo pakalpojumu piedāvājumu. Nepieciešama industriālo zonu attīstīšana sadarbībā ar pieguļošo teritoriju pašvaldībām.
5. Mājoklis	Visa Latvija	Individuālās apbūves teritorijas Dzīvokļu piedāvājums	Jelgava ir pievilcīga dzīvesvieta ar kvalitatīvu dzīves vidi un iedzīvotājiem nepieciešamajiem pakalpojumiem, darba un izglītības iespējām.

Funkcionālās saites	Sadarbības teritorijas	Sadarbības tēmas	Skaidrojums
6. Komunālie pakalpojumi	Rīga Ozolnieku novads Jelgavas novads Bauskas novads Citi Zemgales plānošanas reģiona novadi	Ūdensapgādes pakalpojumi Atkritumu apsaimniekošana Apbedīšanas pakalpojumi	Jelgavā ir pieejams plašs dažādu iedzīvotājiem un uzņēmējiem nepieciešamo komunālo pakalpojumu klāsts. Sadarbībā ar pilsētai pieguļošo teritoriju pašvaldībām jāturpina attīstīt kvalitatīva dzeramā ūdens apgāde, atkritumu apsaimniekošana, apbedīšanas pakalpojumi.
7. Veselības aprūpe, sociālie pakalpojumi	Rīga, Jūrmala Jelgavas, Ozolnieku, Iecavas, Bauskas, Rundāles, Dobeles novads Visa Latvija	Veselības aprūpes pakalpojumi Sociālie pakalpojumi Rehabilitācijas pakalpojumi	Jelgavā pieejami primārās un sekundārās veselības aprūpes, neatliekamā medicīniskās palīdzības pakalpojumi, atrodas reģionālā daudzprofilu slimnīca, valsts SIA „Ģintermuiža”, to pakalpojumus izmanto citu teritoriju iedzīvotāji. Veco ļaužu aprūpes pakalpojumus Jelgava saņem Ozolnieku novadā, garīgi slimo aprūpes pakalpojumus - Jelgavas novadā, diagnostikas pakalpojumus ir iespējams saņemt Rīgā, rehabilitācijas pakalpojumus – Jūrmalā.
8. Izglītība, kultūra, sports	Rīga, Jūrmala Ozolnieku novads Jelgavas novads Visa Latvija	Izglītības pakalpojumi Kultūras pakalpojumi Sporta pakalpojumi Kopīgi kultūras, sporta pasākumi Mūžizglītības un profesionālās izglītības pakalpojumi	Jelgavas izglītības iestādēs pieguļošo teritoriju iedzīvotāji var iegūt pirmsskolas, pamata, vidējo, profesionālo un interešu izglītību. Pilsētā ir plašs mūžizglītības iespēju piedāvājums. Latvijas Lauksaimniecības universitāte visas Latvijas iedzīvotājiem piedāvā vairākas unikālas augstākās izglītības programmas. Pilsētā tiek piedāvāts plašs un kvalitatīvs kultūras un sporta pasākumu un notikumu klāsts. Jelgavas iedzīvotājiem ir iespējas saņemt izglītības, kultūras un sporta pakalpojumus pilsētai pieguļošajās teritorijās, Rīgā, Jūrmalā u.c.
9. Tūrisms	Rīga, Jūrmala Ozolnieku novads Jelgavas novads Bauskas novads Citi Zemgales plānošanas reģiona novadi Visa Latvija	Saskaņota tūrisma infrastruktūra, vienoti tūrisma maršruti, komplekss tūrisma produktu piedāvājums Zaļās struktūras apsaimniekošana un attīstība iedzīvotāju rekreācijai Dabas liegums „Lielupes palienes pļavas” (Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada Jaunsvīrlaukas pagasta un Ozolnieku novada Cenu pagastu teritorijās) Ūdens tūrisma piedāvājuma attīstība	Jelgavā darbojas reģionālais tūrisma centrs, kas apkalpo Jelgavas pilsētu, Jelgavas un Ozolnieku novadus, sniedz pakalpojumus gan Latvijas, gan ārvalstu tūristiem. Jāattīsta starppašvaldību sadarbība dabas lieguma apsaimniekošanai un tūrisma infrastruktūras attīstībai tajā. Sadarbībā ar pieguļošajām teritorijām nepieciešams mērķtiecīgs tūrisma mārketingu un kompleksu tūrisma produktu piedāvājuma attīstīšana, t.sk. tādu tūrisma resursu izmantošana kā salas, upes, zaļās teritorijas.

II Sabiedrība un labklājība

Iedzīvotāji. Lai gan Jelgavas iedzīvotāju skaits ir samazinājies, pilsētas demogrāfiskās attīstības tendences ir nedaudz labākas nekā Latvijā un lielākajās pilsētās vidēji, kas ir skaidrojams ar Jelgavas izdevīgo atrašanās vietu, iekļaujoties Rīgas aglomerācijā. Dzimstības rādītāji ilgtermiņā kļuvuši zemāki, tādēļ nākotnē sagaidāms iedzīvotāju skaita virs darbaspējas vecumam pieaugums. Izaicinājumi pilsētas attīstībā turpmākajos gados būs saistīti ar jauniešu integrāciju darba tirgū, darba vietu radīšanu pilsētā, darbaspēka pārkvalifikāciju.

Izglītība. Līdz 2018.gadam saglabāsies nepietiekams vietu skaits pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs. Vispārējās izglītības infrastruktūra nav pietiekoši optimizēta, nepieciešams turpināt uzlabot izglītības iestāžu infrastruktūru un materiāltehnisko bāzi. Profesionālajā izglītībā Jelgavā var apgūt vairākās specialitātes, piemēram, mašīnbūvē un metālapstrādē, pārtikas produktu ražošanā, būvniecībā un civilā celtniecībā un citās. Jelgavā atrodas trešā lielākā Latvijas Republikas augstākās izglītības un zinātnes iestāde – Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU), kas piedāvā unikālas augstākās izglītības programmas - lauksaimniecības, veterinārmedicīnas, pārtikas tehnoloģiju, meža un kokapstrādes, ainavu arhitektūras, hidrobūvju, kā arī atsevišķās mehānikas jomās. Jelgavā ir plašs mūžizglītības iespēju piedāvājums, nozīmīgākās pieaugušo izglītības iestādes ir Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrs (ZRKAC) un LLU Mūžizglītības centrs. Interesu izglītības programmas pilsētā piedāvā 4 pašvaldības izglītības iestādes, 2 privātās interešu izglītības iestādes, vairākas vispārējās un profesionālās izglītības iestādes, kā arī pašvaldības aģentūra „Kultūra” un ZRKAC. Nepieciešams attīstīt interešu izglītības iestāžu infrastruktūru un materiāltehnisko bāzi.

Veselība. Veselības aprūpes jomā Jelgavā ir labs pakalpojumu nodrošinājums gan primārajā, gan sekundārajā aprūpē. Jelgava atrodas reģionālā daudzprofilu slimnīca, kas nodrošina visas republikas nozīmes ārstniecības iestādes funkcijas, izņemot medicīnisko izglītību. Jelgavā atrodas arī republikas nozīmes ārstniecības iestāde VAS „Jelgavas psihiatriskā slimnīca” „Ģintermuiža”, kas nodrošina stacionāro aprūpi psihiatrijā un narkoloģijā. Jelgavas veselības iestāžu infrastruktūras attīstība un aprīkojuma uzlabošana nodrošinātu kvalitatīvāku un mūsdienu prasībām atbilstošu veselības aprūpi. Izmantojot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, jāievieš e-veselības elementi, kas uzlabotu ārstniecības procesa efektivitāti.

Sociālie pakalpojumi. Jelgavā ir iespējams saņemt daudzveidīgus sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus. Kopš 2008.gada globālās finanšu un ekonomiskās krīzes pilsētā pieauga sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņēmēju skaits. Veco cilvēku īpatsvara pieaugums palielina pieprasījumu pēc ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumiem mājās, specializētā autotransporta un asistenta-pavadoņa pakalpojumiem. Sadarbībā ar Ozolnieku novada pašvaldību nepieciešams izveidot daudzfunkcionālu sociālās aprūpes centru. Bērnu sociālās aprūpes centrā nepieciešams uzlabot infrastruktūru, izveidot Jauniešu māju.

Kultūra. Pilsētas kultūras infrastruktūru veido kultūras nami, muzeji un bibliotēkas. Kultūras dzīve Jelgavā ir aktīva, taču šo iestāžu infrastruktūra ir daļēji novecojusi un ar nepietiekamu ietilpību, tādējādi nav iespējas attīstīt kultūras pasākumu piedāvājumu. Pilsētā nav nodrošināta nacionālas nozīmes attīstības centra infrastruktūras pieejamība – nav kinoteātra, koncertzāles. Perspektīvā jāveido multifunkcionāls kultūras un interešu izglītības centrs, laikmetīgās mākslas izstāžu zāle un multimediju centrs, jauna zinātniskā bibliotēka, kultūras iestādēs jāattīsta mūsdienu tehnoloģiskās iespējas.

Sports. Pilsētā ir 3 sporta skolas, 50 sporta klubi un vairākas sporta bāzes. Jelgavā darbojas divi sporta kompleksi: nacionālās nozīmes sporta bāze - Zemgales Olimpiskais centrs un sporta komplekss "Zemgale". Sportot iespējams arī vispārīzglītojošo skolu sporta zālēs un laukumos, taču lielākoties sporta infrastruktūra nav atbilstoša mūsdienu prasībām. Nepieciešams attīstīt un modernizēt airēšanas bāzi, kā arī izveidot jaunu sporta bāzi galda spēļu, cīņas un boksa sporta veidiem.

Radošums. Pilsētu konkurētspēju ietekmē radošums – spēja radīt jaunas idejas, un inovācijas – spējas šīs idejas īstenot. Jelgavā ir 215 uzņēmumi, kas darbojas radošajās industrijās, to atbalstošajos sektoros un ar tām saistītajās nozarēs. Jelgavai ir vides un infrastruktūras potenciāls radošo industriju attīstībai. Nozīmīga loma radošo industriju attīstībā ir LLU, Tehnoloģiju un zināšanu pārneses centram, „JIC Biznesa inkubatoram”, mākslas studijām.

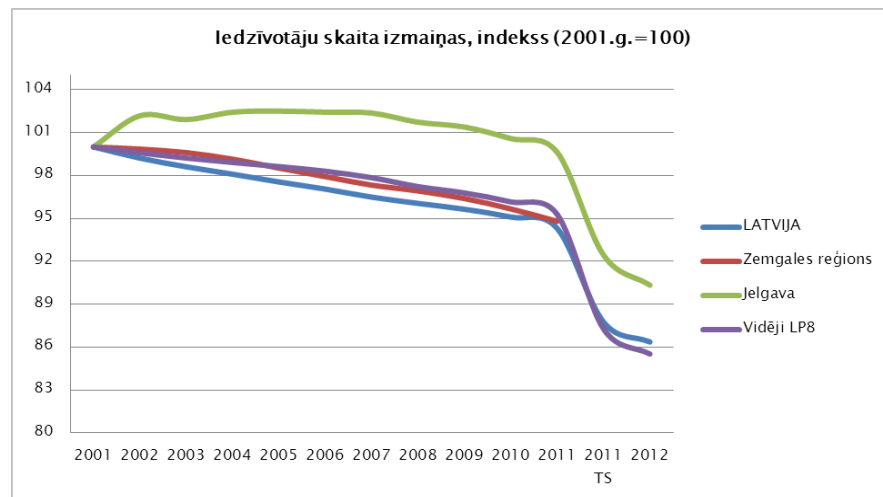
Mājoklis. Pamatā Jelgavas dzīvojamo rajonu apbūvi veido tipveida (sērijveida) ķieģeļu un lielpaneļu mājas. Lielākais māju apsaimniekošanas uzņēmums Jelgavā ir kapitālsabiedrība SIA "Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde". Dzīvojamā fonda apsaimniekošanas izmaksas pilsētā ir pieaugušas, pasliktinoties iedzīvotāju ekonomiskai situācijai, pašvaldībai jāveido sociālie un īres nami maznodrošinātajiem. Notiek darbs pie ēku energoefektivitātes pasākumu popularizēšanas, daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām ir augsts tehniskais nolietojums, nepieciešama kompleksa ēku renovācija.

2.1. Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits. Iedzīvotāju skaits Jelgavā pēc Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem 2012.gada sākumā bija 58 280 iedzīvotāju, kas veido 3% no Latvijas iedzīvotāju kopējā skaita (2,04 milj. iedzīvotāju). Pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) datiem iedzīvotāju skaits Jelgavā ir lielāks, pilsētā kā dzīvesvietā uz 01.07.2012. deklarēti 60 445 iedzīvotāji.

Ja salīdzina iedzīvotāja skaita izmaiņas laika posmā no 2001.-2012.gadam, tad vienpadsmit gadu laikā iedzīvotāju skaits Latvijā ir samazinājies par 14%. Salīdzinot republikas pilsētas, vislielākais iedzīvotāju skaita samazinājums šajā laika posmā ir bijis Daugavpilī (par 20%) un Rēzeknē (par 18%), savukārt vismazākais - Jūrmalā (par 9%) un Jelgavā (par 10%). Vidēji republikas pilsētās, izņemot Rīgu, iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 14%.

Kā galvenie iemesli iedzīvotāju skaita samazinājumam gan valstī, gan Jelgavā ir dzimstības samazināšanās un pieaugošs emigrējušo personu skaits.

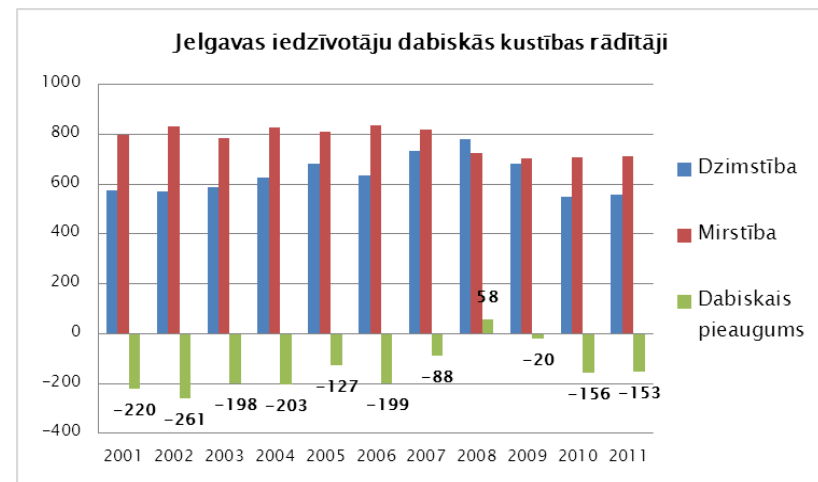
Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Jelgavas iedzīvotāju skaita izmaiņas ir cieši saistītas ar kopējiem demogrāfiskajiem procesiem valstī. Lielais emigrācijas vilnis iedzīvotāju skaitu ietekmē būtiskāk nekā negatīvais dabiskais pieaugums. Līdz ar to, pieaugot Jelgavas iedzīvotāju skaitam, tas notiktu uz citu Latvijas teritoriju rēķina, jo iedzīvotāju migrācijas saldo Latvijā tuvākajos gados vēl aizvien būs negatīvs.

Dabiskais pieaugums. Laika posmā no 2001.-2011.gadam dzimstība Latvijā ir samazinājusies par 4%. Vislielākais samazinājums ir novērojams Ventspilī - par 24% un Rēzeknē - par 20%. Jelgavā dzimstība ir samazinājusies par 3%. Savukārt Jūrmalā un Rīgā dzimstība ir pieaugusi attiecīgi par 16% un 14%, Liepājā dzimstības rādītāji šajā laika periodā palikuši salīdzinoši nemainīgi.

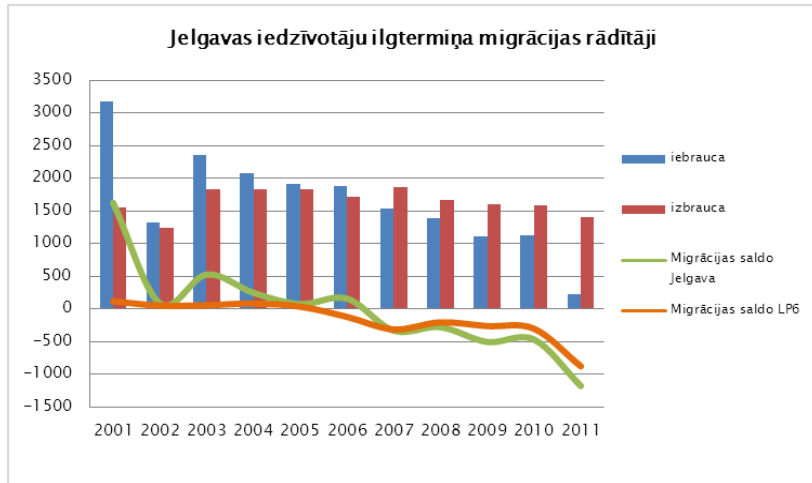
Pēc CSP datiem dabiskais pieaugums visās lielajās pilsētās un Latvijā kopumā laika periodā no 2001.-2011.gadam bijis negatīvs. Jelgavas pilsēta ir vienīgā, kurai 2008.gadā bijis pozitīvs dabiskais pieaugums (58). Tas galvenokārt saistāms ar dzimstības pieauguma rādītājiem pilsētā ekonomiskās augšupejas laikā no 2006.-2008.gadam. Savukārt, sākot no 2009.gada dabiskais pieaugums Jelgavā atkal kļuva negatīvs - mirušo skaits šajā laikā būtiski nemainījās, taču strauji saruka dzimušo skaits, kas saistāms ar ekonomikas lejupslīdes laiku un tās radītajiem sociālajiem riskiem - darba samaksas, pabalstu samazināšanos un pieaugošajiem bezdarba rādītājiem.

Situāciju daļēji iespējams uzlabot veicot demogrāfiju veicinošus pasākumus valstiskā mērogā - atbalstot ģimenes ar bērniem. Tomēr jāreķinās, ka iedzīvotāju skaita samazināšanās turpināsies arī nākotnē un līdz ar to samazināies arī sieviešu skaits reprodūktīvā vecumā, īpaši vecuma grupā no 20-44 gadiem, kad Latvijā sievietēm, pēc CSP datiem, pamatā dzimst bērni. Dzimušo bērnu skaits iepriekšējo gadu līmenī varēs saglabāties tikai palielinoties summārajam dzimstības koeficientam.

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Ilgtermiņa migrācija. Iedzīvotāju migrācijas saldo laika posmā no 2001.-2011.gadam Jelgavā ir samazinājies. Līdz 2003.gadam migrācijas saldo pilsētā bija pozitīvs, sākot ar 2004.gadu tas kļuva negatīvs, situācijai krasi pasliktinoties pēckrīzes gados. Līdzīga tendence novērojama arī vidēji sešās lielajās pilsētās. Latvijā kopumā, Rīgā un Daugavpilī negatīvs migrācijas saldo novērojams visā aplūkotajā laika periodā (2001.–2011.gads).

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Kā viens no galvenajiem iemesliem iedzīvotāju aizbraukšanai ir lielās atalgojuma atšķirības Eiropas Savienības dalībvalstīs, bezdarba līmeņa pieaugums un citas globālās finanšu un ekonomikas krīzes sekas, kuru dēļ ne tikai Jelgavas, bet arī citu pilsētu iedzīvotāji ir devušies meklēt darbu ārpus Latvijas.

Situācija migrācijas un bezdarba jomā Jelgavā, kā arī Latvijā kopumā, uzlabosies, tikai būtiski samazinoties bezdarba līmenim un pieaugot vidējai darba algai, attīstoties uzņēmējdarbībai un veidojot jaunas darba vietas, uzlabojoties pilsētvides kvalitātei un attīstoties infrastruktūrai. Jāņem vērā imigrantu iespējamā plūsma no citām valstīm, kas var radīt sociālas problēmas, saistītas ar atšķirīgām kultūrām, tradīcijām, reliģijām u.c.

Iedzīvotāju struktūra. Jelgavā laika posmā no 2001. līdz 2012.gadam ir notikušas izmaiņas vecumu grupās. Par trešdaļu samazinājies iedzīvotāju līdz darbības vecumam skaits un par 15% samazinājies iedzīvotāju skaits virs darbības vecumam. Iedzīvotāju skaits darbības vecumā samazinājies lēnāk (par 9%), kas skaidrojams ar astoņdesmito gadu beigās dzimušo bērnu ienākšanu darba tirgū. No 2011.gada iedzīvotāju īpatsvars virs darbības vecuma grupā sācis pieaugt. Iedzīvotāju skaita līdz darbības vecumam straujais samazinājums ir negatīvs signāls darbaspēka resursiem, ekonomiskajiem procesiem un pilsētas attīstībai

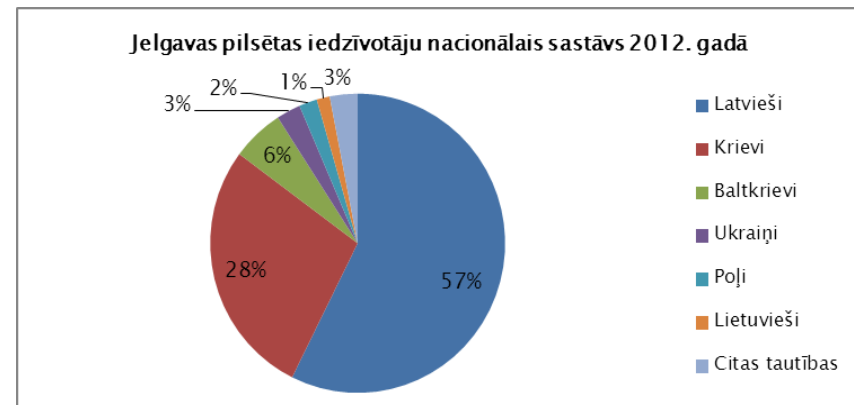
kopumā. Saglabājoties šādai tendencei ilgtermiņā, strauji pieaugs gan valsts, gan Jelgavas pilsētas iedzīvotāju vidējais vecums un iedzīvotāju virs darbības vecuma skaits, radot papildus slodzi valsts un pilsētas sociālajam budžetam.

Ja aplūko Jelgavas iedzīvotāju procentuālo īpatsvaru, iedzīvotāju īpatsvars līdz un virs darbības vecumam laika periodā no 2001.–2012.gadam samazinājies katrs par vairāk nekā 1 procentpunktu. Savukārt, to iedzīvotāju īpatsvars, kuri ir darbības vecumā, ir pieaudzis par 3 procentpunktiem.

Demogrāfiskā slodze Jelgavā 2012.gada sākumā bija 554 iedzīvotāji līdz un virs darbības vecumā uz 1000 darbībasvecīgiem iedzīvotājiem, Latvijā nedaudz augstāka - 574. Ilgtermiņā demogrāfiskās slodzes rādītājs ir samazinājies gan Jelgavā, gan vidēji valstī, kas skaidrojams ar iedzīvotāju darbības vecumā īpatsvara pieaugumu, taču, sākot ar 2011.gadu, sācis samazināties iedzīvotāju īpatsvars darbības vecumā.

Jelgavā iedzīvotāju nacionālais sastāvs pēdējos divpadsmit gados ir mainījies tikai nedaudz. Laika periodā no 2001.-2012.gadam latviešu īpatsvars ir pieaudzis par 6 procentpunktiem, savukārt krievu, baltkrievu, ukraiņu īpatsvars ir samazinājies (attiecīgi par 4, 1 un 1 procentpunktu).

Pēc CSP datiem uz 2012.gada sākumu, pilsētā ir 57% latvieši, 28% krievi un 15% citu tautību iedzīvotāji.

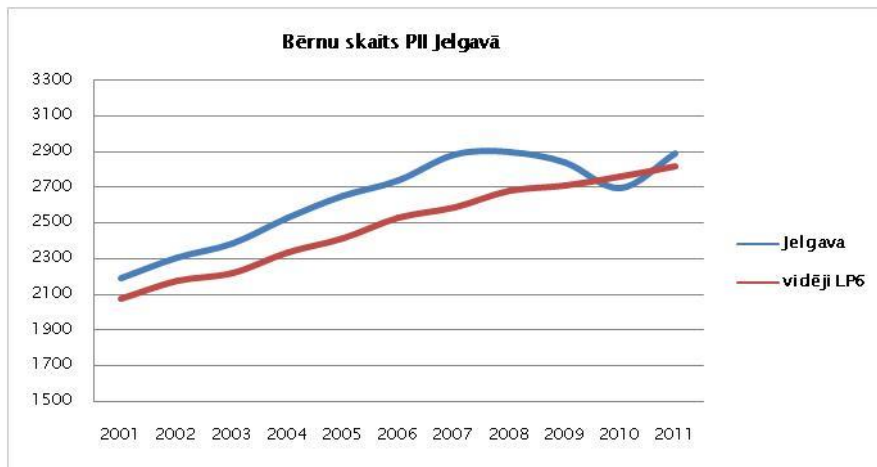

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem 2012.gadā pilsoņu īpatsvars Jelgavā bija 81%. Pēdējo gadu laikā nepilsoņu īpatsvars Jelgavā, līdzīgi kā visā Latvijā, samazinās, un tas skaidrojams gan ar kopējām valsts demogrāfiskajām tendencēm, gan arī īstenoto nepilsoņu naturalizācijas politiku.

2.2. Izglītība

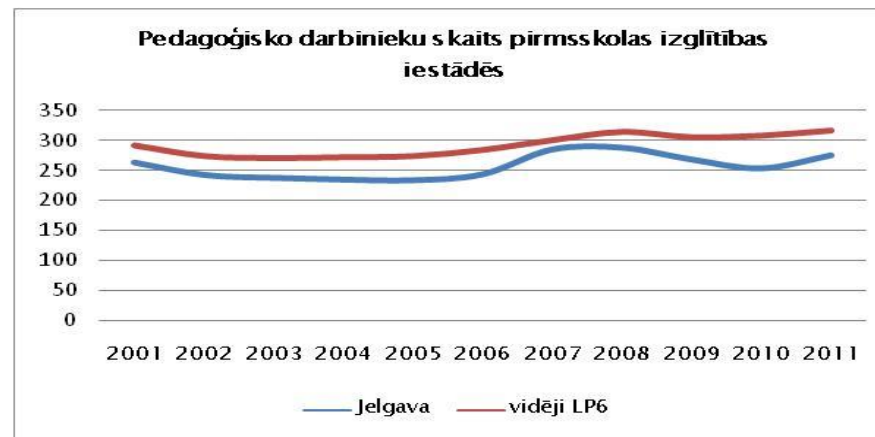
Pirmsskolas izglītība. Pirmsskolas izglītības programmas Jelgavā īsteno 9 pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes un 7 privātās pirmsskolas izglītības iestādes. Jelgavas speciālā internātpamatskola, Jelgavas 2.pamatskola, Jelgavas 3.pamatskola, Jelgavas 4.pamatskola, Jelgavas 4.vidusskola, Jelgavas 6.vidusskola un SIA „Lazdiņas privātā vidusskola „Punktiņš” īsteno piecgadīgo un sešgadīgo bērnu obligātās pirmsskolas izglītības programmas.

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Jelgavā bērnu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs ilgtermiņā, līdzīgi kā vidēji lielajās pilsētās, ir pieaudzis, kas saistāms ar pirmskrīzes laikā novēroto dzimstības pieaugumu. Lai gan 2011.gadā Jelgavā ir atklāts jauns bērnudārzs, pilsētā arī šobrīd ir aktuāls pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamības jautājums, īpaši - bērniem vecumā no 1,5 līdz 2 gadiem. Māmiņām, kuras vēlas atsākt strādāt, ir privāti jāalgo aukle bērniem, jo pirmsskolas izglītības iestādēs vietu skaits nav pietiekams. Pēc 2012.gada augusta datiem, vecuma grupā līdz 3 gadiem reģistrā pirmsskolas izglītības apguvei reģistrēti 680 bērni, vecuma grupā 3-5 gadi - 324 bērni un vecuma grupā 5-7/8 gadi (skolas vecums) - 5 bērni.

2014.gadā ekspluatācijā tiks nodota jauna pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāde 280 bērniem, taču nepieciešamība palielināt vietu skaitu pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs saglabāsies līdz 2018.gadam. Ņemot vērā dzimstības samazināšanos un emigrējušo skaita pieaugumu, jau 2018.gadā izglītības iestāžu infrastruktūra atbildīs pieprasījumam, savukārt tālākā nākotnē, saglabājoties esošajām demogrāfiskajām tendencēm, būs nepieciešama pirmsskolas izglītības iestāžu reorganizācija.

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Pedagogu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs Jelgavā laika periodā no 2001.-2011.gadam ir pieaudzis par 5%, savukārt lielajās pilsētās pedagogu skaits vidēji ir pieaudzis par 8%.

Positīvi vērtējams tas, ka Jelgavas pirmsskolas izglītības iestādēs ir nodrošināta nepieciešamā infrastruktūra bērniem ar īpašām vajadzībām (redzes, valodas un dzirdes, kā arī somatiskajām un kustību problēmām). Pilsētā tiek veicināta agrīna bērnu savstarpējā integrācija un tolerances veidošana.

Vispārējā pamata un vidējā izglītība. Jelgavā vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmas latviešu mācību valodā piedāvā 10 izglītības iestādes: Jelgavas 1.ģimnāzija, Jelgavas Valsts ģimnāzija, Jelgavas 4.vidusskola, Jelgavas Spīdolas ģimnāzija, Jelgavas 3.pamatskola, Jelgavas 4.pamatskola, Jelgavas 1.speciālā internātpamatskola, Jelgavas speciālā internātpamatskola, Jelgavas speciālā pamatskola, Jelgavas Vakara (maiņu) vidusskola. No tām 3 izglītības iestādes nodrošina izglītības programmas izglītojamajiem ar īpašām vajadzībām. Mazākumtautību izglītības programmas īsteno 6 izglītības iestādes: Jelgavas 5.vidusskola, Jelgavas 6.vidusskola, Jelgavas 2.pamatskola, Jelgavas speciālā internātpamatskola, Jelgavas speciālā pamatskola, Jelgavas Vakara (maiņu) vidusskola. Arī Jelgavas 5.vidusskola un Jelgavas 6.vidusskola īsteno izglītības programmas izglītojamiem ar īpašām vajadzībām.

Tāpat kā visur Latvijā, arī Jelgavā skolēnu skaits laika posmā no 2001.-2011.gadam ir samazinājies.

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Izglītības iestāžu tīkla reorganizācija un iestāžu strukturālās izmaiņas Jelgavā ir veiktas, sākot jau no 1992.gada. Pašvaldība sistemātiski analizē skolēnu skaita izmaiņas, tam atbilstoši mainot skolu tīklu un izglītības iestāžu struktūru. Skolēnu skaits dažādās vispārizglītojošās izglītības iestādēs, dažādās klasēs ir atšķirīgs - no 18-32 skolēniem vienā klasē. Optimālais skolēnu skaits klasē kvalitatīva mācību procesa nodrošināšanai ir 26-28 skolēniem. Kopš 2007.gada izmaiņas skolu tīklā un struktūrā nav veiktas, līdz ar to šā brīža izglītības infrastruktūra nav pietiekoši optimizēta atbilstoši dzimstības tendencēm un, turpmāk reorganizējot izglītības iestādes, jāizvērtē skolēnu skaita sadalījums pa klasēm.

Pretēji skolēnu skaita samazinājumam vispārējās izglītības iestādēs ir nedaudz pieaudzis pedagogu skaits – no 8 pedagogiem uz 100 skolēniem 2002.gadā uz 10 - 2011.gadā, jo ir pieaudzis atbalsta pasākumu un atbalsta personāla skaits izglītības iestādēs. Skolēniem ir pieejams lielāks skaits ārpusstundu nodarbību, pagarinātās dienas grupas, logopēda, psihologa, sociālā un speciālā pedagoga pakalpojumi, nodrošinot pozitīvu mikroklimatu izglītības iestādēs un veicinot skolēnu sekmju uzlabošanu.

Lai nodrošinātu kvalitatīvas izglītības pieejamību, nepieciešams paaugstināt pedagogu profesionālās kompetences – par jaunākajām mācīšanas un mācīšanās metodēm, iekļaujošo izglītību, finanšu prātību un informācijas tehnoloģiju pielietojumu mācību procesā.

Attīstot izglītības kvalitāti Jelgavā, jārisina priekšlaicīgas izglītības iestādes pamešanas jautājums, lai sasniegtu rādītāju, ka visi skolēni iegūst vismaz pamatzglītību. Nepieciešams uzlabot izglītības iestāžu infrastruktūru, materiāltehnisko bāzi – pielāgot infrastruktūru skolēnu ārpusstundu darbam, interešu izglītošanai, uzlabot sēdvietu un galdu kvalitāti, tos pielāgojot atbilstoši skolēnu vecuma un auguma rādītājiem. Nepieciešama arī skolas vides un atpūtas telpu / teritoriju labiekārtošana, kas īpaši aktuāla sākumskolas klašu grupās, skolēnu drošībai un radošo spēju attīstīšanai.

Emigrējušo jauniešu, skolēnu ar īpašām vajadzībām un ilgstoši slimojošo skolēnu integrēšanai Jelgavas izglītības sistēmā jāizstrādā un jālicencē izglītības programmas tālmācībai, jānodrošina atbalsta pasākumi skolēniem, kuri izglītību iegūst eksterņātā. Nepieciešams informēt sabiedrību par iespējām atzīt ārpus formālās izglītības apgūtās zināšanas.

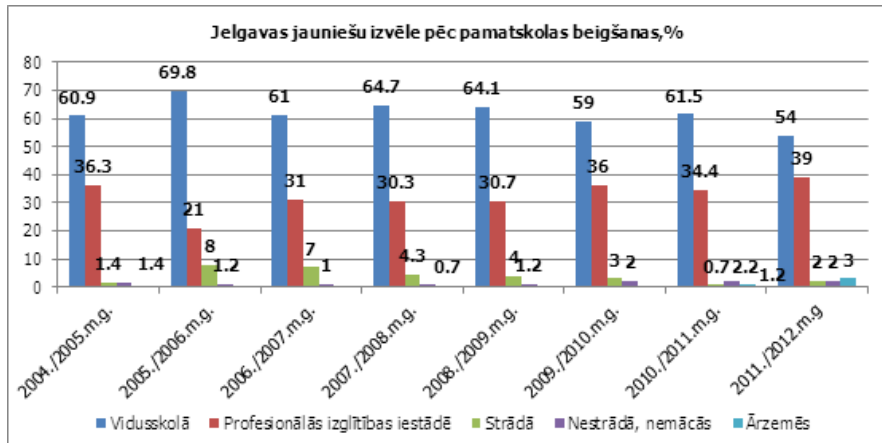
Papildus tam jānodrošina arī elektroniskās saziņas iespēja starp pedagogu un skolēnu, un vecākiem. Būtiski ieguldījumi nepieciešami arī mācību materiālu iegādei, lai nākotnē visi skolēni tiktu nodrošināti ar mācību grāmatām un mācību līdzekļiem bez maksas. Mainoties mācīšanas un mācīšanās procesam, būtiski ir izglītības iestādēm nodrošināt atbilstošu interneta pieslēgumu, regulāri jāpapildina un jāatjauno informācijas tehnoloģijas.

Jāsniedz lielāks atbalsts talantīgajiem skolēniem. Pilsētā ar ZRKAC atbalstu darbojas pašvaldības finansēta mērķprogramma „Junior universitāte”. Pēc 2012.gada datiem, tajā ir iesaistīti 60 5.-9. klašu skolēni, kuri var attīstīt talantus dabaszinātņu jomās - ķīmijā, bioloģijā, matemātikā, fizikā, kas veicina interesi par šiem mācību priekšmetiem un motivē tos apgūt arī vidusskolā un augstskolā. Pēc 2012.gada centralizēto eksāmenu rezultātiem bioloģija un fizika ir mācību priekšmeti, kuros vidēji Jelgavas skolēniem ir sliktākas sekmes nekā vidēji valstī. Līdz 2020.gadam Junior universitātē būtu jāiesaista 5% no 5-9.klašu talantīgajiem skolēniem.

Lai veicinātu profesionālo kompetenču attīstību vispārizglītojošo skolu skolēniem, jāpaplašina ZRKAC programmu piedāvājums un jāsadarbojas ar profesionālās izglītības iestādēm.

Savukārt skolēniem, kuri izglītību apguvuši ārpus Latvijas, jānodrošina izglītības programmas, lai palīdzētu viņiem integrēties Jelgavas izglītības iestādēs, piemēram, latviešu valodas apmācība, iespēja atzīt ārzemēs iegūto izglītību un izglītību, kura iegūta ārpus formālās izglītības. Mazāks kļuvis to skolēnu īpatsvars, kuriem vecāki ir nodarbināti ārvalstīs, bet bērni turpina izglītību pilsētas skolās.

Sākotnējā profesionālā izglītība. Pēdējo gadu laikā ir pieaudzis to jauniešu īpatsvars, kas turpina mācības profesionālās izglītības iestādēs. 2011./2012.mācību gadā Jelgavā proporcija starp vidējās izglītības ieguvu vidusskolās un profesionālās izglītības apguvi profesionālās izglītības iestādēs ir 59% : 41%, līdz 2020.gadam jāpanāk attiecība 50% : 50%. Pie turpmāka audzēkņu skaita pieauguma jāattīsta Jelgavas pilsētā esošo profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūra un mācību materiāltehniskā bāze.

Avots: Jelgavas pilsētas pašvaldība

Profesionālo izglītības iestāžu skaits Jelgavā kopš 2003./2004.m.g ir palicis nemainīgs. Pilsētā darbojas Jelgavas Amatu vidusskola un Jelgavas Tehnikums, kurās var apgūt specialitātes šādās kompetencēs: mašīnbūve un metālapstrāde, pārtikas produktu ražošana, būvniecība un civilā celtniecība, kokapstrādes tehnoloģijas, mašīnzinības, informācijas tehnoloģijas un citas. Pašvaldības finansētajās profesionālās izglītības iestādēs īstenotās izglītības programmas nedublē valsts finansēto profesionālo izglītības iestāžu īstenotās izglītības programmas.

Veidojot vienotu profesionālās izglītības pārvaldības modeli pilsētā, jāmaina valsts izglītības iestāžu juridiskais statuss, jāveido valsts un pašvaldības partnerība.

Jelgavas Mūzikas vidusskolā var apgūt gan profesionālās izglītības, gan profesionālās ievirzes izglītības programmas mūzikas jomā. Skolas profesionālo izglītības programmu klāsts ir ievērojams ar to, ka var apgūt kokles spēli profesionālā līmenī, kā arī izglītības programmu „Mūzika (džeza un populārā mūzika)”, tā iegūstot mūsdienu ritmiskās mūzikas izpildītāja profesionālo kvalifikāciju.

Profesionālās ievirzes izglītības programmas īsteno arī Jelgavas Mākslas skola, Jelgavas bērnu un jaunatnes sporta skola, Jelgavas specializētā peldēšanas skola un Jelgavas Ledus sporta skola. Jelgavā jānodrošina iespēja apgūt vidējo profesionālo izglītību vizuālās un lietišķās mākslas programmās.

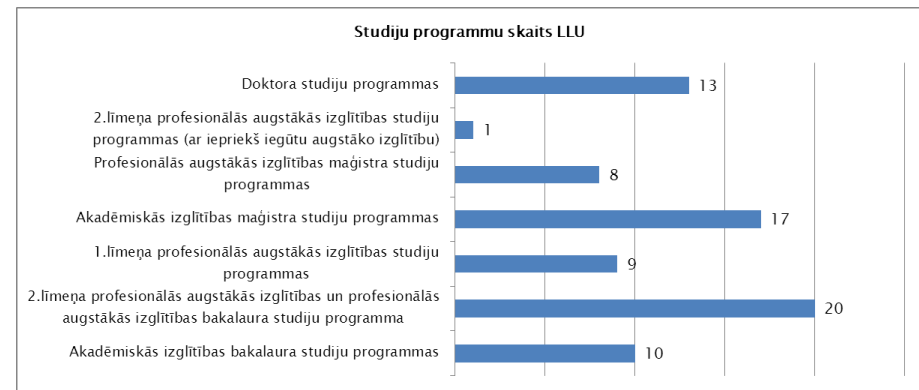
Lai uzlabotu audzēkņu iekļaušanos darba tirgū pēc profesijas iegūšanas, aktīvāk jāsadarbomas ar darba devējiem, nodrošinot profesijas standartam atbilstošas prakses vietas, iesaistot darba devējus izglītības programmu satura pilnveidošanā un īstenošanas kvalitātes uzraudzībā, tādējādi nodrošinot kvalificētu speciālistu sagatavošanu atbilstoši darba tirgus pieprasījumam un pilsētas attīstības tendencēm.

Jāpaplašina sadarbība starp pilsētas profesionālās izglītības iestādēm un Latvijas Lauksaimniecības universitāti (LLU), piemēram, LLU laboratoriju izmantošanā, LLU mācībspēku iesaistē profesionālās izglītības programmu mācību materiālu izstrādē. Universitātes un profesionālo izglītības iestāžu kopdarbība motivētu audzēkņus turpināt izglītību LLU.

Līdzīgi kā vispārējās izglītības iestādēs, kvalitatīvas izglītības nodrošināšanai arī profesionālajās izglītības iestādēs nepieciešami infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes uzlabojumi.

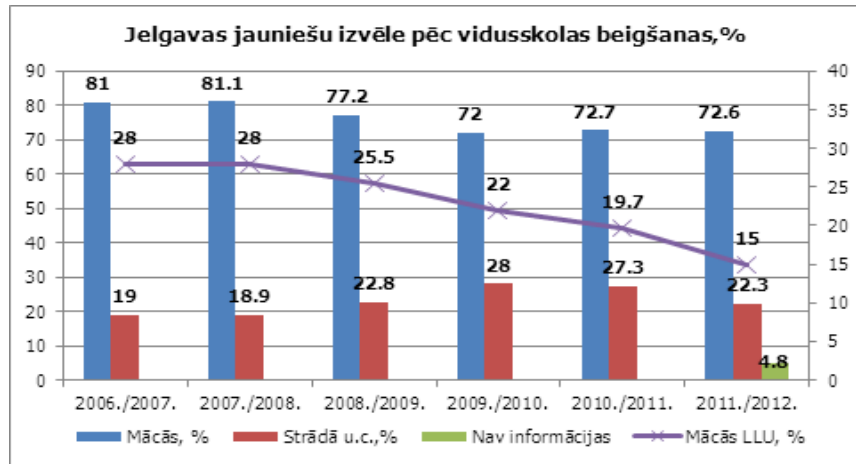
Augstākā izglītība. Jelgavā atrodas trešā lielākā Latvijas Republikas augstākās izglītības un zinātnes iestāde – LLU, kurā mācās studenti gan no Zemgales, gan citiem Latvijas reģioniem.

LLU nodrošina augstākās akadēmiskās un profesionālās izglītības ieguves iespējas lauksaimniecības, veterinārmedicīnas, pārtikas, inženierzinātņu, meža un sociālo zinātņu, informāciju tehnoloģiju un vides apsaimniekošanas jomās. LLU ir unikāla Latvijā ar to, ka tā piedāvā iegūt augstāko izglītību lauksaimniecības, veterinārmedicīnas, pārtikas tehnoloģiju, meža un kokapstrādes, ainavu arhitektūras, hidrobūvju, kā arī atsevišķās mehānikas jomās. 2011.gadā LLU bija iespējams apgūt 78 studiju programmas (skat. grafiku).

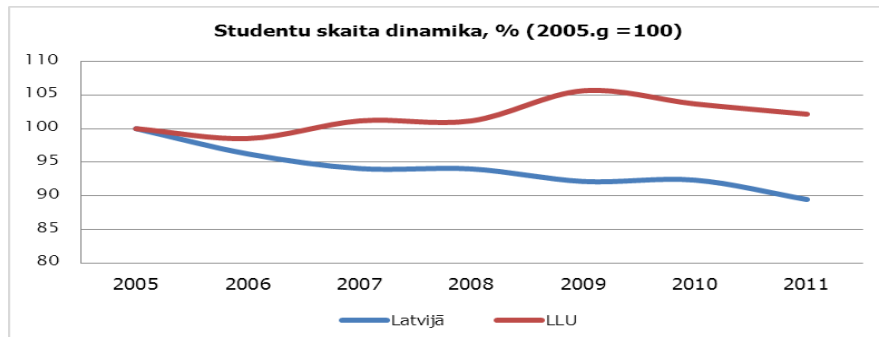
Avots: LLU dati

No 2007.gada Jelgavas jauniešu īpatsvars, kuri pēc vispārējās vidējās izglītības programmu apguves turpina izglīties, pakāpeniski samazinās.

Avots: Jelgavas pilsētas pašvaldība

Sākot ar 2009.gadu, samazinās LLU studējošo skaits. Demogrāfisko tendenču ietekmē studējošo skaits samazināsies arī turpmākajos gados. Līdz ar to var prognozēt, ka pieaugs konkurence augstskolu starpā. Turpmāk augstskolām būtu jāattīsta studiju programmas, kuru absolventi valstij nepieciešami stratēģisko nozaru izaugsmei.

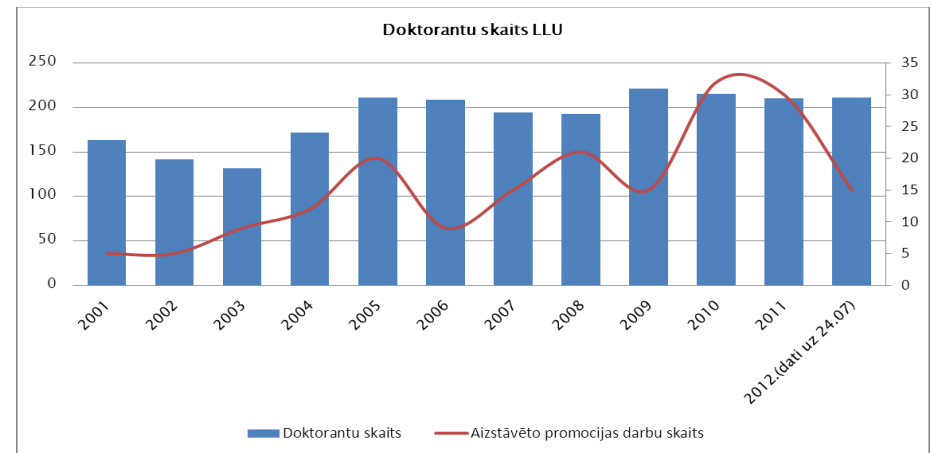

Avots: LLU dati

Uz 2012.gada 1.oktobi LLU bija 5142 studenti, t.sk. 84% - pamatstudijās, 12% - maģistra studijās un 4% - doktorantūrā. Vislielākais studējošo īpatsvars ir ekonomikas (22%), lauku inženieru (18%) un tehniskajā fakultātē (14%). Visvairāk LLU studējošo ir no republikas pilsētām - 24%, t.sk. 17% - no Jelgavas, un Zemgales reģiona - 21%.

Studiju kvalitātes paaugstināšanai un studentu piesaistei nepieciešamas investīcijas mācību materiālu izstrādei un pilnveidei, praktisko nodarbību nodrošināšanai, LLU ēku un dienesta viesnīcu stāvokļa uzlabošanai un apsaimniekošanai.

LLU doktorantūrā ilgtermiņā novērojama pozitīva tendence – doktorantu skaits 2012.gadā, salīdzinot ar 2001.gadu, pieaudzis par 29%. Aizstāvēto promocijas darbu skaits ilgtermiņā divkārtšojies, turpretī īstermiņā nedaudz samazinājies.

Avots: LLU dati

Mūžizglītība. Mūsdienu darba tirgus konkurences apstākļos arī pēc aroda vai augstākās izglītības apgušanas nepieciešams turpināt speciālistu izglītošanos, kvalifikācijas celšanu un zināšanu papildināšanu visa mūža garumā. Personu tālāka ekonomiskā aktivitāte darba tirgū lielā mērā ir atkarīga no atbilstošas tālākizglītības iespējām, lai nodrošinātu tādu prasmju apguvi, kas atļauj sekmīgi konkurēt darba tirgū.

Jelgavā ir plašs mūžizglītības iespēju piedāvājums. Pilsētā darbojas vairākas pieaugušo izglītības iestādes, nozīmīgākās - Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrs (ZRKAC) un LLU Mūžizglītības centrs.

ZRKAC ir viens no lielākajiem un modernākajiem Baltijā, tā darbības mērķis ir nodrošināt Jelgavas pilsētas un Zemgales reģiona iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu kvalitatīvu mūžizglītības piedāvājumu un metodisko, izglītojošo un informatīvo atbalstu formālās un neformālās izglītības iestādēm un pedagogiem.

2012.gadā ZRKAC mācījās 7471 Jelgavas pilsētas, Zemgales un citu Latvijas novadu iedzīvotājs, salīdzinot ar 2005.gadu, apmācāmo skaits ir palielinājies 7 reizes. 2012.gadā ZRKAC piedāvāja 254 izglītības programmas dažādām mērķa grupām: skolēniem, vispārējās

un profesionālās izglītības iestāžu pedagogiem, vecākiem, uzņēmējiem, strādājošajiem un bezdarbniekiem, senioriem, imigrantiem. Pēc uzņēmumu un iestāžu pasūtījuma tiek veidotas un īstenotas jaunas programmas, balstītas uz konkrētām uzņēmēju vajadzībām, pēc Nodarbinātības Valsts dienesta Jelgavas reģionālās nodaļas pasūtījuma tiek organizēti darba tirgū visvairāk pieprasīto profesiju apguves kursi bez darba palikušajiem iedzīvotājiem.

ZRKAC ir izveidots moderns metālapstrādes mācību parks ar ciparu programmēšanas darbgaldiem, metināšanas bāzi un datorgrafikas programmu nodrošinājumu. Tas nodrošina vienotu materiāli tehnisko bāzi visu profesionālās izglītības līmeņu speciālistu sagatavošanai metālapstrādes nozarē.

LLU izveidotais Mūžizglītības centrs (LLU MC) laika periodā no 2007.-2011.gadam LLU kompetencē esošajās tālākizglītības programmās (gan neformālajās, gan profesionālās pilnveides) apmācījis 3,7 tūkst. dalībnieku, Atvērtās universitātes ietvaros LLU studiju kursus apguvuši 290 klausītāji.

Interesešu izglītība mūža garumā. Interesešu izglītības programmas 2011.gadā pilsētā piedāvāja 4 pašvaldības izglītības iestādes: Jelgavas bērnu un jauniešu centrs „Junda” ar atpūtas nometni „Lediņi”, Jelgavas specializētā peldēšanas skola, Jelgavas Ledus sporta skola, Jelgavas Bērnu un jaunatnes sporta skola; 3 privātās interesešu izglītības iestādes - Eksperimentālā mūzikas un mākslas studija „Vide intra”, privātā mūzikas skola „BJMK Rokskola” un Radošo domu un darbu centrs „Svētelis”, kā arī vispārējās izglītības skolas. 2011. gadā interesešu izglītības programmas pašvaldības izglītības iestādēs apmeklēja 2075 izglītojamie. Interesešu izglītību piedāvā arī pirmsskolas, vispārējās un profesionālās izglītības iestādes, kā arī pašvaldības iestāde „Kultūra” un ZRKAC. ZRKAC īsteno interesešu izglītības programmas personības attīstībai bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem.

Lai piedāvātu plašāku interesešu izglītības programmu klāstu, ir nepieciešams attīstīt interesešu izglītības iestāžu infrastruktūru, t.sk. uzlabot pieejamību, materiāltechnisko bāzi, kā arī piesaistīt jaunus pedagogus un nodrošināt esošo pedagogu kvalifikācijas celšanu.

Jelgavas bērnu un jauniešu centrā „Junda” 2011.gadā darbojās 1411 bērnu un jauniešu. Tas ir izvietots divās ēkās pilsētas centrālajā daļā. Ēku infrastruktūra nav atbilstoša mūsdienu prasībām, kā arī nenodrošina pieejamību bērniem un jauniešiem ar kustību traucējumiem. Ņemot vērā, ka pieaug iedzīvotāju interese aktīvi darboties brīvajā laikā, ir nepieciešams izveidot vienotu interesešu izglītības centru, koncentrējot resursus, veidot radošu izglītības vidi, mācību materiālo bāzi eksperimentiem dabas zinībās un tehnoloģijās, palielināt izglītojošo pasākumu skaitu, attīstot atsevišķus jaunus darbības virzienus ar bērniem un jauniešiem, radot interesi par dabas un tehniskajām zinībām.

Pašvaldības iestāde „Kultūra” gan bērniem, gan pieaugušajiem piedāvā sevī pilnveidošanas iespējas šādās jomās: dziedāšana (5 kori/ansamblī), dejošana (8 deju kolektīvi), muzicēšana (4 ansamblī/mākslinieciskie kolektīvi), teātra spēlēšana (2 kolektīvi), gleznošana (2 studijas), lietišķās mākslas studija.

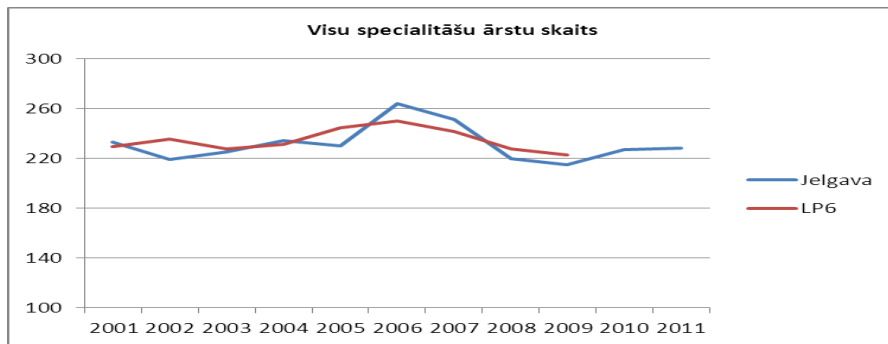
2.3. Veselība

Jelgavā atrodas reģionālā daudzprofilu slimnīca - SIA „Jelgavas pilsētas slimnīca”, kuras primārajā apkalpes teritorijā ietilpst Jelgavas pilsēta, Jelgavas un Ozolnieku novadi (kopējais aptveramais iedzīvotāju skaits – 94 tūkst.). Kā sekundārā veselības apkalpes teritorija pilsētas slimnīcai ir Dobeles, Bauskas, Auces un Tērvetes novadi. Ņemot vērā hospitalizēto pacientu dzīvesvietu un plūsmu, slimnīcas apkalpes teritorija dzīvo aptuveni 100 tūkst. iedzīvotāju.

Pēc Nacionālā veselības dienesta (NVD) datiem, no visiem slimnīcā hospitalizētajiem pacientiem 15% ir no Bauskas novada, 1% - no Dobeles novada, 1% - no Vidzemes un 1% - no Kurzemes reģioniem un 3% - no Rīgas reģiona. Jelgavas pilsētas slimnīca ir stratēģiski nozīmīga ārstniecības iestāde Zemgales reģionā, kopumā 95% no visiem hospitalizētajiem pacientiem ir no Zemgales. Pēc slimnīcu produktivitātes analīzes (DEA modelis), Jelgavas slimnīca gan tehniskā, gan izmaksu ziņā ir produktīvāka par otru Zemgales reģionālo daudzprofilu slimnīcu Jēkabpilī.

Jelgavas pilsētas slimnīca nodrošina visas funkcijas, kuras paredzētas republikas nozīmes ārstniecības iestādei, izņemot medicīnisko izglītību. Slimnīcā ir uzņemšanas un neatliekamās palīdzības nodaļa, septiņas stacionārās nodaļas, operāciju bloks, diagnostikas daļa u.c. 2011.gadā slimnīcā bija 283 gultasvietas ar vidējo noslodzi 78,7% (NVD dati). Gadā Jelgavas pilsētas slimnīcā ārstējas vairāk nekā 13 tūkst. pacientu, vidējais ārstēšanās ilgums ir līdzīgs vidējam rādītājam valstī - 6 dienas.

Ārstēšanas ilguma samazināšana tuvākajos gados ir maz ticama, bet tālākā nākotnē varētu būt iespējama attīstot ārpus slimnīcu pakalpojumus. Prognozējot iespējamo hospitalizācijas skaitu, kā arī pieņemot, ka gultas noslodze sasniegs 80% un vidējais ārstēšanas ilgums samazināsies līdz 5,3 dienām, tad slimnīcas kapacitāte spētu uzturēt 228 gultas vietas.

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Šobrīd visu specialitāšu ārstu skaits Jelgavā ir līdzīgs vidējam rādītājam lielākajās pilsētās (t.i., 220 ārsti).

Jelgavas pilsētā atrodas vēl arī republikas nozīmes ārstniecības iestāde VAS „Jelgavas psihiatriskā slimnīca „Ģintermuiža””, kas nodrošina stacionāro aprūpi psihiatrijā un narkoloģijā. Slimnīcā „Ģintermuiža” ir arī ambulatorā nodaļa ar dienas stacionāru, Minesotas motivācijas programma un narkoloģisko pacientu sociālā rehabilitācija. Kopā slimnīcā ir 415 gultas. Slimnīcas nākotnes perspektīvas ir pakāpeniska gultu skaita samazināšana, paplašinot ambulatoros un dienas stacionāra pakalpojumus, kā arī atrisinot hronisko psihiatrisko pacientu tālāku nodošanu sociālajai aprūpei.

Pēc NVD datiem, 2010.gadā Jelgavas pilsētas slimnīcas primārās apkalpes teritorijā tika sniegtas 173 tūkst. ambulatorās konsultācijas (ieskaitot ambulatorās konsultācijas slimnīcā, ārstu speciālistu praksēs, kā arī māsu, feldšeru un citu speciālistu konsultācijas).

Ambulatoro aprūpi pilsētā nodrošina galvenokārt SIA „Jelgavas poliklīnika”. Galvenie pamatdarbības veidi – primārās un sekundārās veselības aprūpes pakalpojumi, laboratoriskie izmeklējumi, staru - attēlu diagnostika, profilaktiskā novērošana un imunizācija, medicīniskā mājās aprūpe, dienas stacionāra pakalpojumi. Kopējais veikto izmeklējumu skaits 2011. gadā bijis 272 tūkst., kas ir par 30% vairāk nekā 2010. gadā. Poliklīnikā pieejama digitālā iekārta acu slimību diagnosticēšanai, kas ir viena no modernākajām valstī.

SIA „Zemgales veselības centrs” nodrošina vizuālās diagnostikas pakalpojumus (tai skaitā CT), ķirurģiskos pakalpojumus oftalmoloģijā, speciālistu pakalpojumus, sirds asinsvadu funkcionālos izmeklējumus, endoskopijas un rehabilitācijas pakalpojumus. SIA „Fitosan plus” sniedz dienas stacionāra, neirologa, rehabilitācijas un fizikālās medicīnas pakalpojumus. SIA „Medicīnas sabiedrība „Optima 1”” specializējusies pediatrijā, sniedz vizuālās diagnostikas pakalpojumus, laboratoriskos izmeklējumus, speciālistu un rehabilitācijas pakalpojumus.

SIA „Jelgavas pilsētas slimnīca” primārās veselības aprūpes teritorijā 2011.gadā darbojās 61 ģimenes ārsta prakse, no tām Jelgavas pilsētā - 43, Jelgavas novadā - 14, Ozolnieku novadā - 4. Problēma Jelgavā, tāpat kā visā valstī, ir nepietiekams medicīnas māsu skaits, kā arī ārstu novecošanās un emigrācija. Māsu skaita samazinājums var atstāt iespaidu uz pacienta aprūpes procesa kvalitāti, ārstēšanas procesu un tā rezultātiem.

Iedzīvotāji pievērs mazāk uzmanības profilaktiskiem veselības pasākumiem maksātspējas pasliktināšanās dēļ. Pašvaldībai jānodrošina aktīvāka iedzīvotāju informēšana par veselīga dzīves veida pasākumiem, informācija par veselības profilaksi, jāattīsta sporta infrastruktūra mikrorajonos, jāveido aktīvās atpūtas un brīvprātīgas sporta laukumi, pielāgoti vecāka gadagājuma cilvēkiem un ar kustību traucējumiem.

Veselības aprūpes jomā Jelgavas pilsētai aktuāli ir turpināt veselības iestāžu infrastruktūras attīstību un pieejamības uzlabošanu, kvalitatīva un mūsdienu prasībām atbilstoša aprūpes nodrošināšanu, diagnostisko izmeklējumu klāsta paplašināšanu.

Nepieciešams attīstīt e-veselības pakalpojumus, nodrošinot elektroniski konsultāciju iespējas ar speciālistiem, zāļu un recepšu iegādi u.c.

2.4. Sociālie pakalpojumi

Pašvaldībā sociālās politikas īstenošanu veic pašvaldības iestāde „Jelgavas sociālo lietu pārvalde” (JSLP). JSLP pārraudzībā ir pašvaldības iestāde “Jelgavas bērnu sociālās aprūpes centrs”. JSLP sadarbojas ar citām pašvaldības un valsts institūcijām - Jelgavas pilsētas bāriņtiesu, Jelgavas pilsētas Izglītības pārvaldi, pašvaldības un valsts policiju, kā arī veselības aprūpes institūcijām.

Sociālie pakalpojumi. Jelgavas pilsētas pašvaldība nodrošina šādus sociālos pakalpojumus: aprūpe mājās, sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā pilngadīgām personām, sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija bērniem, dienas centrs personām ar garīga rakstura traucējumiem, grupu dzīvoklis, nakts patversme, specializētā autotransporta pakalpojumi, higiēnas pakalpojumi, sociālā darba pakalpojumi, psihologa pakalpojumi, sociālā rehabilitācija bērnam, kurš cietis no prettiesiskām darbībām, sociālās rehabilitācijas pakalpojumi sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanai.

Lai nodrošinātu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību, nepieciešams izveidot daudzfunkcionālu pakalpojumu centru Lielupes otrā krastā dzīvojošiem Jelgavas iedzīvotājiem, jo pēc SOPA (Pašvaldības sociālās palīdzības informācijas sistēma) datiem, aptuveni 27% JSLP klientu dzīvo Pārlielupē.

Pēc Veselības un darbības ekspertīzes ārstu komisijas (VDEĀK) datiem, Jelgavā reģistrēti 2320 cilvēki ar īpašām vajadzībām, tai skaitā 220 personas ar psihiskiem traucējumiem, kuru vajadzībām Jelgavā darbojas divi dienas centri („Integra” – klientiem ar garīga rakstura traucējumiem, „Atbalsts” – klientiem ar psihiskām saslimšanām), kas sniedz sociālās rehabilitācijas un sociālās aprūpes pakalpojumus. Dienas centru klienti tiek iesaistīti dažādās nodarbībās un aktivitātēs, kas veicina patstāvību un attīsta sociālās prasmes un iemaņas. Lai sekmētu klientu integrēšanos sabiedrībā, jāveido specializētās darbnīcas – aprīkotas telpas, kurās speciālistu uzraudzībā klienti iegūs jaunas darba prasmes dažādās jomās.

Pilsētā ir izveidots Higiēnas centrs (Pulkveža Oskara Kalpaka ielā 9), kurā trūcīgām ģimenēm, pensionāriem un invalīdiem tiek nodrošināti veļas mazgāšanas, veļas žāvēšanas, dušas pakalpojumi. Centrs ir maksimāli noslogots.

Pilsētā darbojas Bērnu un ģimenes atbalsta centrs, kurā ir izstrādāta un tiek realizēta „Uzvedības sociālās korekcijas programma” nepilngadīgajiem likumpārkāpējiem. 2011.gadā centra aktivitātēs iesaistītas 138 personas.

Atkarību profilakses centrā tiek veikts sociālais darbs ar atkarīgām personām, līdzatkarīgajiem, skolās tiek organizētas lekcijas – diskusijas par atkarību profilakses tēmām. 2011.gadā centrā griezušās 505 personas.

Pašvaldības īres namā Stacijas ielā 13 dzīvo 23 ģimenes ar bērniem (kopā 62 bērni), kā arī ir izvietotas JSLP struktūrvienības – dienas centrs „Atbalsts”, Sociālās un medicīniskās aprūpes centrs un Atkarību profilakses centrs. Ēkas tehniskais stāvoklis un infrastruktūra ir

neatbilstoša - netiek nodrošināts temperatūras režīms. Nepieciešams labiekārtot arī ēkas apkārtni, tai skaitā ierīkot bērnu rotaļu laukumu.

Pilsētā darbojas nakts patversme, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina naktsmitni, vakariņas, brokastis un personiskās higiēnas iespējas. Gadā vidēji patversmes pakalpojumus izmanto 145-150 personas.

Plašākam sociālo pakalpojumu piedāvājumam pilsētā pašvaldībai jāveicina sadarbība ar NVO. Veiksmīga sadarbība sociālo pakalpojumu jomā ir izveidojusies ar Latvijas Samariešu apvienību.

Jelgavas pašvaldībā veco cilvēku īpatsvara pieauguma dēļ pieaug pieprasījums pēc ilgstošas sociālās aprūpes un aprūpes mājās pakalpojumiem, specializētā autotransporta un asistenta - pavadoņa pakalpojumiem. Jelgavas pilsētas pašvaldībai ir nepieciešams izveidot sociālās aprūpes kompleksu pieaugušām personām, ar mērķi sniegt daudzveidīgus sociālos pakalpojumus tuvāk dzīves vietai - ilgstošo un īslaicīgo aprūpi, sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, dažādu speciālistu konsultācijas, tehnisko palīgīdzekļu nomas punktu u.c.

Specializēto autotransportu izmantojušo personu skaits pakāpeniski pieaudzis no 63 personām 2007.gadā līdz 274 personām 2011.gadā, taču ne visi pieprasījumi tiek apmierināti. Mobilās vienības izveide būs būtisks atbalsts personām, kuras pārvietojas ar dažāda veida tehniskajiem palīgīdzekļiem un kuru funkcionalitātes uzlabošanai nepieciešams ilgstošs aprūpes un rehabilitācijas process.

Pēc JSLP datiem 2012.gada sākumā bija Jelgavas pilsētas administratīvajā teritorijā deklarēti 178 bērni - invalīdi, tajā skaitā 48 ar psihiskiem traucējumiem, 15 bērni - invalīdi no 7 līdz 18 gadiem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Bērnu invalīdu ģimenēm nepieciešami atelpas brīža un atbalsta grupas pakalpojumi. Atelpas brīža pakalpojums dos iespēju bērniem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem saņemt īslaicīgas sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, vienlaicīgi nodrošinot atelpas brīža pakalpojumus viņu vecākiem.

Pastāv tendence pieaugt bērnu skaitam, kuru vecākiem tiek atņemtas aprūpes tiesības. Jelgavas bērnu sociālās aprūpes centrā ilgstošā aprūpē uz 01.01.2012. uzturējās 80 bērni. Lai paaugstinātu pakalpojuma kvalitāti nepieciešams uzlabot infrastruktūru, izveidot Jauniešu māju esošajā centra ēkā, kas veicinātu jauniešu sagatavošanu patstāvīgai dzīvei, nodrošinātu brīvā laika pavadīšanas iespējas visu vecumu bērniem, kā arī ierīkot rotaļu laukumu. Jāveicina ārpusģimenes aprūpes (audžuģimenes, ģimenes asistenta, viesģimenes, atbalsta ģimenes (personas)) pakalpojumu attīstība.

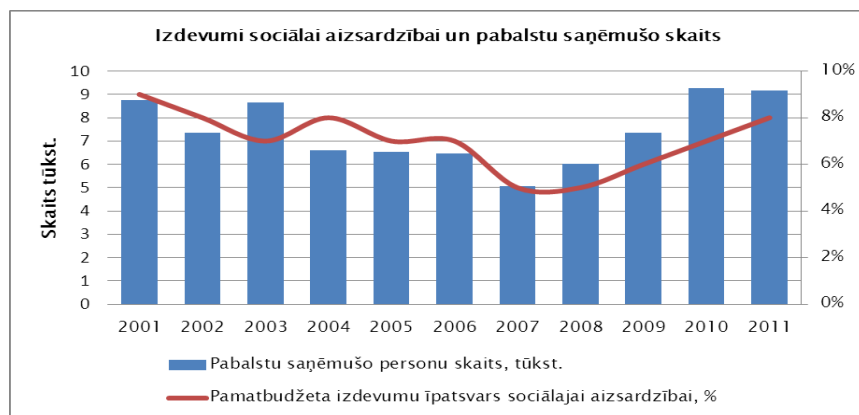
Aktualizējas pieprasījums pēc diennakts patversmes un pagaidu uzturēšanās mājokļiem ģimenēm, kuras izliktas no dzīves vietas. Jelgavas bērnu sociālās aprūpes centra īslaicīgās aprūpes grupā 2011.gadā pakalpojumu saņēma 94 klienti (87 bērni un septiņi pieaugušie).

Pašvaldībai svarīgi nodrošināt labu vides pieejamību Jelgavas pilsētā. Katru gadu tiek organizēts vides monitorings, kurā identificē problemātiskās vietas, t.sk. dzīvojamo ēku

nepieejamību (vismaz 9 personām ir aktuāla dzīvesvietas iekšējās vides un 29 personām - ārējās vides pielāgošana), liftu, uzbrauktuvi un pandusu neesamību. Pašvaldības sabiedriskajās ēkās un objektos plānveidīgi tiek veikti uzlabojumi. Vides pieejamības uzlabošana ir nepieciešama arī turpmāk, tā jāievērtē visu investīciju projektu sagatavošanas procesā.

Sociālā palīdzība. Pasliktinoties ekonomiskajai situācijai, ir palielinājies trūcīgo personu skaits, kuri saņem sociālo palīdzību. 2007.–2010.gadā kopumā sociālo pabalstu saņēmēju īpatsvars pieaudzis par 75%. Visvairāk līdzekļu saņēma ģimenes, kurās ir bērni un viena vai vairākas pilngadīgas darbspējīgas personas. Plānots ieviest divus jaunus pabalstu veidus – pabalsts dzīves vides pielāgošanai personām ar funkcionāliem traucējumiem, pabalsts pārtikas iegādei personām ar invaliditāti.

Ņemot vērā minimālās algas apmēru un nekonkurētspējīgo piedāvājumu darba tirgū, arvien vairāk iedzīvotāju izmanto valstī noteiktos obligātos izmaksājamos pabalstus un pārējos pašvaldības atbalsta pasākumus.

Avots: Jelgavas sociālo lietu pārvalde

Balstoties uz Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu, pašvaldība iesaista darbspējīgas vecuma pabalstu saņēmējus darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos pašvaldības iestādēs.

2.5. Kultūra

Pilsētas kultūras resursi ir vēsturiskais, mākslinieciskais un industriālais mantojums, kas atspoguļo arhitektūras, pilsētas ainavas un vēstures pieminekļu vērtības, festivālu, rituālu vai stāstu tradīcijas, kā arī amatieru kultūras aktivitātes. Kultūras resursi ir arī prasmju daudzveidība un kvalitāte skatuves un vizuālajās mākslās un radošajās industrijās.

Jelgavas kultūrtelpa – latviešu valoda, vide, materiālā un nemateriālā kultūra, sociālā atmiņa un dzīvesveids – sekmē nacionālās identitātes nostiprināšanu un uztur piederības sajūtu Latvijai.

Jelgava - pilsēta, kur ikvienam pieejama kultūras norišu daudzveidība, tiek piedāvāts plašs un kvalitatīvs kultūras pasākumu un notikumu klāsts. Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde "Kultūra" veic kultūras dzīves plānošanu un organizēšanu, atbild par nemateriālā kultūras mantojuma apzināšanu, saglabāšanu un kultūras infrastruktūras uzturēšanu un attīstību Jelgavā. Pašvaldības iestādes "Kultūra" pārziņā ir 25 mākslinieciskie kolektīvi ar 1487 dalībniekiem.

Kultūras dzīve Jelgavā ir aktīva, taču kultūras iestāžu infrastruktūra ir daļēji novecojusi un ar nepietiekamu ietilpību, tādējādi nav iespējas attīstīt kultūras pasākumu piedāvājumu. Pilsētā netiek nodrošināta nacionāla nozīmes attīstības centra kultūras infrastruktūras pieejamība – nav kinoteātra, koncertzāles.

Izvērtējot kultūras attīstības perspektīvas, jāpilnveido kultūras iestāžu materiāltehniskā bāze, profesionālās mākslas pieejamības nodrošināšanai jāveido multifunkcionāls kultūras un radošo industriju centrs, t.sk. skatuve profesionālā teātra izrādēm, mūsdienīga koncertzāle profesionālās mūzikas koncertiem, laikmetīgās mākslas izstāžu zāle lielformāta darbiem, kā arī tēlniecības darbnīcas Jelgavas māksliniekiem un starptautiskajiem vizuālās mākslas festivāliem (koks, metāls, akmens u.c.), multimediju centrs.

Lai attīstītu pilsētu kā nacionālas nozīmes kultūras centru, veicinātu kultūrtūrisma un dažādotu kultūras piedāvājuma klāstu, perspektīvā jāplāno segtas brīvdabas estrādes ar stacionāru infrastruktūru izveidošana.

Kultūras nami. Jelgavas pilsētā darbojas divi kultūras nami – Jelgavas pilsētas kultūras nams, kultūras nams „Rota” un deju centrs „Cukurfabrika”. Jelgavas pilsētas kultūras namā ir skatītāju zāle ar 670 sēdvietām, konferenču zāle līdz 50 vietām, Mazā zāle un Deju zāle, katrā līdz 250 vietām, mākslas priekšmetu, gleznu un foto ekspozīcijām pielāgotas telpas. Šobrīd kultūras namā nepietiek palīgtelpu māksliniecisko kolektīvu mēģinājumiem, dekorāciju un inventāra, māksliniecisko kolektīvu tautas tērpu un teātru tērpu glabāšanai ar atbilstošu klimata kontroli. Jāattīsta kultūras nama infrastruktūra, t.sk. jāizbūvē teātra kamerzāle ar skatuvi un mēģinājumu telpām.

Kultūras namā „Rota” ir pieejamas mēģinājumu telpas, baletzāle un skatītāju zāle ar 150 vietām. Nepieciešama kultūras namam pieguļošās teritorijas labiekārtošana.

Deju centrā „Cukurfabrika” ir 4 lielas zāles māksliniecisko kolektīvu mēģinājumiem, tērpu noliktavas, ģērbtuves, tiek piedāvātas dažādas iespējas pavadīt brīvo laiku bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem.

Muzeji. Ģ.Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs (Jelgavas muzejs) atspoguļo Zemgales kultūrvēsturi. Tas piedāvā modernu pastāvīgo ekspozīciju par novada vēsturi no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām. 2011.gadā Jelgavas muzeju apmeklēja 14,5 tūkst. interesentu. Jelgavas muzejam ir viena filiāle - Ādolfa Alunāna memoriālais muzejs.

Kopējais muzeju apmeklētāju skaits, ieskaitot Sv.Trīsvienības baznīcas torni, Rundāles pils muzeja ekspozīciju Jelgavas pilī "Kurzemes hercogu kapenes", Latvijas dzelzceļa muzeja Jelgavas filiāli, kā arī Ugunsdzēsības muzeju, 2011.gadā bija 75,2 tūkst., kas ir rekordskaitlis apmeklējumu ziņā laika posmā no 2002.-2011.gadam. Straujais pieaugums ir saistīts ar Sv. Trīsvienības baznīcas torņa atklāšanu, kas apmeklētājiem ir pieejams no 2010.gada nogales. Galvenokārt apmeklētāju skaita pieaugums ir saistīts ar šajā laika periodā īstenotiem ēku un apkārtnes teritorijas sakārtošanas darbiem, esošo ekspozīciju modernizēšanu un pilnveidošanu, kā arī muzeju iekļaušanu dažādos tūrisma piedāvājumos.

Ģ.Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejam šobrīd trūkst telpas krājuma priekšmetu novietošanai – nepieciešamas vairākas telpas (telpas rakstītiem materiāliem, telpas metāla, koka priekšmetiem, telpas gleznām u.c.). Katrai no krājuma priekšmetu grupām nepieciešama sava telpa ar uzglabāšanai atbilstošu mikroklimatu. Muzejam nepieciešama arī restaurācijas centra izveide, ko vienā ēkā būtu iespējams apvienot ar krājumu priekšmetu glabātuvī, šādas ēkas izveide iespējama muzeja teritorijā.

Muzejam īpaši aktuāla ir arī ēkas jumta un torņa renovācija. Perspektīva šajā tornī būtu atklāta skatu laukuma ierīkošana. Muzejam nepieciešama vides pieejamības nodrošināšana cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Bibliotēkas. Jelgavas Zinātniskā bibliotēka ir Jelgavas pilsētas pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, lielākā publiskā bibliotēka Zemgalē ar 154 tūkstošu vienību lielu krājumu. Akreditēta kā reģiona galvenā bibliotēka, kura veic 60 publisko un skolu bibliotēku koordinējošo un metodisko vadību, nodrošina valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas darbību reģionā.

Jelgavas pilsētā bibliotēku pakalpojumus sniedz Jelgavas Zinātniskā bibliotēka un tās 3 filiāles - „Pārliupe", Miežītes bibliotēka un bērnu bibliotēka „Zinītis". Bibliotēkas izmanto 16% Jelgavas iedzīvotāju, vidēji dienā tās apmeklē vairāk nekā 400 apmeklētāji. Pēdējos trīs gados īpaši strauji attīstītās bibliotēkas e-pakalpojumu izmantošana – vidēji dienā 235 apmeklētāji. 53% apmeklētāju bibliotēkas izmanto ar mācību un izglītību saistītu mērķi.

Jelgavas bibliotēku infrastruktūra ir morāli un fiziski novecojusi. Esošā bibliotēku telpu kapacitāte neļauj attīstīt bibliotēku pakalpojumus un neveicina dažādu iedzīvotāju mērķgrupu nodrošināšanu ar bibliotēku pakalpojumiem. Divām no bibliotēkām nav pieejama cilvēkiem ar

īpašām vajadzībām, veciem cilvēkiem ar ierobežotām kustību spējām, ģimenēm ar bērniem ratiņos u.tml.

Nepieciešama jauna zinātniskā bibliotēka, t.sk. nošu, videotēkas un mūzikas bibliotēka, filmu arhīvs, jāattīsta mūsdienu tehnoloģiskās iespējas - multimedijus, interaktīvos resursus, jāierīko atsevišķas zonas atbilstoši apmeklētāju vecumam, interesēm un vajadzībām - klusinātas zonas nopietnam darbam pieaugušajiem, studentiem, skolēniem, bērniem, pusaudžiem un jauniešiem saturīgai brīvā laika pavadīšanai drošā vidē rotaļu, pasaku, spēļu istabas, multimediju centru ar atbilstošām iekārtām un krājumu.

Pasākumi. Par Jelgavas tradīciju kļuvuši tādi pasākumi kā Starptautiskais Ledus skulptūru festivāls, Starptautiskais Smiļšu skulptūru festivāls, Piena paku laivu regate, Metāla un koka skulptūru simpoziji u.c., kuri piesaista piesaista lielāko apmeklētāju skaitu.

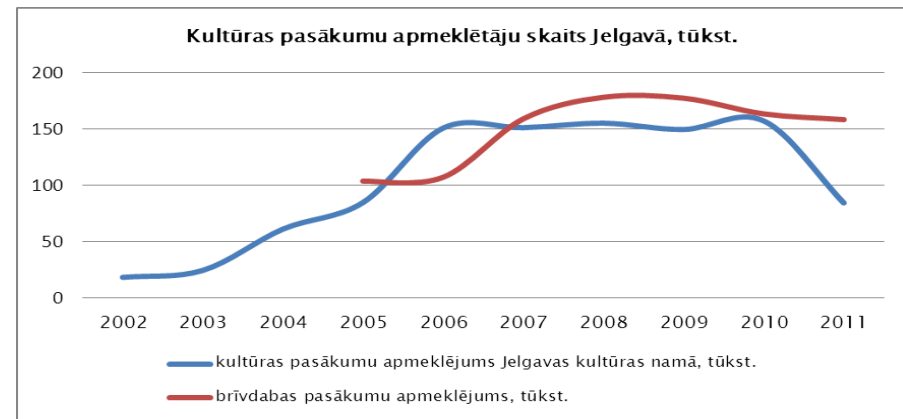
Iedzīvotāju viedokļu izpētes dati rāda, ka 2011.gadā 78% Jelgavas iedzīvotāju bija apmierināti ar kultūras un izklaides pasākumiem pilsētā.

Lielāko kultūras pasākumu apmeklētāju skaits Jelgavā 2005. - 2011.gadā

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Starptautiskais ledus skulptūras festivāls, tūkst. apmeklētāji	25	45	72	42	42	47	45
Lieldienu pastaiga Jelgavas pils parkā, apmeklētāji	-	-	-	-	3	1,5	2,3
Latvijas Stādu dienas Jelgavā, tūkst. apmeklētāji	-	-	-	-	16	8,5	12
Jelgavas pilsētas svētki, tūkst. apmeklētāji	35	15	18	31	12	17,5	22,6
Starptautiskais smilšu skulptūras festivāls Jelgavā, tūkst. apmeklētāji	-	-	20	23	21	25	26
Vispārējie Latvijas Piena, Maizes un Medus svētki Jelgavā, Piena paku laivu regate, tūkst. apmeklētāji	15	15	25	20	10	18	21,5
Studentu diena, apmeklētāji, tūkst.	5	6	5	5,2	4,9	4,6	3,5

Avots: Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde "Kultūra"

Pilsētā notiek arī vairāki citi kultūras pasākumi - koncerti, teātra izrādes, kino seansi, sarīkojumi un festivāli. Vidējais apmeklētāju skaits iestādes "Kultūra" organizētajos pasākumos bija ~300 000 gadā.

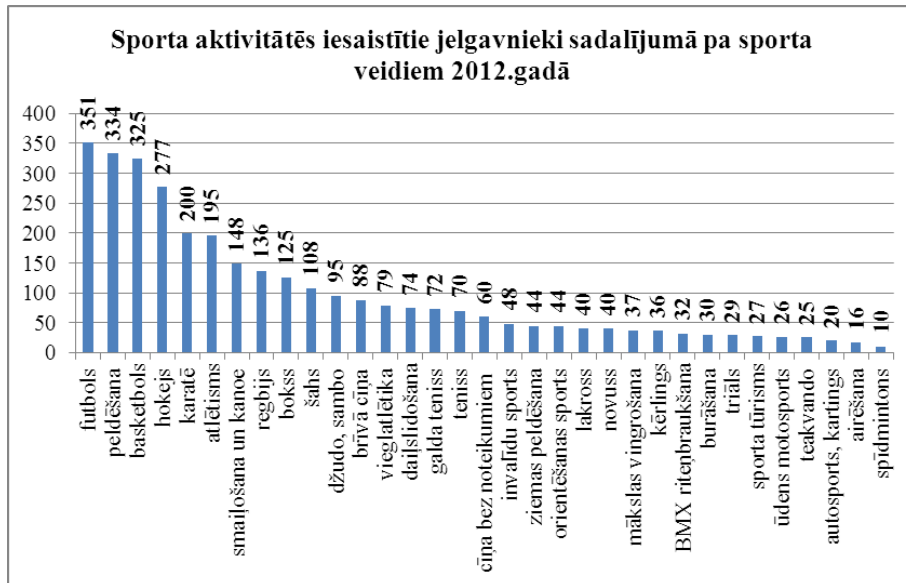
Avots: Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde "Kultūra"

2.6. Sports

Jelgavā ir radītas plašas iespējas nodarboties ar sportu gan profesionālā, gan amatieru līmenī. Sporta pasākumu, sacensību organizēšanu, pašvaldības sporta iestāžu un pilsētā darbojošos sporta klubu un apvienību darbības koordināciju veic Jelgavas pašvaldības iestāde „Sporta servisa centrs”.

Nozīmīgu lomu ieņem arī izglītības iestādes, kuras nodrošina daudzveidīgu sporta pakalpojumu piedāvājumu dažādām iedzīvotāju vecumu grupām. Gados jaunākie sportot gribētāji var attīstīt un pilnveidot savas prasmes trijās pilsētas sporta skolās: Bērnu un jaunatnes sporta skolā, Jelgavas specializētajā peldēšanas skolā, kuru infrastruktūra ir nolietota un neatbilst mūsdienu prasībām, un Jelgavas Ledus sporta skolā, kuras attīstībai nepieciešama papildus infrastruktūras izveide.

Sporta skolu un sporta klubu aktivitātēs iesaistīto jelgavnieku skaits 2012.gadā bija 3241. Populārākie sporta veidi Jelgavā ir futbols, basketbols, peldēšana, hokejs, dažādi cīņas sporta veidi, smaiļošana un kanoe, regbija u.c. Nepieciešama jauna sporta bāze galda spēļu, cīņas un boksa sporta veidiem.

Avots: Sporta servisa centrs

Daudzus sporta pakalpojumus nodrošina vairākās sporta bāzēs un privātie sporta klubi. Jelgavā darbojas 50 sporta klubi, t.sk. Jelgavas invalīdu sporta un rehabilitācijas klubs „Cerība”, kura sportisti regulāri gūst augstus sasniegumus invalīdu sportā gan Latvijā, gan pasaulē.

Sportot iespējams arī vispārīgglītojošo skolu sporta zālēs un laukumos, kā arī brīvpieejas sporta laukumos, taču sporta infrastruktūra nav pilnībā nodrošināta mūsdienu prasībām. Lielākā daļa sporta objektu darbojas pielāgotos apstākļos – sporta bāzes ir morāli un fiziski novecojušas. Tās sakārtojot, tiktu veicināta sporta attīstība, veselīgs dzīvesveids, kā arī pilnveidota audzēkņu vispusīgā attīstība pilsētas mācību iestādēs.

Jelgavā darbojas divi sporta kompleksi: Zemgales Olimpiskais centrs (ZOC), Sporta komplekss "Zemgale", kā arī daudzfunkcionāla sporta halle. ZOC piešķirts nacionālās nozīmes sporta bāzes statuss. Tajā norit ne tikai vietēja un valsts mēroga sacensības, bet arī straptautiska līmeņa čempionāti un spēles volejbolā, basketbolā, futbolā, BMX u.c. ZOC tiek radīti apstākļi, kas ir būtiski nepieciešami profesionāliem sportistiem un sportistu komandām.

Jelgavas sportisti ir pārstāvējuši pilsētu augsta līmeņa starptautiskās sacensībās un piedalījušies dažādos pasaules un Eiropas čempionātos. 2012.gadā par pašvaldības finansējumu un/vai līdzfinansējumu Jelgavā sarīkots 151 sporta pasākums, to skaitā skolu un tautas sporta sacensības, Latvijas mēroga un starptautiska līmeņa sacensības. Pieaugot piedāvāto sporta pasākumu skaitam, pieaudzis arī dalībnieku skaits pašvaldības organizētajos sporta pasākumos. Īpaši nozīmīga loma pilsētas sporta dzīvē ir skolu sacensībām un jauno sportistu atbalstam.

Starptautiska mēroga sacensības ūdensmotosportā notiek arī Lielupē. Pēc senām tradīcijām, jelgavnieki ir aktīvi airētāji ar augstiem sportiskiem sasniegumiem. Taču abas airēšanas bāzes Pils salā un Pasta salā ir novecojušas un pārslogotas - tās nepieciešams attīstīt atbilstoši mūsdienu prasībām.

Papildus nepieciešams nodrošināt kvalificētu speciālistu piesaisti sporta iestādēm un regulāri veikt speciālistu kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumus.

2.7. Radošums

Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam jaunrade noteikta kā viena no četriem stratēģiskajiem principiem, kuru ievērošana var būtiski palielināt Latvijas attīstības iespējas.

Pilsētu konkurētspēja slēpjas radošumā – spējā radīt jaunas idejas, un inovācijās – spējā šīs idejas īstenot. Radošumam un inovācijām ir nozīmīga loma ne tikai ekonomikas attīstībā, bet arī pievilcīgas dzīves vietas radīšanā jaunu un talantīgu cilvēku piesaistei.

Jelgava kā radoša pilsēta pievērš pastiprinātu uzmanību zināšanu un informācijas apmaiņas tīkliem; biznesa un zinātnes, izglītības iestāžu savstarpējai sadarbībai; efektīvai transporta vadības infrastruktūrai; vides un publiskās telpas kvalitātes uzlabošanai; nozarēm, atpūtas un izklaides iespēju dažādībai; sabiedrības integrācijai.

Radošās industrijas - industrijas, kuru izcelsme balstās indivīda radošajā darbībā, prasmēs un talantā un kurām, izveidojot un izmantojot intelektuālo īpašumu, ir potenciāls celt labklājību, radīt darba vietas un veidot produktus ar augstu pievienoto vērtību. Tās aptver arhitektūru, reklāmu, mākslas un kultūras industrijas, dizainu (ieskaitot modi, grafisko dizainu un lietišķo mākslu), filmu, datorspēles un interaktīvās programmatūras, mūziku, jaunus medijus, izdevējdarbību, radio un televīziju u.c.

Saskaņā ar Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007.–2013.gadam projekta „Radošo industriju attīstība Latvijas – Lietuvas pierobežu reģionos (Creative Industries)” ietvaros izstrādāto pētījumu „Radošo industriju nozares attīstība”, 2012.gads, Jelgavā ir 215 uzņēmumi, kas darbojas radošajās industrijās, to atbalstošajos sektoros un ar tām saistītajās nozarēs, t.sk. uzņēmumi, kas nodarbojas ar grāmatu un laikrakstu izdošanu, nodrošina interneta portālu darbību, sniedz arhitektūras un projektēšanas darbu pakalpojumus, fotopakalpojumus, nodarbojas ar māksliniecisko darbību un jaunradi, vizuālo reklāmu un poligrāfiju, biznesa konsultācijām, izglītības pakalpojumiem.

2011.gadā pēc Lursoft datiem 16.vietā pēc apgrozījuma starp Jelgavas uzņēmumiem bija Jelgavas tipogrāfija, kas pārstāv radošās industrijas.

Jelgavai ir vides un infrastruktūras potenciāls radošo industriju attīstībai. Pilsētā ir pieejama infrastruktūra radošo industriju attīstībai – kultūras centrs, muzeji, bibliotēkas, reģionāls tūrisma informācijas centrs, kultūrvēsturiskie objekti, Jelgavas mākslas un mūzikas skolas, mūzikas studijas, mākslas saloni, biznesa inkubators, dažādas izklaides un atpūtas vietas.

Nozīmīga loma radošo industriju attīstībā ir LLU, Tehnoloģiju un zināšanu pārneses centram, „JIC Biznesa inkubatoram”, mākslas studijām. Pilsētā ir iespējas apgūt dažādas radošās profesijas un potenciāls palielināt apgūstamo profesiju klāstu.

Vidi radošo industriju attīstībai veido arī tas, kādi starptautiskie vai Latvijas mēroga pasākumi norisinās attiecīgajā pašvaldībā un to regularitāte. Jelgavā šādi pasākumi ir Ledus un Smilšu skulptūru festivāli, Piena, maizes un medus svētki ar piena paku laivu regati, u.c.

Pašvaldība turpinās veicināt radošuma ideju attīstību ekonomikas, izglītības, kultūras, tūrisma nozarēs, starpnozaru sadarbības tīklu veidošanā, sabiedrības integrācijas procesos.

2.8. Mājoklis

Jelgavas daudzstāvu dzīvojamu namu apbūve veidojās galvenokārt pēc Otrā pasaules kara. Pamatā Jelgavas dzīvojamā rajonu apbūvi veido tipveida (sērijveida) ķieģeļu un lielpaneļu mājas.

Lielākā daļa (79%) dzīvojamā ēku būvētas laika posmā no 1960. līdz 1989.gadam. Līdz 1948.gadam izbūvēti – 4,63%, no 1948. līdz 1959.gadam – 11,74%, pēc 1989.gada – 4,63% no kopējā daudzdzīvokļu dzīvojamā fonda.

Projekta sērija	103	316	104	318	602	467	464	114	Indivīdu ālie projekti
Dzīvojamā ēku skaits	112 (32%)	50 (14%)	44 (12%)	21 (6%)	17 (5%)	14 (4%)	5 (1%)	2 (1%)	88 (25%)

Avots: SIA „Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde”

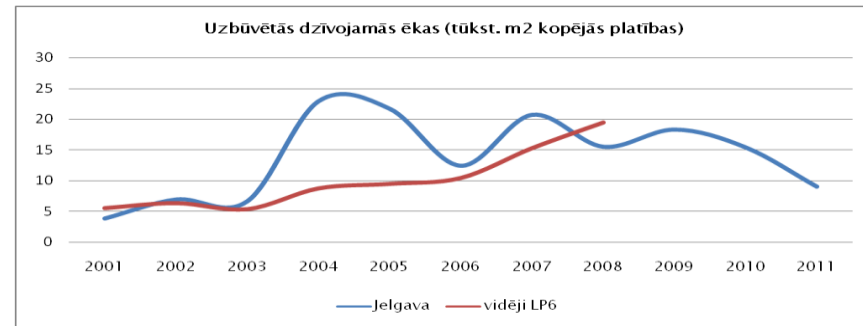
Lielākais ēku apsaimniekošanas uzņēmums Jelgavā ir SIA “Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde”, kas apsaimnieko 435 dzīvojamās ēkas ar aptuveni 14,5 tūkst. dzīvokļiem. Tā kā pilsētā ir pabeigta dzīvokļu privatizācija, rūpes par dzīvokļu apsaimniekošanu uzņēmušies arī vairāki citi apsaimniekotāji. Pilsētā pastāv vairāki apsaimniekošanas modeļi – sabiedrības ar ierobežotu atbildību, dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības, dzīvokļu īpašnieku pilnvarotās personas.

Dzīvojamā fonda apsaimniekošanas izmaksas Jelgavā līdzīgi kā valstī kopā ir pieaugušas. Ņemot vērā ēku apsaimniekošanas izmaksu pieaugumu, pašvaldībai ir jāveido sociālie un īres nami, lai nodrošinātu atsevišķas iedzīvotāju kategorijas ar dzīvojamu platību, kuru apsaimniekošanas izmaksas būtu zemākas.

Nekustamā īpašuma cenu straujšs pieaugums bija novērojams starp iestāšanos ES līdz ekonomiskās lejupslīdes laikam, savukārt pēckrīzes periodā tās nokritās.

Jelgavā laika periodā no 2001.– 2011.gadam uzbūvēto dzīvojamā ēku skaits un to kopplatība bijusi ļoti mainīga. 2001.-2008.gadā Jelgavā jaunuzbūvēto dzīvojamā ēku kopplatība pieaugusi 4 reizes, Latvijā vidēji 5 reizes, Zemgales plānošanas reģionā – 2,5 reizes. 2011.gadā pilsētā jaunuzbūvēto dzīvojamā ēku kopplatība - 9 tūkst. m².

2011.gadā arī izsniegtas būvatļaujas jaunu viena dzīvokļa ēku būvei 4,6 tūkstoši kvadrātmetru platībā.

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde, Jelgavas pilsētas pašvaldība

Latvijas Republika ir akceptējusi Eiropas Parlamenta un Eiropas Savienības Padomes 2002.gada 16.decembrī pieņemto lēmumu par energoefektivitātes paaugstināšanas nepieciešamību. Latvijas Republikā pieņemti vairāki normatīvie akti par valsts un ES Struktūrfondu atbalstu daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes paaugstināšanai, tomēr šādi projekti joprojām nav populāri iedzīvotāju vidū. Izvērtējot energoresursu augstās cenas, notiek aktīvs darbs pie ēku energoefektivitātes pasākumu popularizēšanas, iepazīstinot dzīvokļu īpašniekus ar energotaupīšanas pasākumiem un to efektivitāti.

Lai veicinātu dzīvojamā māju renovāciju, 2010.gadā izstrādāts pētījums „Jelgavas daudzstāvu dzīvojamā ēku energoefektivitātes paaugstināšanas koncepcija”, kurā veikta arī Jelgavas pilsētas ēku izpēte - dzīvojamā namu kopējais tehniskais nolietojums ir augsts, nepieciešama dzīvojamā namu kompleksa energoefektivitātes paaugstināšana.

Ēkas tips	Īpatnējais vidējais siltumenerģijas patēriņš, kWh/m ² gadā, Jelgavas daudzdzīvokļu ēkās
Individuālās sērijas ēkas	190-75
316.sērijas ēkas	135-86
318.sērijas ēkas	146-89
103.sērijas ēkas	150-81
104.sērijas ēkas	98-80

Avots: Pētījums „Daudzstāvu dzīvojamā ēku energoefektivitātes paaugstināšanas koncepcija: Jelgavas centra rajons”

2011.-2012.gadā Jelgavā ir noslēgti daudzi lielu projektu līgumi, kas skar ēku energoefektivitātes paaugstināšanu daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās. Arī turpmāk tiek plānots veikt energoefektivitātes paaugstināšanu daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās.

III Ekonomika

Uzņēmējdarbība. Jelgavas uzņēmējdarbība aptver šādas nozares: apstrādes rūpniecība, būvniecība, transports un uzglabāšana, automobiļu remonts, vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība, u.c. Apstrādes rūpniecībā dominējošās nozares ir metālapstrāde, mašīnbūve, kokapstrāde, plastmasu pārstrāde, pārtikas ražošana. Jelgavas apstrādes uzņēmumi krīzes laikā strauji samazināja produkcijas izlaidi, taču, sākot ar 2010.gadu, situācija apstrādes rūpniecības nozarē gan pilsētā, gan Latvijā uzlabojās, galvenokārt pateicoties pieaugošai eksportspējai. Apstrādes rūpniecības nozaru kopējais apgrozījums 2011.gadā sasniedza 2007.gada līmeni. Laika periodā no 2007. līdz 2011.gadam Jelgavas apstrādes rūpniecības uzņēmumu eksporta īpatsvars pieaudzis 1,8 reizes un 2011.gadā sasniedza 64% no kopējā apgrozījuma. Nozīmīgākās uzņēmumu eksporta valstis ir Vācija, Skandināvijas valstis un Krievija. 2012.gadā apstrādes rūpniecības kopējais apgrozījums jau ievērojami pārsniedza 2007.gada līmeni, sasniedzot 84 134,5 tūkst. Ls, kas norāda uz vietējās ekonomikas atveseļošanu.

Jelgavas pilsētā ir labi attīstīta uzņēmējdarbības atbalsta sistēma, īpaši jaunajiem uzņēmējiem, ZRKAC nodrošina darbinieku apmācību un pārkvalifikācijas iespējas. Jauno uzņēmēju atbalstam pilsētā ir izveidots Jelgavas inovāciju centra (JIC) biznesa inkubators. Pilsētā ir pieejama infrastruktūra uzņēmējdarbības attīstībai. Par prioritāti ir virzāma augstas pievienotās vērtības rūpniecība ar modernām tehnoloģijām, automatizētiem tehnoloģiskajiem risinājumiem. Papildus jāveicina dažādas aktivitātes zinātnes sasniegumu rezultātu ieviešanai uzņēmējdarbībā, uzņēmēju savstarpējai sadarbībai un inovāciju attīstībai, kā arī skolēnu iesaiste uzņēmējdarbībā. Investoru piesaistei jaunu ražošanas uzņēmumu būvniecībai nepieciešams turpināt industriālo teritoriju infrastruktūras attīstību.

Nodarbinātība un darba samaksa. Jelgavā laika periodā 2008.-2010.gadam strādājošo skaits samazinājās un strauji pieauga bezdarba līmenis. 2011.gadā situācija stabilizējās, un 2012.gada beigās bezdarba līmenis bija 7,9%, kas ir viens no zemākajiem rādītājiem starp lielajām pilsētām. Lai veicinātu jaunu darba vietu radīšanu pilsētā, nepieciešams piesaistīt investorus, īpaši tādās nozarēs kā apstrādes rūpniecība ar augstu pievienoto vērtību un attīstītām tehnoloģijām.

Laika periodā līdz 2008.gadam strādājošo vidējā bruto darba samaksa Jelgavā pieauga, 2008.gadā sasniedzot 474 Ls. Ekonomikas krīzes rezultātā 2009.gadā vidējā bruto darba samaksa ievērojami samazinājās - par 20%, nedaudz pieaugt tā sāka ar 2010.gadu, 2012.gadā sasniedzot 418 Ls mēnesī. Darba samaksas ziņā vidējā darba samaksa Jelgavā ir līdzīga kā vidēji Zemgales plānošanas reģionā, tomēr ir novērojamas būtiskas atalgojuma atšķirības ar Rīgu, kur darba samaksa ir augstāka.

Zinātne un pētniecība. Pilsētas zinātnes un pētniecības potenciāls saistāms ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti (LLU), uz kuras bāzes varētu radīt jaunus, inovatīvus produktus un tehnoloģijas. LLU zinātnieki veic pētījumus pārtikas tehnoloģiju, lauksaimniecības, enerģētikas, transporta, mežsaimniecības un kokapstrādes, vides zinātnes, veterinārmedicīnas u.c. jomās. Zinātniski pētnieciskās darbības rezultāti rada papildus izaugsmes iespējas apkārtējo teritoriju uzņēmējiem, kuras līdz šim netika pietiekami izmantotas.

Tūrisms. Tūrisms Jelgavā sāka aktīvi attīstīties, kad tika sakārtoti būtiskākie kultūrvēsturiskie objekti. Stratēģiski tūrisms par vienu no prioritātēm kļuva 2010.gadā, kad tika izveidota Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde "Jelgavas reģionālais tūrisma centrs". Līdz ar centra izveidi ir pieaudzis tūristu skaits, pilnveidojies tūrisma piedāvājums un nodrošināta sistemātiska informācijas pieejamība. Nepilnīgi tūrisma piedāvājuma veidošanai tiek izmantotas dabas lieguma „Lielupes palieņu pļavas” teritorijas, apkārtnē esošās upes un ūdens krātuves, kā arī industriālais mantojums. Neattīstītais tūrisma mītnu pakalpojumu klāsts tiek atzīmēts kā kritisks turpmākai veiksmīgai tūrisma attīstībai Jelgavas pilsētā un apkārtējā teritorijā, tas neveicina kompleksu tūrisma piedāvājumu un lielu pasākumu organizēšanu. Nepieciešams mērķtiecīgs pilsētas tūrisma mārketingš, lai uzsāktā tūrisma attīstība nestu pozitīvus rezultātus.

3.1. Nodarbinātība un darba samaksa

Nodarbinātība. Eiropas Savienības (ES) pamatmērķis² nodarbinātības jomā, kas jāsasniedz līdz 2020.gadam, ir 75% iedzīvotāju nodarbinātība vecumā no 20 līdz 64 gadiem. Iedzīvotāju nodarbinātības līmenis Eiropā šajā vecuma grupā ir vidēji 69%, Jelgavā - darbaspējas vecuma³ iedzīvotājiem 72%.

Pēc 2012.gada VID datiem nodarbināti ir 31 936 no Jelgavā deklarētajiem iedzīvotājiem, t.sk. pie Jelgavā reģistrētajiem darba devējiem nodarbināti 39% iedzīvotāji (12 492), bet 61% - citās pašvaldībās reģistrētajos uzņēmumos.

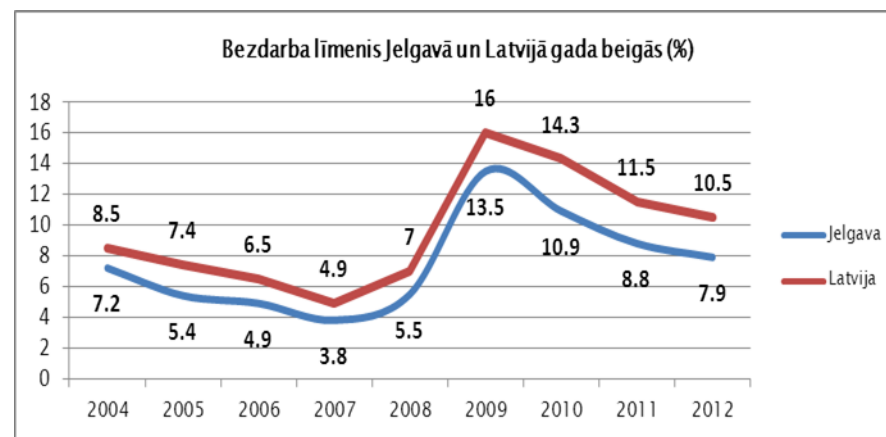
Jelgavā tiek nodarbināti arī citu novadu un pilsētu iedzīvotāji - kopumā 2012.gadā pie Jelgavā reģistrētajiem darba devējiem strādāja 22 509 darba ņēmēji. Strādājošo skaits Jelgavas pilsētā reģistrētajos uzņēmumos 2012.gadā, salīdzinot ar 2011.gadu (21 289), ir pieaudzis, kas būtu jāuzskata par labu zīmi pēckrīzes periodā, jo laika periodā no 2009.-2010.gadam strādājošo skaits samazinājās par 10%, bet no 2008.-2009.gadam - par 28%.

Strādājošo skaita pieaugums sagaidāms arī turpmākajos gados, ko sekmēs jaunu uzņēmumu ienākšana pilsētā un esošo uzņēmumu apgrozījuma pieaugums. Tā kā esošie uzņēmumi apgrozījuma pieaugumu pamatā centīsies sasniegt, paaugstinot darba ražīgumu, strādājošo skaita pieaugums būs samērā lēns.

Lai veicinātu jaunu darba vietu radīšanu pilsētā, nepieciešams piesaistīt investorus, sevišķi tādās nozarēs kā apstrādes rūpniecība ar augstu pievienoto vērtību un attīstītām tehnoloģijām.

Bezdarbs. Pēc Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) datiem, Jelgavā bezdarba līmenis laika posmā no 2001.-2011.gadam ir bijis ļoti mainīgs, un visstraujākais bezdarba līmeņa pieaugums bija novērojams 2009.gadā, pieaugot 2,5 reizes.

2011.gada beigās bezdarba līmenis valstī bija 11,5%, Jelgavā - 8,8%, kas ir otrais zemākais rādītājs starp lielajām pilsētām, aiz Rīgas, kur bezdarba līmenis bija 7,8%. Jelgavas bezdarba līmeņa rādītāji ir skaidrojami ar attīstīto apstrādes rūpniecību un Latvijas nozīmīgākā darba tirgus centra - Rīgas tuvumu. Bezdarbnieku skaits Jelgavā 2011.gada laikā samazinājās no 4199 cilvēkiem janvārī līdz 3342 decembrī. 2012.gadā bezdarba līmenis pilsētā turpināja samazināties un decembrī sasniedza 7,9%.

Avots: Nodarbinātības valsts aģentūra

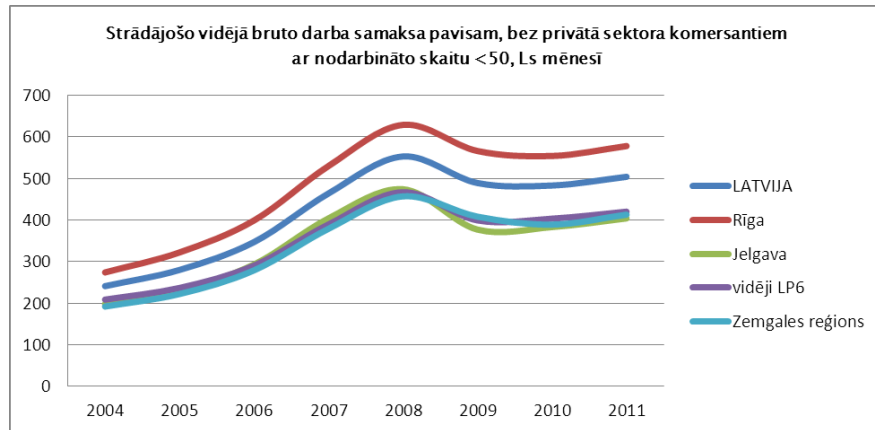
No NVA Jelgavas filiālē 2011.gada decembrī reģistrētajiem bezdarbniekiem 43% bija ilgstošie bezdarbnieki. Kā problēmgrupas jāmin jaunieši vecumā no 15-24 gadiem (9%) un pirmspensijas vecuma bezdarbnieki (12%). No reģistrētajiem bezdarbniekiem lielāku īpatnību veido bezdarbnieki ar vispārējo (28%) un profesionālo izglītību (33%). Valsts vidējie rādītāji norāda uz līdzīgām tendencēm.

Ja turpināsies kaut neliela globālās ekonomikas izaugsme, Jelgavā bezdarba līmenis samazināsies arī turpmākajos gados. Tomēr kā lielākās problēmas jāmin nestabilā ekonomiskā situācija ES, Latvijas vājais iekšzemes tirgus, bezdarbnieku prasmi neatbilstība darba tirgus prasībām, samērā lēna darbavietu radīšana pilsētā.

Darba samaksa. Ekonomiskās augšupejas periodā, kas ilga līdz 2008.gadam, strādājošo vidējā bruto darba samaksa Jelgavā, tāpat kā valstī kopumā, pieauga, sasniedzot 474 Ls. Globālās ekonomikas krīzes rezultātā 2009.gadā darba samaksa ievērojami samazinājās - par 20%, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Sākot ar 2010.gadu vidējā bruto darba samaksa pilsētā pamazām sāka pieaugt, 2011.gadā sasniedzot 404 Ls mēnesī. Jelgavā 2011.gadā bija ceturrtā augstākā vidējā darba samaksa starp lielajām pilsētām aiz Rīgas, Ventspils un Liepājas.

² Eiropas nodarbinātības stratēģija saskaņā ar stratēģiju "Eiropa 2020"

³ Darbspējas vecums Latvijā 15 - 64 gadi

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

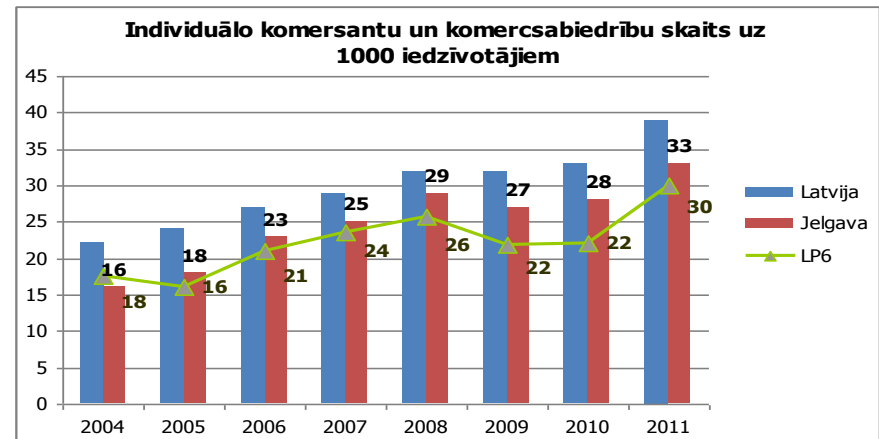
Laika periodā no 2004.-2012.gadam vidējā bruto darba samaksa Jelgavā ir palielinājusies 2 reizes, tomēr joprojām tā ir zemāka nekā vidēji valstī – 2012.gadā par 20%. Algu pieaugums ir samērojams ar IKP pieaugumu - kopumā ekonomika Latvijā 2011.gadā augusi par 5,5%, vidējā darba alga Jelgavā - par 5%. 2012.gadā vidējā darba alga Jelgavā ir sasniegusi 418 Ls (pieaugums par 3,5%), Latvijā kopumā - par 4,4%. Lai arī Jelgavas rūpniecības uzņēmumi ir konkurētspējīgi ārējā tirgū, kopējā ekonomiskā situācija ES ir sarežģīta, un prognozēt lielu algu pieaugumu pie esošā bezdarba līmeņa nevar.

3.2. Uzņēmējdarbība

Pēc CSP datiem par 2011.gadu, Jelgavā reģistrētas 1563 komercsabiedrības (33% no kopējā Zemgales plānošanas reģiona rādītāja), 370 individuālie komersanti (31% no Zemgales rādītāja) – t.i. 33 ekonomiski aktīvie komersanti un komercsabiedrības uz 1000 iedzīvotājiem.

Komersantu sadalījums pēc nodarbināto skaita Jelgavā dažādās uzņēmumu grupās ir ļoti atšķirīgs. Jelgavā dominē mikrolīmeņa komersanti (0-9 darbinieki) - 91,9%, 6,4% ir mazie komersanti (10 – 49 darbinieki), 1,5% vidējie (50 – 249 darbinieki) un 0,2% jeb 5 lielle komersanti, no kuriem 4 ir ar darbinieku skaitu virs 250.

Pēc CSP datiem mikrolīmeņa komersanti nodarbina aptuveni 31% no visiem Jelgavā reģistrēto komersantu nodarbinātajiem, mazie komersanti nodarbina 32%, vidējie - 25% un lielle komersanti nodarbina 12% no visiem Jelgavas komersantu nodarbinātajiem.

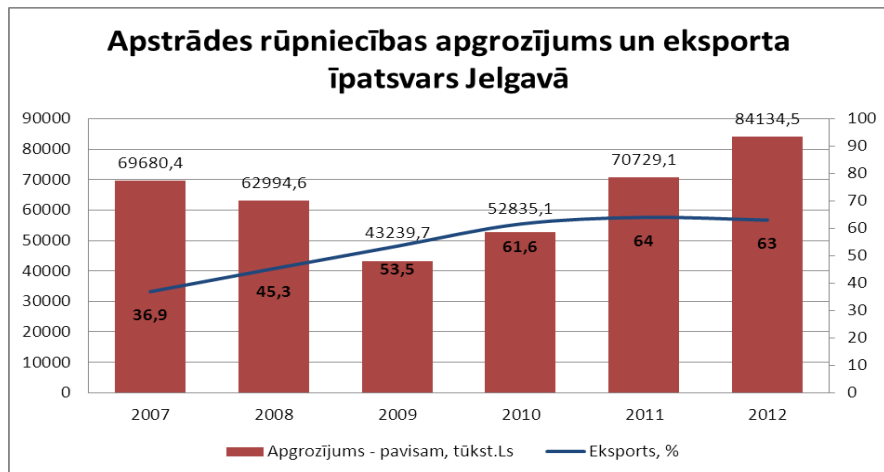
Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

2011.gadā Jelgavā tika reģistrēti 367 jauni uzņēmumi, no kuriem 341 bija SIA, 25 – individuālie komersanti un 1 akciju sabiedrība, likvidēti 92 uzņēmumi. Uzņēmējdarbības vide ilgtermiņā (2001.-2011.) ir uzlabojusies – reģistrēto uzņēmumu skaits pārsniedz likvidēto

Jelgavas uzņēmumi pamatā darbojas sekojošās nozarēs: vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība, automobiļu remonts (673 uzņēmumi), profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (297 uzņēmumi), transports un uzglabāšana (205 uzņēmumi), būvniecība (201 uzņēmumi), un apstrādes rūpniecība (173 uzņēmums).

Latvijas, kā arī Jelgavas apstrādes uzņēmumi krīzes laikā strauji samazināja produkcijas izlaidi. Jelgavā apgrozījums apstrādes rūpniecībā 2009.gadā, salīdzinot ar 2007.gadu, samazinājās par 38%. Apstrādes rūpniecības nozaru kopējais apgrozījums 2011.gadā sasniedza 2007.gada līmeni, turklāt šajā periodā apstrādes rūpniecības uzņēmumu eksports pieaudzis par aptuveni 1,8 reizēm, jo uzlabojās situācija ārvalstu tirgos un Latvijas uzņēmumu konkurētspēja. Līdz ar to pieaugoša loma pilsētas ekonomikā ir eksportspējīgām nozarēm. 2012.gadā apstrādes rūpniecības kopējais apgrozījums jau ievērojami pārsniedza 2007.gada līmeni, kaut gan salīdzinot ar 2011.gadu, eksporta īpatsvars ir samazinājies par 1 procentpunktu, kopējais eksportētās produkcijas apgrozījums ir pieaudzis, kas kopumā norāda gan uz vietējās ekonomikas, gan uz iekšējā tirgus atveseļošanu.

Pēc Jelgavas uzņēmēju aptaujas datiem par 2011.gadu, eksports lielākajai daļai uzņēmumu veido vairāk nekā pusi no apgrozījuma noieta. Nozīmīgākās uzņēmumu eksporta valstis ir Vācija, Skandināvijas valstis un Krievija.

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Jelgavas pilsētā ir labi attīstīta uzņēmējdarbības atbalsta sistēma, īpaši jaunajiem uzņēmējiem. Uzņēmējdarbībai ir pieejama nepieciešamā infrastruktūra, ZRKAC nodrošina darbinieku apmācību, t.sk. metālapstrādē, un pārkvalifikācijas iespējas - ir izveidota uzņēmējdarbības atbalsta nodaļa, kas sniedz konsultācijas uzņēmējiem. Atbalsta pasākumi uzņēmējdarbības attīstībai ir veicinājuši jaunu uzņēmumu dibināšanu pilsētā. Uzņēmējdarbības vides attīstībai nepieciešams izveidot Biznesa Laboratoriju, kuras mērķis būtu sniegt biznesa atbalsta pasākumus potenciālajiem uzņēmējiem, jaunajiem uzņēmumiem un pieredzes apmaiņas iespējas uzņēmumu vadītājiem.

Konkurētspējīgas uzņēmējdarbības vides veidošanā nozīmīgu lomu ieņem Jelgavas Biznesa Parks, kas tiek attīstīts vēsturiskās automobiļu rūpnīcas RAF teritorijā. Jelgavas Biznesa Parks ir viens no lielākajiem rekonstruētajiem industriālajiem parkiem Latvijā ar kopējo platību 23 ha, iznomājamo telpu platība pārsniedz 107 tūkst. m². Tajā jau darbojas metāla, stikla un gumijas apstrādes, gofrētā kartona ražošanas, plastmasas pārstrādes u.c. uzņēmumi.

Jelgavas Biznesa Parks var nodrošināt ražotājus ar lieljaudas energopadevi un īpaši plašām ražošanas telpām, jo tur savulaik atradās lielākā mašīnbūves rūpnīca Baltijā. Tā ģeogrāfiskā atrašanās vieta ir ļoti izdevīga produkcijas transportēšanai, jo pieejama dzelzceļa un tranzīta autoceļu infrastruktūra.

Jauno uzņēmēju atbalstam pilsētā ir izveidots Jelgavas inovāciju centra (JIC) biznesa inkubators, kas veicina komercdarbības attīstību, nodrošina jaunus uzņēmējus ar telpām, infrastruktūru, kontaktiem, specializētām konsultācijām un citiem pakalpojumiem. Biznesa inkubatorā ir pārstāvēti uzņēmumi no Dobeles, Aizkraukles, Jēkabpils, bet pamatā tie ir Jelgavas uzņēmumi – kopskaitā 42.

Jauniešu uzņēmējdarbības vides attīstībai, jāveicina skolēnu iesaiste uzņēmējdarbībā - veidojot skolēnu firmas, izmantojot Junior Achievement piedāvātās iespējas.

Jelgavā perspektīvās ekonomikas nozares ir metālapstrādes, kokapstrādes un pārtikas nozares, kā arī tūrisma nozare. Apstrādes rūpniecības uzņēmumu skaita un apgrozījuma pieaugums ir uzskatāms par nozīmīgu rādītāju pilsētas ekonomikas attīstībai. Turpmākajos gados apstrādes rūpniecības apgrozījuma pieauguma tempi būs atkarīgi no iespējām gūt pasūtījumus jau ierastajos tirgos ES un jaunu tirgu apgūšanas ārpus tās. Ņemot vērā demogrāfisko situāciju, par prioritāti ir uzskatāma augstas pievienotās vērtības rūpniecība ar modernām tehnoloģijām un automatizētiem tehnoloģiskajiem risinājumiem.

Uzņēmējdarbības attīstībai jāsaista ar zinātnes un inovāciju ieviešanu ražošanā, jāveicina uzņēmēju sadarbība ar zinātniekiem, t.sk. ar LLU, kuras zinātnieki veic pētījumus lauksaimniecības, enerģētikas, transporta, mežsaimniecības, vides zinātnes, veterinārmedicīnas u.c. jomās, kā arī jāattīsta publiskā infrastruktūra investoru piesaistei.

Pilsētā vēsturiski ir izveidojušies vairāki industriālo teritoriju rajoni, lielā daļā no tiem notiek uzņēmējdarbības aktivitātes, taču ir teritorijas, t.sk. degradētas, kur nav ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamas infrastruktūras vai tā nav apmierinošā līmenī. Nepieciešams turpināt sakārtot un attīstīt industriālās teritorijas, tādējādi veicinot investīciju piesaisti un jaunu darba vietu izveidi.

Pilsētā atrodas tirgus, kurā var iegādāties Latvijas zemnieku produkciju, un to apsaimnieko pašvaldības kapitālsabiedrība „Jelgavas tirgus”. Tirgus modernizāciju esošajā vietā apgrūtinā sadrumstalotās īpašumtiesības, tāpēc nepieciešama tirgus pārvietošana uz teritoriju, kur iespējama tā attīstība atbilstoši mūsdienu prasībām.

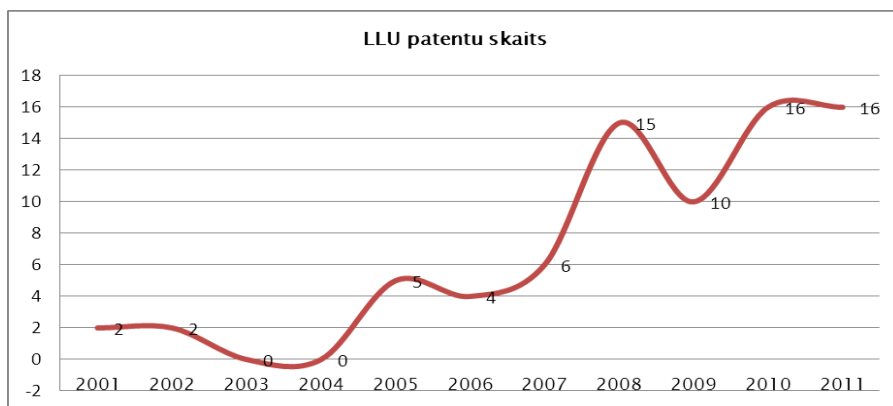
3.3. Zinātne un pētniecība

Jelgavas pilsēta vēsturiski ir izveidojus kā viens no Latvijas zinātnes un pētniecības centriem. Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU) ir bāze zinātnes un pētniecības attīstībai pilsētā, kas veic nepārtrauktu zinātnisko darbu gan sagatavojot jaunus zinātniekus, gan veicot dažādus pētījumus. LLU ir liels zinātniskās infrastruktūras potenciāls, uz kuras bāzes varētu radīt jaunus, inovatīvus produktus un tehnoloģijas. LLU zinātnieki veic pētījumus pārtikas tehnoloģiju, lauksaimniecības, enerģētikas, transporta, mežsaimniecības un kokapstrādes, vides zinātnes, veterinārmedicīnas u.c. jomās.

LLU zinātniski pētnieciskā darbība dod papildus izaugsmes iespējas visiem apkārtējo teritoriju uzņēmējiem, kuras līdz šim netika pietiekami izmantotas. Zinātnisko atklājumu pielietošanu praksē nodrošina LLU zinātniski pētnieciskie institūti, kas atrodas gan pilsētas teritorijā, gan ārpus tās, sniedzot iespēju LLU studentiem nodarboties ar pētniecisko darbību.

Sadarbojoties dažādiem partneriem, Jelgavā ir izveidoti pētniecības centri - Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts un LLU Tehnoloģiju un zināšanu pārneses centrs (TZPC). Šie centri aktīvi darbojas savā nozarē un veic darbību ne tikai Jelgavas pilsētā, bet visā Zemgales plānošanas reģionā un Latvijā kopumā, tādējādi aktīvi sekmējot ne tikai reģiona, bet visas valsts attīstību.

Kā Jelgavas pētniecības potenciālu apliecinošs rādītājs ir LLU pētnieku reģistrēto patentu skaits. Šāds rādītājs liecina par Jelgavas pētnieku spēju ar teorētisko un praktisko zināšanu palīdzību veicot zinātniski pētniecisko darbību, nonākt pie reāliem patentējamiem risinājumiem, kas ar laiku ir komercializējami un virzāmi tirgū. LLU patentu skaits 2001.-2011. gada periodā ir pieaudzis 7 reizes, pēc 2011.gada LLU datiem, sasniedzot 16 patentus gadā.

Avots: Latvijas Lauksaimniecības universitāte

Jelgava ir uzskatāma par otru lielāko nacionālas nozīmes zinātnes un pētniecības centru Latvijā aiz Rīgas, kam ir liela ietekme uz visu Zemgales plānošanas reģionu, jo reģiona iedzīvotāji bieži izvēlas doties studēt doktorantūrā tieši uz Jelgavu, gan tās ģeogrāfiskā novietojuma dēļ, gan zinātnes un pētniecības nozares salīdzinoši augstā attīstības līmeņa dēļ.

Jelgavai apkārtesošajās teritorijās izvietotie pētniecības centri un institūti rada papildus darba vietas un sniedz iespēju aktīvi iesaistīties zinātniski pētnieciskajā darbā savas mītnes vietas tuvumā, tādējādi sekmējot zinātnes izaugsmi un iesaistot zinātniskajā darbībā arvien vairāk cilvēku.

Zinātniski pētnieciskā darbība dod papildus izaugsmes iespējas visiem apkārtesošo teritoriju uzņēmējiem. Uzņēmumi var piesaistīt augsti kvalificētus darbiniekus, kuri var veiksmīgi nodarboties ar zinātniski pētniecisko darbību un radīt jaunus konkurētspējīgus produktus, kas tālāk piedāvājami Latvijas un ārvalstu tirgos. Līdz šim pilsētas uzņēmumi nepietiekami aktīvi izmanto iespējas savas konkurētspējas paaugstināšanai, ko var sniegt pilsētas zinātniskais potenciāls.

Zinātnes un pētniecības attīstībai pilsētā ir nepieciešams pilnveidot infrastruktūru, materiāltehnisko bāzi, attīstīt pētniecības virzienus un veidot aktīvāku sadarbību ar uzņēmējiem.

3.4. Tūrisms

Ņemot vērā pilsētas specifisko atrašanās vietu un vēsturiskās darbības ievirzes, tūrisms par vienu no pilsētas prioritārajām nozarēm kļuva divtūkstošo gadu sākumā, kad, piesaistot Eiropas Savienības un valsts finansējumu, tika sakārtoti būtiskākie kultūrvēsturiskie objekti, uzstādīti informatīvie stendi un norādes zīmes, un no tūristu puses sāka parādīties interese par tūrisma, kultūras un atpūtas iespējām pilsētā.

Pakāpeniski pilsētā tiek radīti dabas un aktīvā tūrisma objekti. Veicot Vecpilsētas ielu kvartāla atjaunošanu, Lielupes labā krasta un Čakstes bulvāra promenādes un gājēju tilta „Mītava” izveidi ir radītas jaunas pastaigu vietas. Sakārtojot pilsētas maģistrālo ielu infrastruktūru, ir izveidoti veloceliņi. Zemgales Olimpiskais centrs ir kļuvis par vienu no populārākajiem sporta tūrisma objektiem, kurā iespējams baudīt arī dažādus kultūras pasākumus un izstādes. Būtisks tūrisma objekts ir Jelgavas pils. Regulāri un daudzveidīgi sporta un kultūras pasākumi pilsētā veicina tūrisma attīstību.

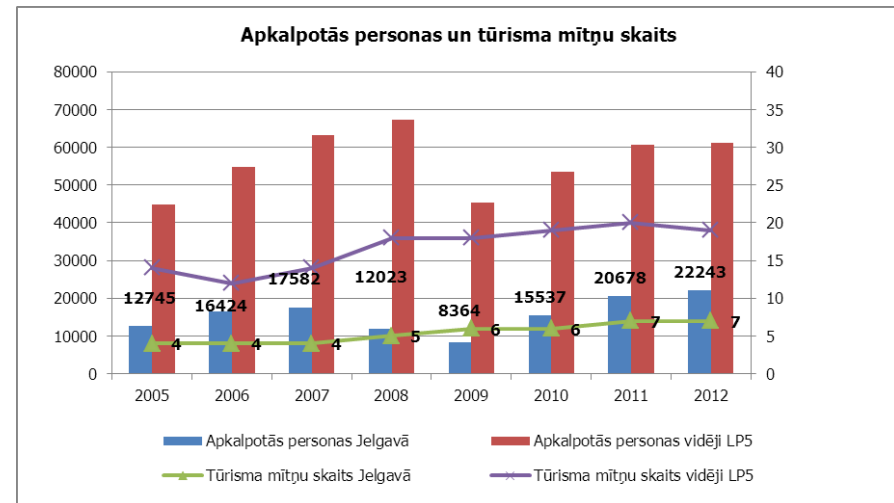
2010.gadā tika izveidota Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde "Jelgavas reģionālais tūrisma centrs" (turpmāk tekstā – iestāde). Līdz ar iestādes izveidi, pilsētā būtiski ir pilnveidojies tūrisma piedāvājums, nodrošināta sistemātiska informācijas pieejamība vietējā, Latvijas un starptautiskā mērogā, pieejami sertificēti gidi un palielinājies tūristu pieplūdums pilsētā. Iestāde ir noslēgusi sadarbības līgumus ar Jelgavas un Ozolnieku novadu pašvaldībām par kopēju tūrisma piedāvājuma un pakalpojumu attīstību Jelgavas pilsētā, Jelgavas un Ozolnieku novados. Kā iestādes struktūrvienība darbojas Tūrisma informācijas centrs.

Kā būtiski, bet nepilnīgi izmantoti tūrisma resursi pilsētā ir salas, upes, zaļās teritorijas, kas var kalpot arī vietējā iedzīvotāja brīvā laika pavadīšanas mērķiem. Nepilnīgi tūrisma piedāvājuma veidošanai tiek izmantotas dabas lieguma „Lielupes palienu pļavas” teritorijas, apkārtnē esošās upes un ūdens krātuves, kā arī industriālais mantojums.

2012.gada beigās Jelgavā bija 7 tūristu mītnes ar 293 gultas vietām. Apkalpoto personu skaits tūristu mītnēs Jelgavā bija neliels – 22,2 tūkst. personas gadā, atpaliekot no Latvijas lielo pilsētu (LP5)⁴ vidējā rādītāja – virs 50 tūkst. personām. Neattīstītais tūrisma mītnu pakalpojumu klāsts tiek atzīmēts kā kritisks turpmākai veiksmīgai tūrisma attīstībai Jelgavas pilsētā un apkārtējā teritorijā, tas neveicina kompleksu tūrisma piedāvājumu un lielu pasākumu organizēšanu. Jelgavā nav attīstīts mazo viesu māju, privāto pansiju, traileru parku piedāvājums.

Lai uzsāktā tūrisma attīstība nestu pozitīvus rezultātus un pienesumu vietējā ekonomikā, nepieciešams mērķtiecīgs pilsētas tūrisma mārketingss un kompleksss tūrisma produktu piedāvājums, kas rosinātu tūristus uzturēties pilsētā ilgāk kā vienu dienu.

Lai Jelgava būtu pieejamāka ārzemju tūristiem, ir nepieciešams uzlabot informācijas pieejamību, uzstādīt informatīvos stendus, norādes zīmes un nodrošināt audio gidus.

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Būtisks faktors tūrisma attīstībai ir arī ceļu infrastruktūra. Sliktais ceļu segums virzienos: Jelgava – Šaulji; Jelgava – Eleja – Bauska; Jelgava – Kalnciems – Jūrmala; Jelgava – Tukums; Jelgava – Dobeles daudzus tūristus attur no došanās uz Jelgavu, līdz ar to tiek izvēlēts cits tūrisma galamērķis.

⁴ Vidējais rādītājs starp Jelgavu, Daugavpili, Jūrmalu, Liepāju, Ventspili

IV Pilsētvide

Zaļā infrastruktūra. Jelgava ir pilsēta ar zaļu un bioloģiski daudzveidīgu dzīves vidi. Pilsētas zaļo infrastruktūru veido stādījumu joslas un teritorijas - meži un mežparki, parki un skvēri, pagalmu un ielu apzaļumojums. Pilsētas teritorijā ir dabas liegums – Lielupes palienes pļavas ar NATURA 2000 teritorijas statusu. Kvantitatīvi Jelgava ir pietiekami nodrošināta ar apstādījumu teritorijām, taču daudzviet stādījumi un infrastruktūra ir novecojuši.

Ūdeni. Atklātas ūdens platības Jelgavā ir 272 ha jeb 4,5% no pilsētas teritorijas. Cauri pilsētai tek Latvijas otrā lielākā upe - Lielupe, kas Jelgavas robežās veido attekā – Driksu 5 km garumā. Pilsētas iedzīvotāji ir iecienījuši atpūtu pie ūdeņiem. Nepieciešams turpināt Lielupes krastu ainavisko sakārtošanu, paredzot kvalitatīvu atpūtas vietu, t.sk. peldvietu, izveidošanu.

Dzīves vide. Dzīves vidi veido dzīvojamo ēku un pagalmu kvalitāte, labiekārtojuma un apgaismojuma kvalitāte, rotaļlaukumu, sporta laukumu un atpūtas vietu, kā arī pakalpojumu pieejamība. Nepieciešama pilsētas ēku energoefektivitātes uzlabošana un infrastruktūras atjaunošana. Turpinās darbs pie bērnu rotaļlaukumu un parku labiekārtošanas. Viena no aktuālākajām problēmām ir automašīnu stāvlaukumu un stāvvietu pieejamība pie dzīvojamām ēkām un izglītības iestādēm. Jāveic stāvvietu optimizācija un labiekārtošana, risinot lietus ūdens novadīšanu un paredzot integrētas izmantošanas iespējas.

Pilsētas centrā dzīvojošajiem problēmas rada lielā transporta intensitāte, kas ir trokšņu un gaisa piesārņojuma cēlonis. Sakārtojot un attīstot transporta infrastruktūru, izbūvējot Ziemeļu apvedceļa posmu ar tiltiem pār Driksu un Lielupi un attīstot sabiedrisko transportu, tiks samazināta transporta plūsma caur pilsētas centru un trokšņu līmenis, uzlabota vides kvalitāte.

Jelgavas pilsētas pašvaldības SIA "Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde" un citi namu apsaimniekotāji ir sekmīgi uzsākuši daudzstāvu dzīvojamo māju siltināšanu, ko nepieciešams turpināt. No 2007.gada viens no prioritāri risināmajiem jautājumiem ir pašvaldības īpašumā esošo sabiedrisko ēku infrastruktūras uzlabošana, t.sk. šo ēku energoefektivitātes paaugstināšana.

Drošība. Jelgavā kā industriālā pilsētā un nozīmīgā transporta mezglā pastāv industriālo avāriju riski, it īpaši saistībā ar bīstamo kravu pārvadājumiem pa dzelzceļu. Apzinoties augsto industriālo risku līmeni, pašvaldība uzsākusi reģionāla krīzes vadības centra izveidi.

Jelgavas pilsētas pašvaldības policija (JPPP) nodrošina sabiedrisko kārtību un drošību pilsētā. Pašvaldības operatīvās informācijas centrs sniedz operatīvu pārskatu par notikumiem pilsētā, nodrošina efektīvāku iedzīvotāju sniegtās informācijas apstrādi, ļaujot ātri un efektīvi reaģēt uz nestandarta situācijām un dažādiem tehniskiem bojājumiem, savukārt videonovērošana dod iespēju kontrolēt situāciju pilsētā, kā arī efektīvi novērst dažādas privātās un publiskās mantas bojājumu iespējas. Nepieciešams uzlabot JPPP infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi, kā arī turpināt videonovērošanas sistēmas attīstību.

Laika posmā no 2001.-2011.gadam Jelgavā ceļu satiksmes negadījumu skaits ir samazinājies par 17%, ko ir veicinājusi arī Intelīgentās transporta vadības sistēmā ietvertu pasākumu realizācija. Turpinot ielu rekonstrukciju, jāveic luksoforu objektu modernizācija, pieslēdzot tos Intelīgentās transporta vadības sistēmai un Reālā laika intelīgentās transporta vadības sistēmai.

4.1. Zaļā infrastruktūra

Jelgavas zaļo infrastruktūru veido stādījumu joslas un teritorijas - meži un mežaparki, parki un skvēri, pagalmu un ielu apzaļumojums, t.sk. gājēju ielu un velosipēdistu ceļņu apstādījumi. Tie uzlabo pilsētas klimatu, attīra gaisu un rada piemērotu vidi iedzīvotāju atpūtai un fiziskām nodarbībām. Bioloģiskā daudzveidība un zaļo teritoriju pieejamība ir būtisks iedzīvotāju labklājības un dzīves kvalitātes nodrošināšanas resurss, jo Eiropā un citur pasaulē daba pamazām kļūst par pieprasītu retumu.

21% (1264 ha) no pilsētas teritorijas aizņem meži un mežaparki. Tas ir vērtējams kā ļoti augsts rādītājs, salīdzinot ar Latvijas lielākajām pilsētām un ņemot vērā to, ka Jelgava ir veidojusies kā ražošanas centrs. Pašvaldības īpašumā esošos mežus 693,4 ha platībā apsaimnieko Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde "Pilsētsaimniecība" saskaņā ar mežu apsaimniekošanas plānu. Pilsētas dzīvojamajiem kvartāliem pieguļošajos mežos jāattīsta infrastruktūra iedzīvotāju aktīvajai atpūtai.

Pilsētas parku un skvēru kopplatība sasniedz 35 ha. Tie kopā ar iekškvartālu un ielu stādījumiem ir būtiska pilsētas ainavas un kultūrvēsturiskās vides sastāvdaļa, kultūras pasākumu norises vieta.

Pilsētas teritorijā ir 45 aizsargājami koki – gan valsts, gan vietējas nozīmes - ar zinātnisku, kultūrvēsturisku, estētisku un ekoloģisku vērtību.

Kvalitatīvas pilsētvides veidošanā svarīga loma ir labi koptiem un iedzīvotājiem pieejamiem parkiem, skvēriem, iekškvartālu un ielu stādījumiem. Lai veicinātu vides kvalitātes paaugstināšanos pilsētā un aizsargātu dzīvojamo namu kvartālus no piesārņojuma un trokšņiem, jāveido zaļo stādījumu aizsargjoslas gar dzelzceļa un augstas intensitātes autoceļiem, kā arī teritorijām ar paaugstinātu piesārņojuma līmeni (rūpnīcu, ražotņu, autotransporta uzņēmumu, autostāvvietu teritorijas).

Kvantitatīvi Jelgava ir pietiekami nodrošināta ar apstādījumu teritorijām, taču daudzviet stādījumi un infrastruktūra ir novecojuši, nepieciešami:

- Ā.Alunāna un Stacijas parku labiekārtošanas darbi;
- Raiņa parka rekonstrukcija, paredzot žoga un strūklakas izbūvi, bērnu rotaļu laukuma ierīkošanu, ceļņu segumu rekonstrukciju, stādījumu atjaunošanu;
- Hercoga Jēkaba laukuma - galvenā pilsētas laukuma un skvēra aiz kultūras nama rekonstrukcija, papildinot ar strūklakām un mazām arhitektūras formām;
- aktīvās atpūtas un izklaides vietas izveidošana Pasta salā.

Dabas liegums. Jelgavas teritorijā atrodas dabas liegums - Lielupes palienes pļavas – ar kopējo platību 353 ha. Dabas liegums paaugstina pilsētas un tās apkārtnes bioloģisko daudzveidību un palielina vides kvalitāti, tas ir iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) sarakstā.

Lieguma teritoriju - Pils salu un tai pretējā krastā esošās platības, kā arī pļavu teritoriju starp Platones un Vircavas upēm, kā atpūtas un makšķerēšanas vietu aktīvi izmanto Jelgavas iedzīvotāji. Labiekārtoto atpūtas vietu un infrastruktūras trūkums izraisa paaugstinātu un nekontrolētu antropogēno slodzi uz teritoriju. Saskaņā ar lieguma dabas aizsardzības plānu perspektīvā paredzēts saglabāt tā dabisko veidolu ar augstu bioloģisko daudzveidību, kā arī veidot liegumu par Latvijā un ārvalstīs labi pazīstamu dabas teritoriju atpūtai un tūrismam, ar viegli pieejamu un pārdomātu infrastruktūru apmeklētājiem.

Perspektīvā pilsētas Ziemeļu apvedceļa trase šķērsos dabas lieguma „Lielupes palienes pļavas” teritoriju aptuveni Pils salas vidū. Pirms būvdarbu uzsākšanas būvniecībai būs jāveic ietekmes uz vidi novērtējums un ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējums, kuru ietvaros tiks izvērtēti un salīdzināti dažādi tilta būvniecības tehniskie risinājumi, to sagaidāmā ietekme un piedāvāti kompensācijas pasākumi.

4.2. Ūdeņi

Atklātas ūdens platības Jelgavā ir 272 ha jeb 4,5% no pilsētas teritorijas. Cauri pilsētai tek Latvijas otrā lielākā upe - Lielupe, kas Jelgavas robežās veido attekku – Driksu 5 km garumā. Lielupes kopgarums ir 119 km, attālums no pilsētas līdz jūrai - 71 km. Upes kritums posmā Jelgava - Rīgas jūras līcis mazūdens periodā ir tikai 0,2 m, Lielupes gada notece - 3,6 km³. Pavasara palu laikā Lielupe appludina plašu apkārtni. Lielupes ūdens līmeņa celšanās kritiskā robeža pie Jelgavas ir 2,6 m virs jūras līmeņa. Lielupe ir viena no barības vielām piesārņotākajām lielajām Latvijas upēm, jo tā tek cauri intensīvas lauksaimniecības teritorijām un apdzīvotām vietām. Upes stāvokļa uzlabošanai jāturpina realizēt Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā paredzētos pasākumus.

Jelgavas teritoriju šķērso Lielupes pietekas: Platone, Svēte, bet pa pilsētas robežu - Iecava un Vircava. Pilsētas teritorijā atrodas arī vairākas mākslīgi radītas ūdenstilpnes – karjeri un dīķi.

Nepietiekoši attīrītu nokrišņu ūdeņu novadīšana no pilsētas teritorijas piegružo ūdensteces, reāli funkcionējošu ūdenstilpju aizsargzonu neesamība izsauc krastu eroziju, sekmē piesārņojuma nokļūšanu ūdenī.

Pilsētas iedzīvotāji ir iecienījuši atpūtu pie ūdeņiem. Nepieciešams turpināt Lielupes krastu ainavisko sakārtošanu, paredzot kvalitatīvu atpūtas vietu, t.sk. peldvietu, izveidošanu.

4.3. Dzīves vide

Dzīves vidi veido dzīvojamo ēku un pagalmu kvalitāte, labiekārtojuma un apgaismojuma kvalitāte, rotaļlaukumu, brīvpieejas sporta laukumu un atpūtas vietu, kā arī pakalpojumu – pirmās nepieciešamības preču tirdzniecības objektu, pasta, izglītības iestāžu, primārās veselības aprūpes u.c. – pieejamība.

Padomju laikā būvētie dzīvojamie rajoni ir pārmērīgi lieli, utilitāri tipizēti un bezpersoniski, to tehnoloģiskā un celtniecības kvalitāte ir ļoti zema. Nepieciešama pilsētas ēku fasāžu un infrastruktūras atjaunošana, kā arī energoefektivitātes uzlabošana. Pasākumi dzīvojamās vides kvalitātes uzlabošanai ir jāveic gandrīz visos rajonos, tomēr katram rajonam tie būs atšķirīgi atkarībā no celšanas gada, dzīvojamās apbūves tipa, labiekārtojuma līmeņa u.c. faktoriem.

Pilsētas vizuālais tēls ik gadu kļūst pievilcīgāks, vairāki pilsētas parki un teritorijas ir sakoptas, pilsētā tiek attīstīta atpūtas vietu infrastruktūra, noris darbs pie bērnu rotaļu laukumu, pagalmu un parku labiekārtošanas.

Viena no aktuālākajām problēmām ir automašīnu stāvlaukumu un stāvvietu pieejamība pie dzīvojamām ēkām un izglītības iestādēm. Jāveic stāvvietu optimizācija un labiekārtošana, risinot lietus ūdens novadīšanu un paredzot integrētas izmantošanas iespējas.

Pilsētas teritorija šobrīd ir dažādi noslogota, iedzīvotāju blīvums pilsētas mikrorajonos ir atšķirīgs. Jāattīsta jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas ar mūsdienīgu infrastruktūru un pakalpojumu pieejamību, veicinot pilsētas vienmērīgu attīstību.

Troksnis. Jelgavas pilsētas teritorijā esošos trokšņu avotus iespējams iedalīt šādi: autoceļu un ielu tīkls, dzelzceļa līnijas, ražošanas uzņēmumi.

Pilsētas centrā dzīvojošajiem problēmas rada lielā transporta intensitāte, kas ir trokšņu un gaisa piesārņojuma cēlonis. Sakārtojot un attīstot transporta infrastruktūru, tiks samazināta transporta plūsma cauri pilsētas centram, arī sabiedriskā transporta attīstība veicinās trokšņu līmeņa samazināšanos. Jāizbūvē ziemeļu apvedceļa posms no Kalnciema ceļa līdz Dobeles šosejai ar tiltiem pār Driksu un Lielupi, kas samazinās tranzīta autotransporta plūsmu caur pilsētas centru un uzlabos vides kvalitāti, samazinot trokšņa līmeni un transporta izmešus visblīvāk apdzīvotajā pilsētas teritorijā.

Lai optimizētu kravas autotransporta plūsmu pilsētas teritorijā un samazinātu trokšņu līmeni, Jelgavā nepieciešams izstrādāt kravu transporta maršrutus un noteikt diennakts laiku, kad tos var veikt, lai pēc iespējas samazinātu kravu vešanu laikā, kad pilsētā ir visintensīvākā transporta kustība.

Dzelzceļam pieguļošajos dzīvojamajos rajonos noteicošais trokšņu avots ir vilcienu radītā kustība. Tās teritorijas, kuras atrodas starp dzelzceļa līniju atzarajumiem, ir pakļautas paaugstinātai trokšņa ietekmei.

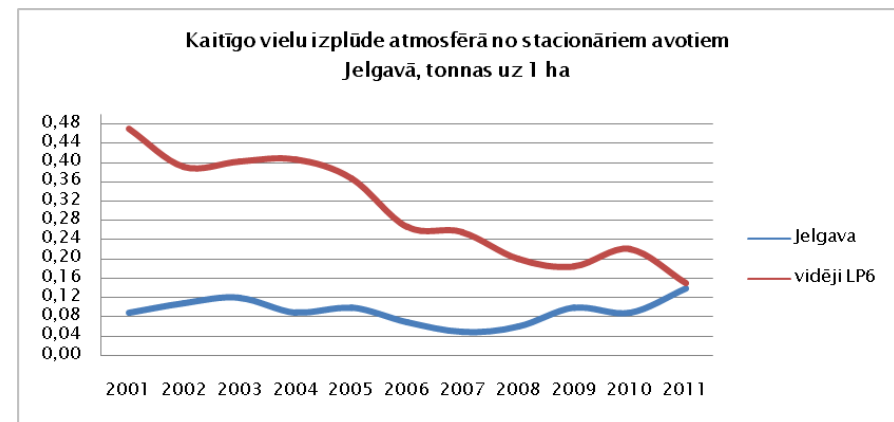
Jelgavā izvietoto ražošanas uzņēmumu radītie trokšņi nepārsniedz noteiktos robežlielumus. Dzīvojamajos rajonos kopumā akustiskā situācija ir vērtējama kā apmierinoša.

Veicot esošu objektu rekonstrukciju un izvērtējot jaunu objektu izvietojumu, jāņem vērā to ietekme uz trokšņu līmeni pilsētā:

- atsevišķās vietās pilsētā jāizveido skaņas ekranēšana;
- maģistrālajās ielās jāparedz trokšņa līmeņa pazemināšanas pasākumi;
- daudzstāvu dzīvojamo māju, savrupmāju teritorijās, kā arī plānotajās ražošanas teritorijās jāpanāk prettrokšņa pasākumu ieviešana jau projektēšanas stadijā.

Gaiss. Izmantojot bioindikācijas metodes, noskaidrots, ka 68% pilsētas teritorijas ir zema piesārņojuma zona, 29% - vidēja, bet 3% - augsta piesārņojuma zona.

Pēdējo desmit gadu laikā Jelgavā ir saglabājies trešais zemākais (aiz Jūrmalas un Daugavpils) kaitīgo vielu izplūdes apjoms atmosfērā no stacionāriem avotiem starp lielajām pilsētām.

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Augsnes. Tā kā Jelgava atrodas Lielupes baseinā, tad, upēm pavasaros pārplūstot, veidojas plašas palienas, kur nogulumu biežums svārstās no dažiem centimetriem līdz vairākiem metriem.

Līdz ar pilsētas un tās apbūves attīstību augsnes īpašības strauji mainās. Tā kļūst piesārņotāka, sablīvota, pēckara gadu laikā izveidojoties no būvgružiem, pamatiežiem, dažādiem atkritumiem, vecas augsnes un pievestās trūdzesmes. Pilsētas centrālās daļas parkos, skvēros, kā arī dzīvojamajos masīvos lielākā daļa augšņu veidojušās uz uzbērtā materiāla, kas radies, cilvēkiem pārveidojot reljefu un uzvedot kūdras un augsnes maisījumu. Līdz ar to šajās teritorijās izveidojušies ļoti sarežģīti augšņu kompleksi.

Pilsētas teritorijā atrodas 73 vietas, kas Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu datu bāzē reģistrētas kā potenciāli piesārņotas. Vislielākā potenciāli piesārņoto vietu koncentrācija ir pilsētas centrālajā daļā un ziemeļaustrumu daļā.

Attīstītoties pilsētas apbūves teritorijām, problēmas rada potenciāli piesārņotās vietas, kurās nav izpētīts piesārņojuma veids un koncentrācija, kā arī daudzviet nav iespējams noteikt atbildīgo par vēsturisko piesārņojumu un pieprasīt veikt piesārņotās vietas rekultivāciju.

2012.gadā pabeigta Jelgavas šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves „Kosmoss” sanācija un rekultivācija, kura bija viena no četrām piesārņotākajām vietām Latvijā.

Energoefektivitāte. Dzīves vides kvalitātes uzlabošanai būtiski ir energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi, kuru rezultātā tiks uzlaboti iedzīvotāju dzīves apstākļi, saglabāta daba un vide, panākta efektīva dabas resursu izmantošana.

Lielākā daļa ēku pilsētā ir būvētas laikā, kad enerģijas taupīšana nebija aktuāla, ņemot vērā energoresursu salīdzinoši zemās cenas un tradicionālās būvniecības metodes. Vairums no šīm ēkām tiks ekspluatētas vēl ievērojama laika periodu, līdz ar to nozīmīgs darbības virziens ir šo ēku pakāpeniska renovācija, t.sk. energoefektivitātes pasākumu veikšana un sabiedrības informēšana par iespējamu līdzdalību tajos. Jelgavas pilsētas pašvaldības SIA "Jelgavas Nekustamā īpašuma pārvalde" un citi namu apsaimniekotāji ir sekmīgi uzsākuši daudzstāvu dzīvojamo māju siltināšanas procesu, kuru nepieciešams turpināt.

Laika periodā no 2007.gada viens no prioritāri risināmajiem jautājumiem ir pašvaldības īpašumā esošo sabiedrisko ēku infrastruktūras uzlabošana, t.sk. energoefektivitātes paaugstināšana – pirmsskolas, vispārējās, profesionālās izglītības iestādēm, sociālai mājai u.c. Galvenais ieguvums ir samazināts siltuma un elektroenerģijas patēriņš un efektīvāka energoresursu izmantošana.

Lai veicinātu energoefektivitātes paaugstināšanu un atjaunojamo energoresursu izmantošanu publiskajā un privātajā sektorā, kā arī, lai nodrošinātu informācijas pieejamību iedzīvotājiem par šiem jautājumiem, 2008.gada beigās Jelgavā tika izveidota biedrība "Zemgales reģionālā enerģētikas aģentūra" (ZREA). ZREA veic reģiona un pašvaldību plānošanas dokumentu izstrādi enerģētikas nozarē un koordinē to ieviešanu, kā arī konsultē par investīciju piesaisti daudzdzīvokļu dzīvojamo māju energoefektivitātes paaugstināšanai.

Saskaņā ar Eiropas Pilsētu mēru paktu Jelgavas pilsētas pašvaldība ir izstrādājusi ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu 2010.–2020.gadam, kas nosaka līdz 2020.gadam samazināt CO₂ izmešus par vismaz 20% salīdzinājumā ar izvēlēto bāzes – 2005.gadu. Galvenie plānā paredzētie pasākumi:

- izglītības iestāžu un pašvaldības ēku energoefektivitātes paaugstināšana;
- siltuma zudumu samazināšana un siltumenerģijas piegādes drošības paaugstināšana;
- alternatīvo resursu izmantošana elektroapgādē;
- pilsētas apgaismes sistēmas modernizācija;

- atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšana apkures nodrošināšanai un karstā ūdens sagatavošanai;
- dzīvojamo ēku energoefektivitātes paaugstināšana;
- videi draudzīga pilsētas sabiedriskā transporta attīstīšana.

4.4. Drošība

Industriālais risks. Jelgavā tika veikts industriālo objektu sociālā riska novērtējums un aprēķinātas potenciāli iespējamo avāriju kaitīgās iedarbības zonas.

Jelgavas pilsētas bīstamie industriālie objekti ir precizēti pēc šādiem kritērijiem:

- objekti, kuru teritorijā tiek glabātas vai tiek izmantotas ražošanas procesos bīstamas ķīmiskas vielas un produkti;
- objekti, kuru ražošanas tehnoloģiskajos procesos tiek ražotas bīstamas ķīmiskas vielas un produkti;
- teritorijas, kurās tiek pārvadātas bīstamas ķīmiskās vielas vai produkti (dzelzceļa pārvadājumi).

Atbilstoši izvēlētajiem kritērijiem ir noteikti šādi riska objekti:

- Jelgavas naftas bāze – gaišo naftas produktu uzglabāšana un realizācija;
- VAS „Latvijas Dzelzceļš” Jelgavas stacija – Austrumu-Rietumu tranzīta koridora sastāvdaļa, caur kuru tiek veikti naftas, naftas produktu un ķīmisko produktu pārvadājumi;
- sašķidrinātās gāzes uzpildes stacijas.

Veiktais Jelgavas industriālā riska objektu atkārtotais novērtējums, dzelzceļa kravu pārvadājumu intensitāte un pārvadāto kravu veidi ļauj secināt, ka riska situācija Jelgavas stacijas teritorijā būtiski nav mainījusies pēdējo gadu laikā. Augstākā riska vērtība ir akrilskābesnitrila pārvadājumiem, ņemot vērā to, ka tam vienlaicīgi piemīt gan toksiskas, gan sprādzienbīstamās īpašības.

Jelgavas pilsētas pašvaldības investīciju projektu īstenošanas rezultātā tiek veidota iedzīvotājiem drošāka vide, ir izstrādāti civilās aizsardzības plāni, kā arī iespējams veiksmīgāk prognozēt un koordinēt ārkārtas situācijas, samazinot katastrofu rašanās iespējas vai to negatīvo ietekmi, kā arī iespējamo vides piesārņojumu. Apzinoties industriālo risku līmeni, pašvaldība uzsākusi reģionāla krīzes vadības centra izveidi. Šobrīd krīzes situāciju novēršanā un vadībā iesaistīto valsts un pašvaldības institūciju tehniskais un materiālais nodrošinājums nav pilnībā atbilstošs teritorijā noteiktajam riska līmenim.

Jelgavas pilsētas dome, bijusī Jelgavas rajona padome un Šauļu apgabala administrācija ir noslēgušas vienošanās protokolu "Par savstarpēju palīdzību dabas katastrofu, tehnogēno avāriju, lielu ugunsgrēku un ceļu satiksmes negadījumu seku likvidēšanā Latvijas Republikas un Lietuvas Republikas pierobežas teritorijā".

Par civilo aizsardzību atbild pašvaldību vadītāji, Jelgavas pilsētas, Jelgavas un Ozolnieku novadu Apvienotā civilās aizsardzības komisija, teritorijā atrodošo valsts iestāžu vadītāji, pašvaldību iestāžu vadītāji un komersantu objektu vadītāji, Pašvaldības operatīvās informācijas centrs (POIC). POIC sniegs informatīvu un tehnisku atbalstu katastrofu gadījumos un ikdienā, kā arī veiks riska faktoru monitoringa rezultātu uzturēšanu un vizualizāciju, ķīmisko un citu avāriju apdraudējuma zonu modelēšanu.

Jelgavas pilsētai, Jelgavas un Ozolnieku novadam izstrādāts vienots civilās aizsardzības plāns (CA plāns), kas nosaka pasākumus iespējamā kaitējuma cilvēkam, īpašumam un videi mazināšanai katastrofu gadījumā. Plāns ietver informāciju par pašvaldību teritorijās pastāvošajiem draudiem un iespējamajām katastrofām, kā arī raksturo atbildīgo dienestu gatavību un rīcības šādās situācijās. Plāna izstrādes ietvaros veikts pastāvošās bīstamības novērtējums, aplūkojot gan industriālos riskus – iespējamās avārijas rūpniecības objektos vai transporta ceļos, gan arī sociālos, veselības, dabas katastrofu, lauksaimniecības, lopkopības, augkopības un citus riskus.

Plānota pašvaldību, glābšanas dienesta un attiecīgo institūciju saskaņota rīcība palīdzības sniegšanā iedzīvotājiem un seku likvidēšanas neatliekamo pasākumu veikšanā iespējamo katastrofu gadījumā, lai samazinātu kaitējumu cilvēkiem, īpašumam un videi.

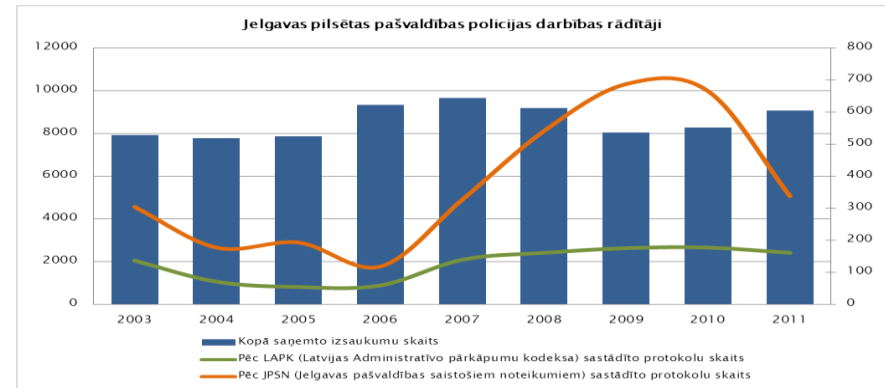
Jelgavā atrodas nacionālās nozīmes riska objekts - SIA "Danfort" Jelgavas naftas bāze. Apzinoties objekta potenciālo bīstamību, naftas bāzē tiek regulāri vērtēta un pārskatīta visu tehnoloģisko procesu reālā un potenciāli iespējamā ietekme uz vidi un pilsētas iedzīvotājiem.

Riska vadības sistēma ietver arī komercuzņēmumus, kas ir pilnībā atbildīgi par uzdevumiem, kas saistīti ar civilo aizsardzību viņu teritorijā. Īpašie pienākumi ir noteikti tiem uzņēmumiem, kuru teritorijas tiek uzskatītas par paaugstināta riska objektiem.

Sabiedriskā kārtība. Jelgavas pilsētas pašvaldības policija (JPPP) nodrošina sabiedrisko kārtību un drošību pilsētā. Tās pienākums ir aizsargāt personu dzīvību, veselību, tiesības un brīvības, īpašumu, sabiedriskās un valsts intereses no noziedzīgiem un citiem prettiesiskiem apdraudējumiem. Sabiedriskās kārtības un drošības uzraudzības nodaļa nodrošina sabiedrisko kārtību un drošību dažādos pašvaldības objektos.

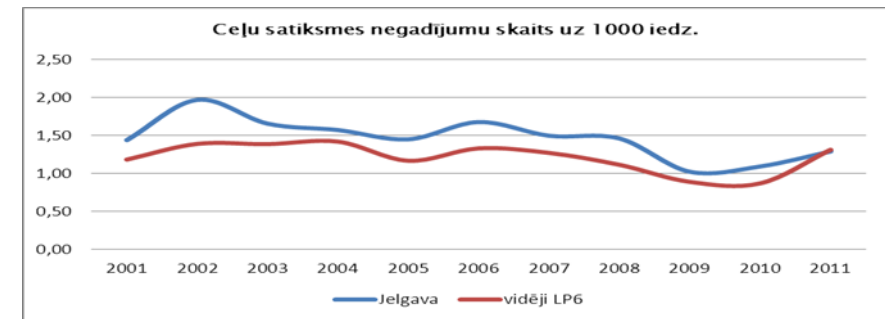
Lai paaugstinātu JPPP rīcībspēju, veicinātu sabiedrisko kārtību un drošību, nepieciešams turpināt uzlabot infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi (GPS novērošanas un sekošanas sistēmas, sejas atpazīšanas no iegūtajiem foto un video materiāliem iekārtas u.c.), darbinieku personīgo aizsardzību (dažādi speciāldzēkļi, iekaitot personīgās audio un video ieraksta sistēmas), paaugstināt darbinieku kvalifikāciju.

POIC sniedz operatīvu pārskatu par notikumiem pilsētā, problēmu uzskaites un kontroles sistēma nodrošina efektīvāku iedzīvotāju sniegtās informācijas apstrādi, ļaujot ātri un efektīvi reaģēt uz nestandarta situācijām un dažādiem tehniskiem bojājumiem, savukārt videonovērošana dod iespēju kontrolēt situāciju pilsētā, kā arī efektīvi novērst dažādas privātās un publiskās mantas bojājumu iespējas. Nepieciešams turpināt videonovērošanas sistēmas attīstību.

Datu avots: Jelgavas pilsētas pašvaldības policija

Ceļu satiksmes drošība. Laika posmā no 2001.gada līdz 2011.gadam Jelgavā ceļu satiksmes negadījumu skaits ir samazinājies par 17% - 2011.gadā uz 1000 iedzīvotājiem Jelgavā notikuši 1,3 ceļu satiksmes negadījumi.

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Satiksmes negadījumu skaita samazināšanos ir veicinājusi Inteligentās transporta vadības sistēmas (ITVS) koncepcijā ietvertu pasākumu realizācija, kuru rezultātā efektīvi tiek regulēta satiksmes plūsma, samazinot sastrēgumu problēmas un satiksmes negadījumu skaitu, nodrošinot koordināciju noteiktos koridoros ("zaļais vilnis"), kā arī uzlabojot vispārējo satiksmes drošību pilsētā, optimizējot transporta plūsmu intensīvākajās tranzīta un maģistrālajās ielās. Turpinot ielu rekonstrukciju, jāveic luksoforu objektu modernizācija, pieslēdzot tos ITVS un Reālā laika inteligentās transporta vadības sistēmai (RLITVS).

Transporta infrastruktūra. Jelgavā krustojas seši valsts autoceļi un seši dzelzceļa virzieni. Jelgavas ielu kopgarums ir 270 km, no tām 58% - ar asfaltbetona segumu, 40% – grants (šķembu) segumu. Ir veikta nozīmīgāko tranzītielu rekonstrukcija (Dobeles šoseja, Lietuvas šoseja), tomēr vairāku tranzītielu posmi ir sliktā tehniskā stāvoklī. Ir veikta vairāku maģistrālo ielu rekonstrukcija, taču to nepieciešams turpināt, pārbūvējot ielu posmus, modernizējot satiksmes organizāciju, nodrošinot vides pieejamību cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. Jārisina arī starpkvartālu un iekškvartālu ielu, kā arī sabiedriskā transporta maršrutu infrastruktūras uzlabošana. Veloceliņu garums Jelgavā ir 18,252 km, to infrastruktūras attīstīšana jāturpina, aktīvi veidojot velosatiksmi kā alternatīvu pārvietošanās veidu.

Esošais pilsētas apvedceļa loks ir nenoslēgts, jo nav izbūvēts Ziemeļu apvedceļa posms un tilts pār Lielupi un Driksu, kuru izbūve būtiski uzlabos transporta infrastruktūru un sabiedriskā transporta pieejamību, novirzīs kravas transporta plūsmu no pilsētas centra un veicinās pašvaldībai piederošu teritoriju attīstību pilsētas ziemeļu daļā.

Ielu un sabiedrisko teritoriju apgaismojums. Apgaismojums tiek nodrošināts ~75% pilsētas ielu, apgaismojuma tīklu kopgarums ir 224 km. Pakāpeniski apgaismojuma sistēma tiek uzlabota, izmantojot jaunas energoefektīvas tehnoloģijas, taču ieguldīto investīciju apjoms ir nepietiekams. Jāturpina ielu apgaismojuma tīklu rekonstrukcija, jāuzlabo arī sabiedriskā transporta pieturvietu un pagalmu, privātmāju rajonu apgaismojums.

Ūdensapgāde un kanalizācija. Jelgavā darbojas vienota centralizētās ūdensapgādes sistēma, kurā tiek izmantoti vienīgi pazemes ūdeņi. Jelgavas pilsētai padotā ūdens kvalitāte ir ļoti mainīga un atkarīga no ūdens parametriem urbemos - ūdenim ir raksturīgs paaugstināts dzelzs un sulfātu saturs, palielināta cietība. Pilsētas kanalizācijas tīklu kopgarums ir 165,3 km, kanalizācijas tīkla darbības nodrošināšanai līdzinā reljefa apstākļos izbūvētas 18 notekūdeņu pārsūkņēšanas stacijas. Pēc bioloģisko attīrīšanas ietaišu nodošanas ekspluatācijā, pilsētas kopējā kanalizācija tiek pārveidota par dalīto kanalizāciju. Salīdzinot ar ūdensvadu tīklu kopgarumu, kanalizācijas sistēma ir nepietiekami attīstīta, lai nodrošinātu visu centralizētai ūdensapgādei pieslēgto patērētāju notekūdeņu aizvadišanu. Jāturpina nodalīt lietus ūdens un saimnieciskās kanalizācijas sistēmas, jāpaplašina pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem.

Pretplūdu pasākumi un virsūdeņu novadīšana. Jelgava atrodas Lielupes un tās pieteku upju palienēs, 34% no pilsētas teritorijas ir pakļauta augstam applūšanas riskam. Jelgavas teritorijas līdzenais reljefs un zemes virsmas augstuma atzīmes ir cēlonis augstam gruntsūdens līmenim, kas rada papildus slodzi pilsētas kanalizācijas sistēmai, īpaši pavasara plūdu laikā.

Pašvaldība ir noteikusi pretplūdu pasākumus par vienu no prioritātēm. Izveidota vienota procedūra pārrobežu sadarbībai Latvijas un Lietuvas kaimiņreģionos cīņai pret plūdu izraisīto ietekmi un apzinātas nepieciešamās rīcības plūdu draudu samazināšanai.

Siltumapgāde. Jelgavā siltumapgādi nodrošina pilsētas centralizētā siltumapgādes sistēma (CSAS) un autonomi siltuma avoti. 78% no siltumenerģijas daudzuma saņem iedzīvotāji, 22% - sabiedriskās ēkas, kā arī tirdzniecības uzņēmumi. Pēdējos gados ir veikti centralizētās siltumapgādes sistēmas modernizācijā un energoefektivitātes paaugstināšanā. Uzsākta biokurināmā koģenerācijas stacijas būvniecība, kura sāks darbību 2013.gadā un būs pirmā šāda mēroga koģenerācijas stacija Latvijā. Tā rezultātā paaugstināsies CSAS darbības energoefektivitāte, samazināsies kaitīgo izmešu emisija un siltumnicefektu radošās oglekļa dioksīda (CO₂) izplūde atmosfērā.

Elektroapgāde un gāzes apgāde. Jelgavas elektrosistēma ir integrēta Latvijas kopējā energosistēmā, pilsētas elektroapgādi nodrošina trīs pārvades tīkla transformatoru apakšstacijas. Elektroenerģijas padeves traucējumi, sprieguma svārstības rada draudus industriālo uzņēmumu darbībai un attīstībai, rada zaudējumus ražošanas procesā. Attīstot jaunas apbūves un industriālās teritorijas, nepieciešams paplašināt elektropārvades tīklus un izbūvēt jaunas apakšstacijas. Jāturpina energosistēmas modernizācija, jāpaplašina arī esošā sadales gāzesvadu sistēma.

Atkritumu apsaimniekošana. Pilsētā darbojas pašvaldības organizēta centralizēta atkritumu apsaimniekošanas sistēma, kas nodrošina atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, apglabāšanu un apstrādi. Jelgavas pilsētā, ir radīta mūsdienīga, vienota atkritumu apsaimniekošanas sistēma, visiem pilsētas iedzīvotājiem ir nodrošināta iespēja iesaistīties dalītās atkritumu vākšanas sistēmā. Jelgavā gan tiek šķiroti tikai ~5% no kopējā pilsētā savāktā atkritumu apjoma. Lai veicinātu atkritumu šķirošanu pilsētā, jāuzlabo daudzdzīvokļu ēku pagalmos izveidoto dalītās atkritumu vākšanas punktu tehniskais stāvoklis un jāpadara tie vizuāli pievilcīgāki, jāorganizē izglītojoši pasākumi iedzīvotājiem.

Kapsētu apsaimniekošana. Jelgavā esošajās kapsētās brīvo vietu skaits ir nepietiekams. Jāattīsta jaunas kapu teritorijas, t.sk. sadarbībā ar pilsētas apkārtējām pašvaldībām, kā arī jāmeklē alternatīvi risinājumi apbedīšanas pakalpojumiem.

5.1. Transporta infrastruktūra

Jelgavā krustojas seši valsts autoceļu un pieci dzelzceļa virzieni, pilsēta ir nacionālas nozīmes tranzīta centrs. Ielu tīkls veido pilsētas telpisko vidi un ir priekšnoteikums ekonomiskajai attīstībai. Pilsētas ielu uzturēšanas, remonta un izbūves darbu pārvaldīšanu veic Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde „Pilsētsaimniecība”, kuras apsaimniekošanā ir arī 2 dzelzceļa pārvadi un 16 tilti, t.sk. jaunais gājēju tilts pār Driksas upi uz Pasta salu.

Lai efektīvāk plānotu perspektīvos ielu un ceļu rekonstrukcijas darbus un uzturēšanas izdevumus, ir veikta ceļu un ielu inventarizācija. Jelgavā ir 368 ielas 270 km garumā, to skaitā 58% - ar asfaltbetona segumu, 40% – grants (šķembu) segumu. 125 ielām ir izbūvētas ietves ar kopējo segumu 281,9 tūkst. m², no kura 50% ir asfalta segums, 43% - bruģis un 7% - grants. 50% ietvju segumu ir avārijas stāvoklī.

Pilsētas ielu izbūve veikta pēc 2. pasaules kara bez tehniskās dokumentācijas un neievērojot ceļu būves tehnoloģijas. Ielu pamatos ir kara nopostītās Jelgavas drupas un būvgruži, tādējādi ielu pamati nepilda savu uzdevumu, nenodrošina salizturību, neveic drenējošo un izolējošo funkciju, kā rezultātā rodas seguma deformācijas.

Jelgavas pilsētā ielas iedala: A kategorija – valsts nozīmes tranzītielas; A1 kategorija – maģistrālās ielas; B kategorija – starpkvartālu ielas un sabiedriskā transporta maršruti; C kategorija – iekškvartālu ielas; D kategorija – grants seguma ielas.

Tranzītielas (valsts nozīmes) – Aizsargu iela, Atmosas iela, Bauskas iela (posmā Miera iela - pilsētas robeža), Dobeles šoseja (posmā Atmosas iela - pilsētas robeža), Garozas iela, Kalnciema ceļš, Lietuvas šoseja, Loka maģistrāle, Pasta iela (posmā Rūpniecības iela - Lietuvas šoseja), Rūpniecības iela, Tērvetes iela (posmā Rūpniecības iela - pilsētas robeža). Laika periodā no 2007.-2013.gadam ir veikta nozīmīgāko tranzītielu rekonstrukcija (Dobeles šoseja, Lietuvas šoseja). Tomēr vairāku tranzītielu posmi ir sliktā tehniskā stāvoklī, lielā satiksmes intensitāte un nesakārtotā lietusūdens novades sistēma veicina bedrīšu rašanos un satiksmes drošības pasliktināšanos.

Maģistrālās ielas – Akadēmijas iela, Aviācijas iela (posmā Garozas iela - Loka maģistrāle), Brīvības bulvāris (posmā Rīgas iela - Garozas iela), Dobeles šoseja (posmā Lielā iela - Atmosas iela), Jāņa Čakstes bulvāris (posmā Raiņa iela - Lielā iela), Lielā iela, Pasta iela (posmā Dobeles iela - Rūpniecības iela), Raiņa iela, Rīgas iela, Stacijas iela (posmā Pasta iela - Zemgales prospekts), Tērvetes iela (posmā Raiņa iela - Rūpniecības iela), Zemgales prospekts.

Dobeles šoseja – Lielā iela – Rīgas iela ir pilsētas centrālā maģistrāle, kas pilsētas apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem nodrošina piekļuvi pilsētas centram, t.sk. valsts, reģiona un pašvaldības pakalpojumiem, darījumu, izglītības, kultūras, veselības aizsardzības objektiem, kā arī nodrošina tranzīta transporta plūsmu virzienā Rīga-Dobeles-Liepāja-Tukums-Ventspils.

Laika periodā no 2007.-2013.gadam ir veikta rekonstrukcija šādām maģistrālajām ielām: Brīvības bulvāris (posmā Rīgas iela - Garozas iela), Dobeles šoseja (posmā Lielā iela - Atmosas iela), Jāņa Čakstes bulvāris (posmā Raiņa iela - Lielā iela), Lielā iela, Raiņa iela, Tērvetes iela (posmā Raiņa iela - Rūpniecības iela). Taču pārējām maģistrālajām ielām ir nepieciešams kapitāli pārbūvēt ielu segumu posmus, izbūvēt gājēju un velosipēdu celiņus, autobusu pieturas, lietusūdens kanalizāciju un modernizēt satiksmes organizācijas sistēmu.

Daļa no iepriekš minētās tranzīta un maģistrālo ielu sistēmas veido Ziemeļu apvedceļu, kura trasējums izņemts jau 1976.gada pilsētas ģenerālajā plānā. Patreiz esošais pilsētas apvedceļa loks ir nenoslēgts, jo nav izbūvēts Ziemeļu apvedceļa posms un tilts pār Lielupi un Driksu. Šobrīd starppilsētu kravu pārvadājumiem izmanto Meiju ceļu un pilsētas centrālās ielas, radot papildus slodzi pilsētvidei.

Atmodas ielas turpinājuma izbūve būtiski uzlabos transporta infrastruktūru un sabiedriskā transporta pieejamību Satiksmes ielas, Meiju ceļa, Atmosas ielas un Ganību ielas daudzstāvu dzīvojamā rajonā, kā arī novirzīs tranzīta un kravas transporta plūsmu no pilsētas centra.

Ziemeļu apvedceļa trūkstošā posma un tilta izbūve veicinās arī pašvaldībai piederošu teritoriju (~300 ha) attīstību pilsētas ziemeļu daļā pie bijušā lidlauka, kuru perspektīvā izmantošana saistīta ar loģistikas un ražošanas attīstību. Jāattīsta šo teritoriju transporta un inženiertehniskā infrastruktūra, lai veicinātu investīciju piesaisti un ekonomikas aktivizēšanos pilsētā un reģionā kopumā.

Jārisina arī **starpkvartālu un iekškvartālu ielu, kā arī sabiedriskā transporta maršrutu** infrastruktūras uzlabošana. Lielākā daļa pilsētas grants seguma ielu ir neapmierinošā tehniskā stāvoklī, kam par iemeslu ir vājās ielu konstrukcijas - grants seguma ielas ir būvētas uz kara laiku gruvešiem un plūstošas smilts slāņiem, kas nav spējīgi izturēt automašīnu izraisītās dinamiskās slodzes. Jelgavas pilsētā iebraucamie ceļi iekšpagalmu teritorijās pieder dažādiem īpašniekiem, kas apgrūtina to uzturēšanu un sakārtošanu. Daudzstāvu dzīvojamo māju kvartālu iedzīvotājiem problēmas rada arī piegādes transports, kas apkalpo dažādus tirdzniecības objektus. Nepieciešami pasākumi gājēju un velobraucēju drošības uzlabošanai.

Veicot ielu rekonstrukciju, nepieciešams nodrošināt vides pieejamību cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem un velosipēdistiem.

Velotransports ir kopīgās transporta sistēmas svarīga sastāvdaļa. Velotransportam Jelgavā ir labas attīstības iespējas. Mērenais klimats, nereti ar bezsala un bezsniega periodiem ziemā, un līdzens vai viegls paugurains apvidus ļauj cilvēkiem ar dažādu vecumu un atšķirīgu fizisko stāvokli lietot velosipēdu gan darbam, gan atpūtai.

Jānodrošina velotransporta plānveidīga attīstība, lai Jelgavas iedzīvotājiem radītu iespējas drošai un ērtai velosipēda izmantošanai atpūtas nolūkos un lietišķām vajadzībām, kā arī ieinteresētu ārvalstu velotūristus apmeklēt mūsu pilsētu. Veloceliņu garums Jelgavā ir 18,3

km, perspektīvā tas palielināms, aktīvi veidojot velosatiksmi kā alternatīvu pārvietošanās veidu veselīga dzīvesveida veicināšanai.

Jāturpina velotransporta infrastruktūras attīstīšana, radot drošu un kvalitatīvu veloceļu tīklu, izveidojot veloinfrastruktūras elementus (velonovietnes ar velostatīviem un velotūristu atpūtas vietas). Jāsamazina ar velotransportu saistīto ceļu satiksmes negadījumu skaitu, atdalot velosatiksmi no autosatiksmes.

5.2. Ielu un sabiedrisko teritoriju apgaismojums

Ielu, laukumu un citu publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismojuma nodrošināšanu un uzturēšanu veic Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde „Pilsētsaimniecība”.

Ielu apgaismojuma tīklu kopgarums ir 240 km, pilsētā apgaismojumu nodrošina ~6150 laternas. Kopumā no visu ielu kopgaruma ielu apgaismojums tiek nodrošināts aptuveni 75%.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu ielu un izglītības iestāžu ārējo apgaismojumu Jelgavā, veikta izpēte "Jelgavas pilsētas ielu un izglītības iestāžu ārējā apgaismojuma sistēmu izpēte un modernizācijas tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrāde" un izstrādāts ielu apgaismes rekonstrukcijas plāns.

Pakāpeniski sistēma tiek uzlabota, uzstādot modernus balstus ar jaunākā tipa energo efektīvām nātrija tipa (Na) spuldzēm un rekonstruējot ielu apgaismojumu, taču ieguldīto investīciju apjoms ir nepietiekams. Par labi izgaismotām ielām, laukumiem un parkiem var uzskatīt tikai nesen rekonstruētos objektus. Gājēju pārejas atjaunotajās ielās ir labi izgaismotas, taču pārējās ielās atrodas kritiskā stāvoklī.

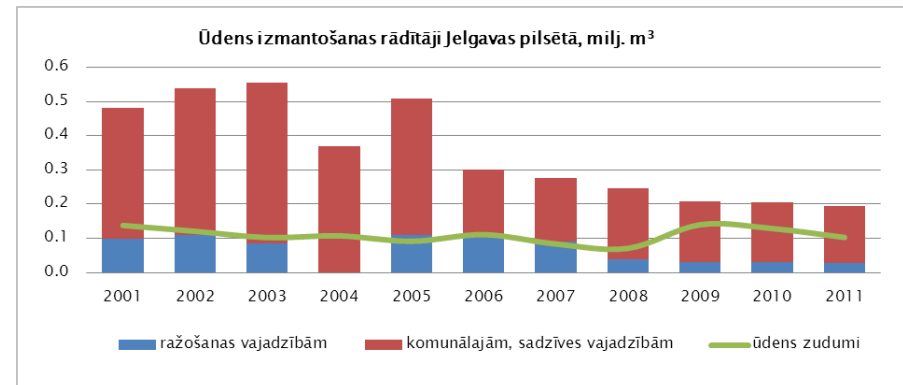
Jāturpina maģistrālo un tranzīta ielu apgaismojuma tīklu rekonstrukcija, izmantojot jaunas tehnoloģijas, jāuzlabo starpkvartālu un iekškvartālu ielu apgaismojuma infrastruktūra, kā arī sabiedriskā transporta pieturvietu apgaismojums. Aktuāla ir apgaismojuma uzlabošana daudzstāvu dzīvojamu māju pagalmos un apgaismojuma sistēmas paplašināšana savrupmājā un vasarnīcu teritorijās.

Apgaismojums pilsētā ir jānodrošina ekonomiski visizdevīgākajā veidā un atbilstoši apgaismojuma standartiem, modernizējot gan ielu apgaismojumu, gan centralizēto apgaismojuma vadības sistēmu.

5.3. Ūdensapgāde un kanalizācija

Ūdensapgāde. Ūdens apgādi Jelgavā nodrošina SIA „Jelgavas ūdens”. Dzeramā ūdens ieguvei un centralizētajai ūdensapgādei tiek izmantoti vienīgi pazemes ūdeņi. Jelgavā darbojas vienota centralizētās ūdensapgādes sistēma, bet iedzīvotāji, kas nav pieslēgti centralizētajai sistēmai, izmanto privātās akas.

Ūdens patēriņš Jelgavas pilsētā kopš 2001.gada ir samazinājies vairāk nekā 2 reizes, kas saistīts ar rūpnieciskās ražošanas samazināšanos un racionālāku ūdens patēriņu pēc ūdens skaitītāju uzstādīšanas. Arī ūdens patēriņš (neskaitot ūdens patēriņu ražošanas vajadzībām) uz vienu iedzīvotāju laika periodā no 2001.-2011. gadam ir samazinājies uz pusi. Būtiski ir samazinājies ūdens patēriņa īpatsvars ražošanas vajadzībām – no 21% 2001.gadā - līdz 14% 2011.gadā.

Avots: SIA „Jelgavas Ūdens”

Pieaug iedzīvotāju īpatsvars, kuriem pieejami centralizētās ūdensapgādes pakalpojumi. Pēc projekta „Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Jelgavā, I kārtā” realizācijas, kura ietvaros tika rekonstruēti un paplašināti ūdensapgādes tīkli, 94% iedzīvotāju ir pieejama centralizēta ūdensapgāde ūdensapgādes apkalpes zonā. Uz 2011.gadu ar dzeramo ūdeni centralizēti tika apgādāti 94% patērētāju, savukārt centralizēti kanalizācijas pakalpojumi tika nodrošināti 85% patērētāju.

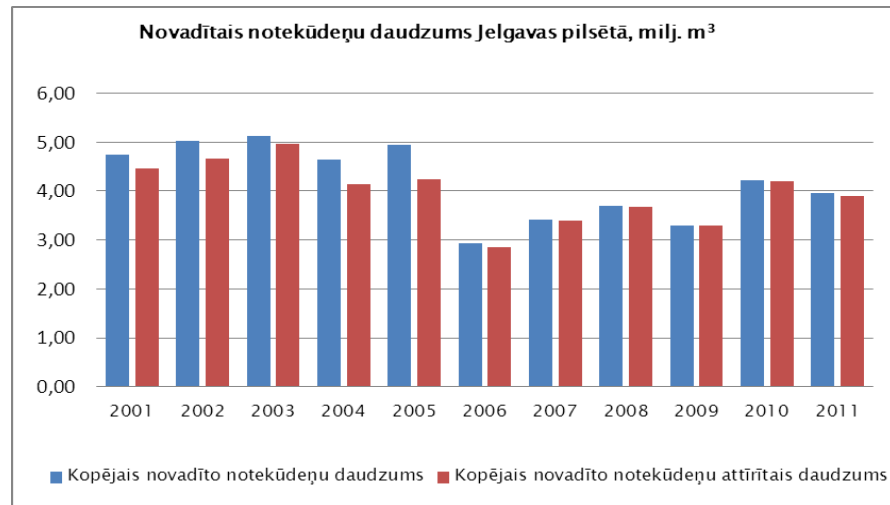
Jelgavas pilsētai padotā ūdens kvalitāte ir ļoti mainīga un atkarīga no ūdens parametriem urbumos - ūdenim ir raksturīgs paaugstināts dzelzs un sulfātu saturs, cietība. Šī problēma tiks atrisināta, realizējot projekta „Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Jelgavā” II kārtu, kura ietvaros plānots rekonstruēt Teteles ūdensgūtni un maģistrālo ūdensvadu, izbūvēt jaunu dzeramā ūdens attīrīšanas staciju u.c. Projekta III kārtas ietvaros plānots turpināt ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšanu, lai 90,3% iedzīvotāju

aglomerācijā nodrošinātu ar tehniski iespējamu pieslēgšanos pie centralizētās kanalizācijas sistēmas un 95,7% - pie centralizētās ūdensapgādes sistēmas.

Saimnieciskā kanalizācija. Lai nodrošinātu kanalizācijas tīkla darbību līdzinā reljefa apstākļos, pilsētas teritorijā izbūvētas 18 notekūdeņu pārsūkņēšanas stacijas, t.sk. 16 ir SIA „Jelgavas ūdens” pārziņā.

2006.gadā, īstenojot projekta “Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstība Jelgavā” I kārtu, tika izbūvētas jaunas notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas ietaises (NAI) un paplašināti kanalizācijas tīklu posmi. Pēc bioloģisko attīrīšanas ietaišu nodošanas ekspluatācijā pilsētas kopēja kanalizācija konsekventi tiek pārveidota par dalīto kanalizāciju. Šobrīd uz attīrīšanas ietaisēm tiek novadīti 9–12 tūkst. m³ notekūdeņu diennaktī. Kopējais notekūdeņu daudzums laika posmā no 2001. līdz 2011.gadam ir samazinājies par 17%. 2011.gadā kopējais notekūdeņu novadītais daudzums bija 3,96 milj. m³.

2011.gada sākumā pilsētas kanalizācijas tīklu kopgarums bija 165,3 km. No tiem kolektori – 52 228 m, maģistrāles – 55 169 m, māju izvadi – 22 510 m, iekškvartālu tīkli – 23 373 m, brīvkrānu tīkli – 20 872 m, spiedvadi – 11 762 m.

Avots: SIA „Jelgavas ūdens”

2011.gadā tika attīrīti 3,89 milj. m³ kanalizācijas notekūdeņu. Attīrīto notekūdeņu īpatsvars no kopējā novadīto notekūdeņu daudzuma ir pieaudzis no 94% 2001.gadā līdz 98% 2011.gadā.

Salīdzinot ar ūdensvadu tīklu kopgarumu, kanalizācijas sistēma ir nepietiekami attīstīta, lai nodrošinātu visu centralizētai ūdensapgādei pieslēgto patērētāju notekūdeņu aizvadišanu.

Tādēļ daudzi ūdens lietotāji Jelgavā spiesti notekūdeņus novadīt vietējās krājakās, no kurām tie bieži vien nonāk gruntsūdenī, tā ietekmējot dzeramā ūdens kvalitāti grodu akās.

Jāturpina nodalīt lietus ūdens un saimnieciskās kanalizācijas sistēmas, jāpaplašina pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem.

Jelgavas pilsētas NAI darbojas ar augstu attīrīšanas efektivitāti, un ūdens kvalitātes testēšanas rezultāti liecina par labu notekūdeņu attīrīšanas rezultātu, jo noteiktā maksimāli pieļaujamā piesārņojošo vielu koncentrācija nekad nav pārsniegta.

Pretplūdu pasākumi un virsūdeņu novadīšana. Jelgava atrodas Lielupes un tās četrus pietekus - Vircavas, Platones, Svētes un Iecavas upju palienēs. Latvijā šī ir viszemākā apdzīvotā vieta, 45% pilsētas teritorijas augstums ir no 3,5 līdz 4,5 m virs Baltijas jūras līmeņa, 21% - augstāka par 4,5 m, 24% - no 2 m līdz 3,5 m, un 10% - līdz 2 m virs jūras līmeņa. Tā kā pavasara palu un ilgstošu lietavu laikā ūdens līmenis sasniedz ap 2,5 m virs jūras līmeņa, 34% no pilsētas teritorijas ir pakļauta augstam applūšanas riskam. Atbilstoši šiem rādītājiem Jelgavas pilsēta ir uzskatāma par vienu no viskritiskākajām apdzīvotajām vietām Lielupes baseina teritorijā.

Jelgavas teritorijas līdzenais reljefs un zemes virsmas augstuma atzīmes ir cēlonis augstam gruntsūdens līmenim, kas rada papildus slodzi pilsētas meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmai, it īpaši pavasara plūdu laikā.

Pašvaldība ir noteikusi pretplūdu pasākumus par vienu no prioritātēm un uzsākusi darbu šīs jomas sakārtošanai, t.sk. piesaistot dažādus finansējumu avotus. Ir apzināta esošā lietus ūdens kanalizācijas sistēma un izstrādātas rekomendācijas attīstībai un attīrīšanas iekārtu izveidei līdz 2020.gadam. Sagatavoti priekšlikumi pretplūdu pasākumu veikšanai un izveidota vienota procedūra pārrobežu sadarbībai Latvijas un Lietuvas kaimiņreģionos cīņai pret plūdu izraisīto ietekmi.

Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālajā programmā 2008.-2015.gadam, Jelgavai ir noteiktas nepieciešamās darbības plūdu riska novēršanai un samazināšanai pilsētā un tai piegulošajās teritorijās. Prioritārie pasākumi:

- esošo lietus ūdens kolektoru (Jāņa, Jēkaba, Miķelsona, Atmodas un Savienības ielas) rekonstrukcija, sūkņu staciju un notekūdeņu attīrīšanas ietaišu izbūve;
- pretplūdu pasākumu veikšana gar Svētes upi (tajā skaitā aizsargdambja būvniecība) Miezītes, Malkas, Vangaļu un Zanderu ceļu rajonā;
- pretplūdu pasākumu veikšana gar Platones upi, tajā skaitā trīs pretplūdu velvju (ar diametru lielāku par 2,5 m) izbūve Lietuvas šosejas rajonā;
- Jelgavas lidlauka poldera hidrotehniskā stāvokļa izpēte, rekonstrukcijas projekta izstrāde un realizācija.

Pilsētas un iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes uzlabošanai svarīgi ir meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas jautājumi. Neattīrītu lietusūdeņu nokļūšana ūdenstilpēs, upju piesārņotība un teritoriju pārpurvošanās ir daļa no Jelgavas prioritārajām problēmām.

Jelgavas teritorija ir sadalīta 17 noteces sistēmās, kurās ietilpst gan meliorācijas sistēmas ar valējiem grāvjiem, gan lauksaimniecības zemēm raksturīgās cauruļvadu drenāžas sistēmas, kā arī lietusūdeņu kanalizācijas sistēmas. Meliorācijas sistēmā iekļaujas ap 70 km grāvju sistēmu, ~15,9 km caurteku, vairāk nekā 1560 gūlijas, ~95 km lietusūdens kanalizācijas tīklu (segtie vadi, kolektori, iekšpagalmu lietusūdeņu kanalizācijas tīkli). 16 lietusūdeņu kanalizācijas kolektori, kas sastāda ap 23 km garu tīklu pilsētas teritorijā, ir ar izlaidēm upēs. Lai pasargātu pilsētu no applūšanas, ir izbūvētas 20 pretplūdu klapes. Jelgavā daudzviet ir kombinētas sistēmas, kurās valējo grāvju sistēma darbojas kopā ar lietusūdeņu kanalizācijas sistēmu.

Pilsētas meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu apsaimnieko un uzrauga pašvaldības iestāde „Pilsētsaimniecība”. Pašvaldības apsaimniekošanā ir 17 lietus ūdens kanalizācijas sūkņētavas un 7 lietus notekūdeņu attīrīšanas ietaises. Pilsētā darbojas 12 lietus ūdens kolektori, kas ir pašteces un ar lielu izbūves dziļumu, kā rezultātā palu laikā tie sāk strādāt spiediena režīmā, t.i. ūdens no gūlijām izplūst uz ielām. Neveicot kolektoru rekonstrukciju un pārbūvi, netiks aizsargātas pilsētas zemākās teritorijas pret applūšanu palu laikā.

Grāvju sistēma ir nepilnīga, daudzos privātīpašumos netiek izveidota un attīstīta, grāvji ir izveidoti bez noteces un netiek apsaimniekoti. Ņemot vērā Jelgavas reljefu, pat neliels grāvjs vai caurtekas aizsprostojums ietekmē lielu pilsētas teritoriju, veicinot to pārpurvošanos.

Jelgavas pilsētas pašvaldība ir uzsākusi virsūdeņu novadīšanas sistēmas sakārtošanu jau esošajās apbūves teritorijās un kompleksu risinājumu veidošanu ar jaunajām apbūves teritorijām, t.sk. ūdens līmeņa regulēšanas ierīču rekonstrukciju un izbūvi.

5.4. Siltumapgāde

Jelgavā dzīvojamo māju, sabiedrisko ēku un rūpniecības uzņēmumu centralizētu siltumapgādi nodrošina pilsētas centralizētā siltumapgādes sistēma (CSAS) un autonomi (lokāli) siltuma avoti, kas izbūvēti ēkas vai nelielas ēku grupas siltumapgādei. CSAS darbu nodrošina un pārvalda SIA "Fortum Jelgava" – Somijas enerģētikas koncerna „Fortum” grupas uzņēmums.

CSAS sastāv no 2 savstarpēji nesaistītām centralizētās siltumapgādes sistēmām, kas izvietotas Lielupes labajā un kreisajā krastā, un 4 nelielas jaudas lokālas nozīmes siltumapgādes sistēmām. 2013.gadā tiks nodots ekspluatācijā saistvads, kas šķērsojot Lielupi, savienos Pārlielupes siltumapgādes sistēmu ar jaunuzcelto biokurināmā koģenerācijas staciju Rūpniecības ielā 73.

Pēdējos gados ir veikti ievērojami pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmas modernizācijā un energoefektivitātes paaugstināšanā:

- pārvades un sadales siltuma tīklu renovācijas un optimizācijas rezultātā ir samazināti siltuma zudumi no 25% 2001.gadā uz 16,6% 2011.gadā;
- izbūvēta jauna gāzes katlu māja Pārlielupē Aviācijas ielā 47 ar kopējo jaudu 28 MW;
- izbūvēta gāzes koģenerācijas stacija Ganību ielā 71A ar elektrisko jaudu 3,996 MW un siltuma jaudu 4,668 MW.

Lielākajai daļai patērētāju siltumapgādes sistēmas ir pieslēgtas CSAS caur ēku individuālajiem siltuma punktiem (ISP). Kopējais siltumenerģijas ražošanas apjoms ir robežās no 210 000 - 240 000 MWh/gadā atkarībā no apkures sezonas ilguma un āra gaisa temperatūras. Siltuma zudumu vidējais līmenis ir 16,6% no kopējā siltuma tīklos nodotā siltumenerģijas daudzuma.

78% no siltumenerģijas daudzuma saņem iedzīvotāji, 10% - tirdzniecības uzņēmumi, 11% - valsts un pašvaldības iestādes un uzņēmumi un 1% - rūpniecības uzņēmumi. No siltumenerģijas lietotājiem nodotā kopējā siltumenerģijas daudzuma apkures vajadzībām tiek izlietoti 76% un karstā ūdens sagatavošanai - 24%.

2010.gada beigās tika uzsākta biokurināmā koģenerācijas stacijas Rūpniecības ielā 73 būvniecība, kura sāks darbību 2013.gadā un būs pirmā šāda mēroga koģenerācijas stacija Latvijā, kurā par kurināmo izmanto atjaunojamos energoresursus. Koģenerācijas stacijas ražošanas jauda siltumenerģijai būs 45 MW un elektroenerģijai - 23 MW. Sarazotais siltums tiks nodots CSAS tīklā, tādējādi aizstājot esošās ražošanas jaudas, kurās tiek izmantota dabasgāze, bet elektroenerģija tiks nodota vietējā elektroapgādes tīklā.

Projekta ietvaros ar urbuma palīdzību zem Lielupes ir izbūvēts siltumapgādes sistēmu saistvads. Tādējādi jau 2013./2014.gada apkures sezonā 85% no CSAS tiks nodrošināta no viena siltuma avota, kurā par kurināmo izmantos atjaunojamos energoresursus. Vietējā biokurināmā – šķeldas un koksnes atlikumu izmantošana samazinās atkarību no importētā fosilā kurināmā un nodrošinās stabilāku siltumenerģijas tarifu.

Realizēto pasākumu rezultātā paaugstināsies CSAS darbības energoefektivitāte, samazināsies energoresursu (kurināmā, elektroenerģijas, ūdens) patēriņš, kaitīgo izmešu emisija un siltumnīcefektu radošās ogļskābās gāzes (CO₂) izplūde atmosfērā.

CSAS turpmākās attīstības virzieni:

- energoefektivitātes paaugstināšana siltumenerģijas ražošanā, palielinot koģenerācijā ražotas siltumenerģijas apjomu, izmantojot modernas tehnoloģijas;
- novecojušo maģistrālo un sadales siltuma tīklu renovācija;
- autonomo katlu māju integrācija kopējā CSA tīklā;
- CSAS vadība no biokoģenerācijas stacijas Rūpniecības ielā 73;
- siltumenerģijas skaitītāju automatiskās nolasišanas sistēmas ieviešana;
- kvalitatīva un konkurētspējīga pakalpojuma nodrošināšana līdz ievadam ēkā, uzskaitot patērēto siltumenerģiju siltumenerģijas skaitītājos;

- sadarbībā ar Jelgavas pilsētas pašvaldību un projektu attīstītājiem, jaunas CSAS infrastruktūras izbūve perspektīvās apbūves teritorijās, tai skaitā maģistrālās siltumtrases izbūve posmā no Rūpniecības līdz Dambja ielai.

5.5. Elektroapgāde

Jelgavas pilsētas elektrosistēma ir integrēta Latvijas kopējā energosistēmā. Jelgavas elektroapgādi nodrošina trīs pārvades tīkla transformatoru apakšstacijas - 330/110/20/10 kV apakšstacija "Viskaļi", kas atrodas Jelgavas dienvidu daļā, pilsētas ziemeļrietumu daļā atrodas 110/20/10 kV apakšstacija „Miezīte”, bet pilsētas ziemeļaustrumu rajonā atrodas 110/20/10 kV apakšstacija „RAF”. Apakšstacija "Viskaļi" ir pieslēgta pie energosistēmas ar četrām 330 kV un septiņām 110 kV gaisvadu elektropārvades līnijām. Apakšstacijas "Miezīte" un "RAF" katra pieslēgta pie energosistēmas ar divām 110 kV elektropārvades līnijām. 330 kV un 110 kV sprieguma tīklu ekspluatāciju veic AS "Augstsprieguma tīkls".

Ārkārtas situāciju gadījumos (vētras, plūdi) iedzīvotājiem un uzņēmumiem tiek traucēta elektroapgāde, līdz ar to - citu pakalpojumu saņemšana vai sniegšana. Elektroenerģijas padeves traucējumi, sprieguma svārstības rada draudus industriālo uzņēmumu darbībai un attīstībai, rada zaudējumus ražošanas procesā.

Pilsētā jāturpina energosistēmas modernizācija, atjaunojot novecojušos kabelus, jānodrošina apakšstaciju jaudas palielināšana, kopējās elektroenerģijas kvalitātes paaugstināšana un piegādes drošība (sprieguma stabilitāte neatkarīgi no kopējās patērētās jaudas). Attīstot jaunas apbūves un industriālās teritorijas, nepieciešams paplašināt elektropārvades tīklus un izbūvēt jaunas apakšstacijas.

5.6. Gāzes apgāde

Ar dabasgāzi Jelgavas pilsētu apgādā akciju sabiedrība „Latvijas Gāze”, kuras Jelgavas iecirknis nodrošina arī gāzesvadu ekspluatāciju pilsētā. Jelgavā ar dabasgāzi apgādāti: Viskaļu mikrorajons, Avenu ciema mikrorajons, Ģintermuižas mikrorajons, Jelgavas pilsētas centra rajons, Satiksmes ielas mikrorajons, Meiju ceļa mikrorajons, 4.līnijas mikrorajons, Langervaldes mikrorajons, Pārlielupes mikrorajons, RAF mikrorajons, Valdekas mikrorajons.

Ņemot vērā pilsētas perspektīvo attīstību dzīvojamās apbūves un industriālajās teritorijās, jāpaplašina esošā sadales gāzesvadu sistēma.

5.7. Atkritumu apsaimniekošana

Jelgava ietilpst Zemgales sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Pilsētā darbojas pašvaldības organizēta centralizēta atkritumu apsaimniekošanas sistēma, kas nodrošina atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, apglabāšanu un apstrādi.

Jelgavas un Bauskas pašvaldību kopīgi izeidotā SIA "Zemgales EKO" Jelgavā:

- organizē sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstību;
- organizē un nodrošina sadzīves atkritumu poligona būvniecību un ekspluatāciju;
- slēdz līgumus ar atkritumu apsaimniekotājiem;
- vada projektu un programmu realizāciju kompetences ietvaros.

Atkritumu apsaimniekošana pilsētā tiek veikta, lai samazinātu jebkura veida atkritumu rašanos to izcelsmes vietās; ieviestu atkritumu šķirošanu un pārstrādi, tādējādi samazinot poligonā apglabājamo atkritumu daudzumu; rūpētos par to, lai atkritumi, kas netiek pārstrādāti, tiktu apglabāti videi un cilvēka veselībai nekaitīgā veidā; radītu higiēniski un ekoloģiski drošu vidi.

Īstenojot divus ES līdzfinansētus projektus:

- izbūvēti atkritumu poligoni „Brakšķi”, Līvberzes pagastā, Jelgavas novadā un „Grantiņi” Codes pagastā, Bauskas novadā;
- izveidots atkritumu šķirošanas laukums ar šķirošanas līniju Ganiību ielā 84, Jelgavā;
- izveidoti 2 dalītās atkritumu vākšanas (DAV) laukumi - Salnas ielā 20 un Paula Lejiņa ielā 6, Jelgavā;
- izveidoti 313 DAV punkti Zemgales reģionā, tai skaitā 110 DAV punkti Jelgavā;
- rekultivētas 22 slēgtās/nelegālās atkritumu izgāztuves Zemgales reģionā, tai skaitā 3 izgāztuves Jelgavā un izgāztuves „Brakšķi” slēgtā daļa.

Zemgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā, t.sk. Jelgavas pilsētā, ir radīta mūsdienīga, vienota atkritumu apsaimniekošanas sistēma, visiem pilsētas iedzīvotājiem ir nodrošināta iespēja iesaistīties dalītās atkritumu vākšanas sistēmā, novēršot nekontrolētu atkritumu izmešanu.

Jelgavā atkritumi tiek šķiroti, bet tie ir tikai ~5% no kopējā pilsētā savāktā atkritumu apjoma. Atbilstoši Zemgales reģiona atkritumu apsaimniekošanas plānam, ir uzsākta nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas stacijas būvniecība pie poligona „Brakšķi”. Šķirošanas rezultātā plānots samazināt apglabājamo atkritumu apjomu līdz 60%. Lai veicinātu atkritumu šķirošanu pilsētā, jāuzlabo atkritumu konteineru laukumu ēku iekšpagalmos tehniskais un sanitārais stāvoklis.

SIA „Zemgales EKO” organizē izglītojošas akcijas par atkritumu šķirošanu – ekskursijas, šķirošanas kampaņas un konkursus, īpašu uzmanību pievēršot izglītības iestāžu audzēkņiem

Lai uzlabotu atkritumu apsaimniekošanu pilsētā:

- jāuzlabo daudzdzīvokļu ēku pagalmos izveidoto DAV punktu tehniskais stāvoklis un jāpadara tie vizuāli pievilcīgāki, jāsakārto piebraucamie ceļi;
- jāveido jauni DAV laukumi Staļģenes ielas, 5., 6.līnijas un Kalnciema ceļa rajonos, paplašinot iedzīvotāju iespējas šķirot atkritumus;
- jāveido jauni DAV punkti, veidojot tos ne tikai daudzdzīvokļu ēku pagalmos, bet arī pie uzņēmumiem un iestādēm;
- jāuzlabo bioloģiski noārdāmo (kompostējamo) atkritumu apsaimniekošana;
- jāoptimizē atkritumu noglabāšanas iespējas esošajā poligona „Brakšķi” teritorijā, jāizveido biogāzes savākšanas un utilizācijas sistēma, jāizbūvē atkritumu apglabāšanas krātuves II kārtā;
- jāuzlabo uzskaites/kontroles sistēma par atkritumu plūsmu, tai skaitā šķirotajiem atkritumiem;
- sadarbībā ar Izglītības pārvaldi jāturpina organizēt izglītojošus pasākumus iedzīvotājiem, īpaši izglītības iestāžu audzēkņiem, veicinot izpratni par atkritumu šķirošanas nozīmi vides un resursu saglabāšanā.

5.8. Kapsētu apsaimniekošana

Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde “Pilsētsaimniecība” apsaimnieko 9 kapsētu un 3 piemiņas vietu teritorijas, kurās atrodas nozīmīgi mākslas un kultūrvēsturiskie pieminekļi. Kapsētu paplašināšanas darbus apgrūtina Jelgavas reljefa īpatnības – zemes virsmas atzīme virs jūras līmeņa un gruntsūdens augstais līmenis. Esošo kapsētu izmantošana jauniem apbedījumiem būs iespējama vēl 5 gadus.

Jāattīsta jaunas kapu teritorijas, t.sk. sadarbībā ar pilsētas apkārtējām pašvaldībām, kā arī jāmeklē alternatīvi risinājumi apbedīšanas pakalpojumiem.

VI Pilsētas pārvalde

Pašvaldība. Pašvaldības galvenais uzdevums ir būt par pilsētas ilgtspējīgas attīstības iniciatoru un koordinatoru, sekmējot iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu. Jelgava ir nacionālas nozīmes attīstības centrs, kam jānodrošina iedzīvotājus ar daudzpusīgiem pakalpojumiem saskaņā ar definēto pakalpojumu „grozu”. Publiskie pakalpojumi ir pieejami pilsētas un tai pieguļošo teritoriju iedzīvotājiem, kā arī tos izmanto citu pilsētu un reģionu iedzīvotāji. Sekmīgai pašvaldības funkciju īstenošanai ir izveidotas vairākas pašvaldības iestādes un kapitālsabiedrības. Jelgavā kā republikas nozīmes pilsētā ir izvietotas visu nozīmīgāko valsts iestāžu teritoriālās nodaļas.

Pašvaldības finanšu kapacitāte. Jelgavas pilsētas pašvaldības finanšu kapacitāti atspoguļo pašvaldības budžets. Laika posmā no 2009. līdz 2012.gadam pašvaldības ieņēmumi ir palielinājušies par 16,1%, savukārt izdevumi palielinājušies par 15,5%. Visus gadus pašvaldībai izdevies izveidot pozitīvu vai sabalansētu budžetu, jo budžeta ieņēmumi ir pārsnieguši izdevumus. Nozaru griezumā (pa funkcionālajām kategorijām) izglītība stabili gadu gaitā ir nozīmīgākā pašvaldības pamatbudžeta izdevumu sadaļa.

Pašvaldības tiešo parādsaistību relatīvais līmenis pret budžeta ieņēmumiem laika periodā no 2007.gada līdz 2012.gadam ir bijis svārstīgs un pieaudzis no 9,8% 2007.gadā līdz 15,7% 2012.gadā. Tas saistīts ar pašvaldības realizēto Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu skaita un apjoma pieaugumu. Pašvaldības spēja realizēt projektus pieaug, un kopējais jaunais investīciju portfelis var sasniegt 100 līdz 180 milj. LVL, atkarībā no nākotnē pieejamā ES līdzfinansējuma atbalsta intensitātes.

Sabiedrības integrācija un līdzdalība. Jelgavai kā ceturtajai lielākajai Latvijas pilsētai ir daudzveidīga sabiedrība. Pašvaldība apzinās sabiedrības integrācijas svarīgumu un pievērš šiem jautājumiem īpašu uzmanību. Galvenie darbības virzieni pilsētas sabiedrības integrācijai: pilsoniskās līdzdalības veicināšana; vienādu iespēju pieejas nodrošināšana izglītības, sporta un kultūras pakalpojumiem; sociālās integrācijas veicināšana, nodrošinot vienlīdzīgas iespējas sociālajā jomā, īpaši, cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem; etnisko grupu integrācijas veicināšana.

Viena no pilsoniskās līdzdalības iespējām ir iedzīvotāju iesaistīšanās nevalstiskajās organizācijās (NVO). Jelgavā darbojas Zemgales NVO atbalsta centrs.

Pašvaldība sekmē jauniešu izaugsmei un integrācijai sabiedrībā labvēlīgas vides veidošanos, tādējādi veicinot jauniešu pilnvērtīgu iekļaušanos sabiedrībā, darba tirgū un pāreju pieaugušā statusā. Galvenie darbības virzieni: jauniešu neformālā izglītība, jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespēju daudzveidība, jauniešu veselība, jauniešu līdzdalība Jelgavas pilsētas politiskajā, ekonomiskajā, sociālajā, sporta un kultūras dzīvē, jauniešu informētība.

Pašvaldība Jelgavu veido par atvērtu un visiem pieejamu pilsētu, galvenie rīcības virzieni: pieejamība apbūvētai videi un publiskai telpai, uzsverot arhitektūras šķēršļu novēršanu dzīvojamās ēkās un kultūras pieminekļos, uz ielām, parkos un skvēros; pieejamība sabiedriskajam transportam un ar to saistītajai infrastruktūrai; pieejama infrastruktūra publiskajiem pakalpojumiem un pašvaldības dienestiem; mūsdienīgu informācijas tehnoloģiju ieviešana, t.sk. multimediju tūrisma gidu, audio un vizuālā informācija vairākās valodās.

Informācijas sabiedrība. Jelgavas attīstība balstās uz brīvu informācijas apmaiņu un drošu piekļuvi nepieciešamajai informācijai. Pašvaldībai jāinvestē informācijas tehnoloģiju risinājumu attīstīšanā, lai veicinātu Jelgavas pilsētas kā informācijas sabiedrības centra attīstību.

6.1. Pašvaldība

Jelgavas pilsētas pašvaldība ir vietējās pārvaldes institūcija, kas ar pilsoņu vēlētas pārstāvniecības – domes – un tās izveidoto institūciju starpniecību nodrošina pašvaldības kompetencē esošo funkciju un pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, ievērojot valsts normatīvo aktu prasības un pilsētas iedzīvotāju intereses. Pašvaldības galvenais uzdevums ir būt par pilsētas ilgtspējīgas attīstības iniciatoru un koordinatoru, sekmējot iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Lai paaugstinātu darbības efektivitāti, pašvaldībā ir ieviesta integrētā kvalitātes vadības un vides pārvaldības sistēma. Pašvaldības darbības pamatprincipi ir:

- veidot Jelgavu par pilsētu ar augstu dzīves un darba vides kvalitāti;
- nodrošināt pašvaldības klientu vajadzības, uzturot un pilnveidojot pakalpojumu kvalitāti;
- veicināt pilsētas ilgtspējīgu attīstību, izmantojot videi draudzīgas un modernas tehnoloģijas.

Jelgava ir nacionālas nozīmes attīstības centrs, kam jānodrošina iedzīvotājus ar daudzpusīgiem pakalpojumiem saskaņā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātajā Reģionālās politikas pamatnostādņu 2013.-2019.gadam projektā definēto vēlamā publisko pakalpojumu „grozu”, kurā ietverts pakalpojumu minimālais klāsts atbilstoši apdzīvotuma līmenim, lai iedzīvotāji un uzņēmēji varētu rēķināties, kādus pakalpojumus saņems, ja izvēlēsies dzīvot noteiktā teritorijā, kā arī, lai nodrošinātu publisko investīciju pārdomātu un efektīvu izlietojumu.

Publisko pakalpojumu minimālais klāsts noteikts jomās, kas saistītas ar iedzīvotāju dzīvošanas un attīstības iespējām, t.sk. veselība, sociālā aprūpe, izglītība, sports, kultūra, uzņēmējdarbību atbalstošā infrastruktūra.

Jelgavā publiskie pakalpojumi ir pieejami pilsētas un tai pieguļošo teritoriju iedzīvotājiem, kā arī tos izmanto citu pilsētu un reģionu iedzīvotāji. Ņemot vērā Jelgavas teritorijas lielumu un iedzīvotāju skaitu, sekmīgai pašvaldības funkciju īstenošanai ir izveidotas vairākas pašvaldības iestādes un uzņēmumi (skat. 1.pielikumu), kā arī ir noslēgti līgumi ar citām juridiskām personām par pakalpojumu sniegšanu.

Jelgavā, kā republikas pilsētā, ir izvietotas visu nozīmīgāko valsts iestāžu teritoriālās nodaļas, kas nodrošina pakalpojumus sekojošās jomās: finanšu kontrole, uzņēmējdarbība, sociālā apdrošināšana, nodarbinātība, vides aizsardzība, veselības nodrošināšana u.c. (skat. 2.pielikumu). Tās apkalpo ne tikai Jelgavas pilsētas, Jelgavas un Ozolnieku novadu, bet arī citu Latvijas novadu iedzīvotājus.

Pašvaldība nodrošina pastāvīgu informācijas apmaiņu un sabiedrības viedokļu uzklaušanu, izmantojot dažādus komunikācijas veidus – presi, internetu un lietišķo korespondenci. Sabiedrības aktīvākai līdzdalībai pašvaldības darbā vēl ir ievērojams potenciāls, t.sk. nostiprinot publiskās-privātās partnerības darbību.

6.2. Pašvaldības finanšu kapacitāte

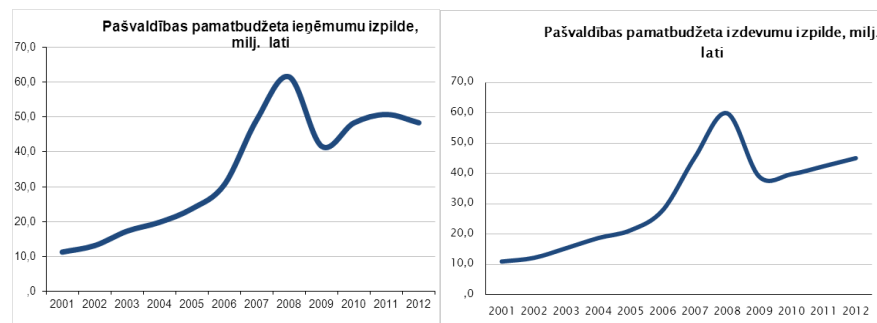
Jelgavas pilsētas pašvaldības finanšu kapacitāti atspoguļo pašvaldības budžets. Salīdzinājumā ar 2008.gadu, 2009.gadā ekonomiskās krīzes rezultātā ieņēmumi ievērojami samazinājās. Pilsētas budžeta situācija laika periodā no 2009.gada ir pakāpeniski uzlabojusies, salīdzinājumā ar 2011.gadu, 2012.gadā plānotie konsolidētie budžeta ieņēmumi palielinājušies par 8,2%, savukārt plānotie konsolidētie izdevumi palielinājušies par 8,8%.

Jelgavas pilsētas pašvaldības konsolidētā budžeta ieņēmumu un izdevumu precizētais plāns, milj.Ls

Budžeta veids	2008	2009	2010	2011	2012
Pamatbudžeta ieņēmumi	62,54	43,88	47,20	45,41	49,27
Speciālā budžeta un ziedojumu, dāvinājumu ieņēmumi	4,67	1,66	0,97	1,05	1,01
Ieņēmumi kopā	67,21	45,54	48,17	46,46	50,28
Pamatbudžeta izdevumi	62,54	43,88	46,02	45,00	49,06
Speciālā budžeta un ziedojumu, dāvinājumu izdevumi	4,67	1,66	0,97	1,05	1,01
Izdevumi kopā	67,21	45,54	46,99	46,02	50,07

Avots: Jelgavas pilsētas pašvaldības dati

Budžeta izdevumi pieauguši proporcionāli ieņēmumiem, arī straujo ieņēmumu samazinājumu 2009.gadā pašvaldība spēja kompensēt ar budžeta izdevumu samazinājumu.

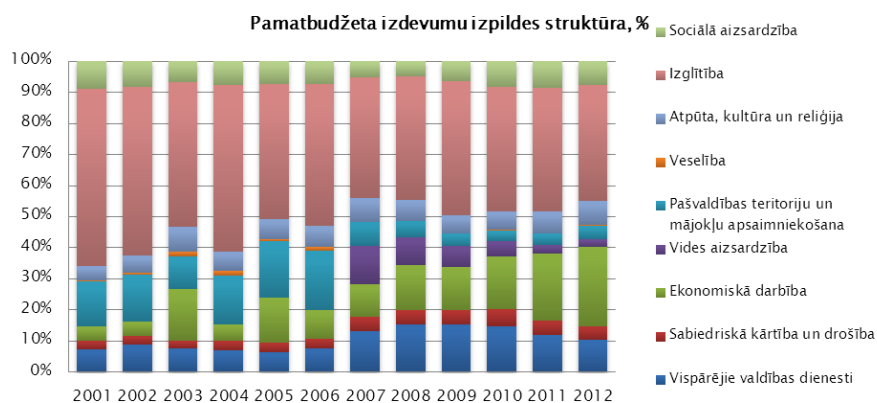

Avots: Jelgavas pilsētas pašvaldības dati

Pašvaldības pamatbudžets ietver visus pašvaldības ieņēmumus vispārējo izdevumu segšanai, t.sk. pašvaldības aizņēmumus, galvojumus un citas saistības. Laika posmā no 2009. līdz 2012.gadam pašvaldības ieņēmumi ir palielinājušies par 16,1%, savukārt izdevumi palielinājušies par 15,5%. 2009.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ievērojami samazinājās pamatbudžeta ieņēmumi - par 32,3%, arī izdevumi tika samazināti par 34,9%. Salīdzinot

2012.gada pamatbudžeta ieņēmumu izpildi ar 2011.gadu, tie ir samazinājušies par 4,7% - samazinājušies transfertu ieņēmumi ES projektu realizācijai par 18%. Tajā pašā laikā pamatbudžeta izdevumu izpilde 2012.gadā, salīdzinot ar 2011.gadu, pieaugusi par 6,3%.

Visus gadus pašvaldībai izdevies izveidot pozitīvu budžetu, jo budžeta ieņēmumi ir pārsnieguši izdevumus. Nozaru griezumā (pa funkcionālajām kategorijām) izglītība stabili gadu gaitā ir nozīmīgākā pašvaldības pamatbudžeta izdevumu sadaļa. Laika periodā no 2008. līdz 2012.gadam izdevumu īpatsvars būtiski ir palielinājies ekonomiskajai darbībai no 14,4% uz 25,6%, savukārt samazinājies teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai, vides aizsardzībai un vispārējiem valdības dienestiem.

Avots: Jelgavas pilsētas pašvaldības dati

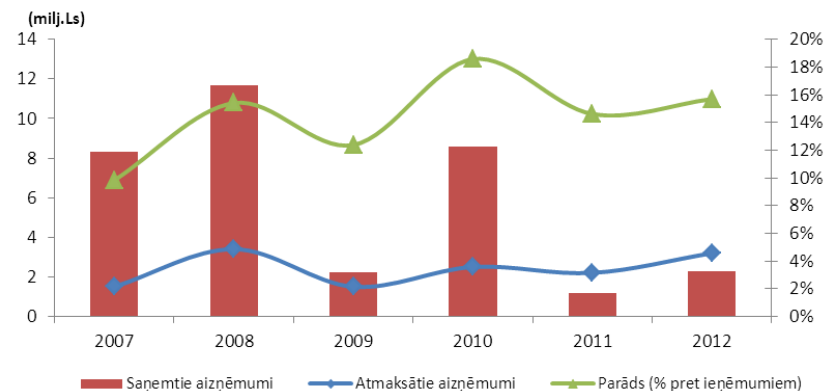
Pašvaldības speciālais budžets ietver īpašiem mērķiem iezīmētus ieņēmumu avotus - ieņēmumus no dabas resursu nodokļa, pašvaldības privatizācijas fonda, valsts budžeta mērķdotācijas pašvaldību autoceļu uzturēšanas finansēšanai un pasažieru regulārajiem pārvadājumiem ar autobusiem.

Laika periodā no 2008.gada līdz 2010.gadam Jelgavas pilsētas pašvaldības speciālā budžeta ieņēmumi kopumā ir samazinājušies vairāk kā 4 reizes, kas ir saistīts ar valsts mērķdotācijas samazināšanu pašvaldību autoceļu (ielu) finansēšanai un pasažieru regulārajiem pārvadājumiem ar autobusiem 2009.gadā.

Pašvaldības finanšu saistības. Projektu realizācijai pašvaldībai ir tiesības ņemt ilgtermiņa aizņēmumus, kā arī sniegt galvojumus. Iespējas pašvaldībām piesaistīt kredītresursus ir ierobežotas, jo parāda saistības, kurām iestāties atmaksāšanas termiņš kārtējā saimnieciskajā gadā kopā ar iepriekšējo gadu parādu saistībām, kurām iestāties atmaksāšanas termiņš nedrīkst pārsniegt 20% no pašvaldības kārtējā saimnieciskā gada budžeta kopapjoma.

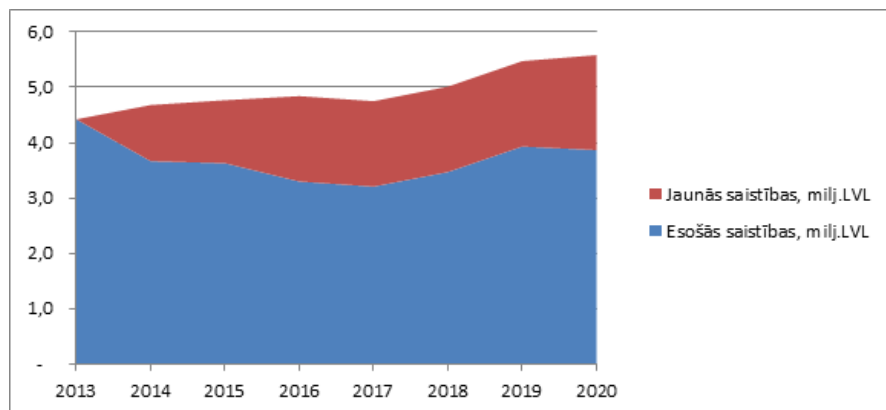
Saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem aizņēmumi ir pieejami vienīgi Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu īstenošanai.

Pašvaldības tiešo parādsaistību relatīvais līmenis pret budžeta ieņēmumiem laika periodā no 2007.gada līdz 2012.gadam ir bijis svārstīgs un palielinājies no 9,8% 2007.gadā līdz 15,7% 2012.gadā. Tas saistīts ar pašvaldības realizēto Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu skaita un apjoma pieaugumu.

Avots: Jelgavas pilsētas pašvaldības dati

2013.gadā Jelgavas pilsētas pašvaldības saistību prognoze sasniedz 17,98% no pašvaldības pašu ieņēmumiem. Pieņemot, ka kredītprocentu likmes pašvaldībai saglabāsies līdzšinējā apmērā, t.i. aptuveni 1,5% gadā un pašvaldība aizņemsies ar termiņu vidēji līdz 20 gadiem, un darba algas pieaugums salīdzināmajās cenās aptuveni 2% līmenī gadā (atbilstoši jaunākajiem Finanšu ministrijas makroekonomiskajiem pieņēmumiem robežās no 1,5% līdz 2,3% vidējtermiņā un ilgtermiņā), laika periodā no 2014.-2020.gadam pašvaldība saglabā spēju uzņemties saistības aptuveni 40 milj. LVL apmērā. Ja Jelgavas pilsētas pašvaldībai pieejams ES finanšu instrumentu līdzfinansējums, tad pašvaldības spēja realizēt projektus pieaug, un kopējais jaunais investīciju portfelis var sasniegt 100 līdz 180 milj. LVL, atkarībā no nākotnē pieejamā ES līdzfinansējuma atbalsta intensitātes.

Avots: Jelgavas pilsētas pašvaldības dati

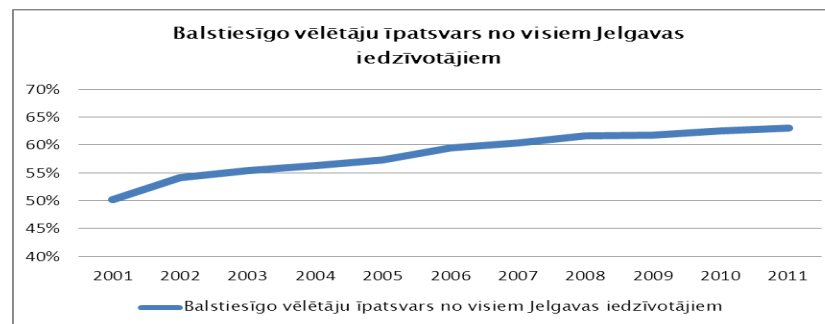
6.3. Sabiedrības integrācija un līdzdalība

Jelgavai kā ceturtajai lielākajai Latvijas pilsētai ir daudzveidīga sabiedrība. Likumā par pašvaldībām to autonomajās funkcijās sabiedrības integrācijas sekmēšana kā tāda nav iekļauta, taču Jelgavas pilsēta apzinās tās svarīgumu un pievērš sabiedrības integrācijas jautājumiem īpašu uzmanību.

Pašvaldības Sabiedrības integrācijas pārvalde organizē un koordinē pašvaldības darbu sabiedrības integrācijas, brīvprātīgā darba un jaunatnes politikas jomā, kā arī īsteno pašvaldības atbalstu biedrībām un nodibinājumiem. Pilsētā sabiedrības integrācija aptver procesus, kas norisinās politiskajā, tiesiskajā, sociālajā, izglītības, kultūras u.c. cilvēka dzīves jomās. Galvenie darbības virzieni sabiedrības integrācijai:

- pilsoniskās līdzdalības veicināšana;
- vienādu iespēju pieejas nodrošināšana izglītības, sporta un kultūras pakalpojumiem;
- sociālās integrācijas veicināšana, nodrošinot vienlīdzīgas iespējas sociālajā jomā, t.sk. cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem;
- etnisko grupu integrācijas veicināšana;
- brīvprātīgā darba kustības attīstīšana.

Pilsoniskā līdzdalība. Jelgavas iedzīvotāju līdzdalība vēlēšanās būtiski neatšķiras no Latvijas iedzīvotāju līdzdalības kopumā.

Avots: Centrālā vēlēšanu komisija

Pēc Centrālās vēlēšanas komisijas datiem, 2011.gada 20.decembrī Jelgavā reģistrēti 40,5 tūkst. balsstiesīgie, kas ir 63% no kopējā Jelgavas iedzīvotāju skaita. Laika periodā no 2001.-2011.gadam balsstiesīgo skaits Jelgavā pieaudzis par ceturtdaļu.

Visaktīvākie vēlētāji Jelgavā, līdzīgi kā valstī, ir Saeimas vēlēšanās, mazāk aktīvi – tautas nobalsošanās. Izņēmums ir pēdējā tautas nobalsošana (2012.gada 18.februārī), kurā balsotāju aktivitāte valstī sasniedza 71%, Jelgavā - 75% no kopējā balsstiesīgo skaita.

Viena no pilsoniskās līdzdalības iespējām ir iedzīvotāju iesaistīšanās nevalstiskajās organizācijās (NVO), kas var būt arī pati efektīvākā pilsoniskās līdzdalības forma. NVO apvienojas biedri un interesenti savu interešu aizstāvībai vai kopēju interešu vadīti.

Jelgavā darbojas Zemgales NVO atbalsta centrs, kura uzdevumi ir apkopot datus par NVO, veikt konsultatīvu, informatīvu un tehnisku atbalstu.

Jelgavā strauji attīstās brīvprātīgā darba kustība, kurā aktīvi iesaistās jaunieši, seniori, kā arī cilvēki ar īpašām vajadzībām. Kopš 2011.gada tiek pasniegta balva – Gada brīvprātīgais.

Mazākumtautību pārstāvētās nevalstiskās organizācijas (pilsētā 43% iedzīvotāju ir cittautieši) apvienojušās Jelgavas nacionālajā kultūras biedrību asociācijā, kas ir vienīgā tāda veida organizācija Latvijā.

Pašvaldība ir izveidojusi Jelgavas pilsētas biedrību un nodibinājumu atbalsta programmu, kuras mērķis ir sekmēt iedzīvotāju aktivitāti un iesaistīšanos pilsētas attīstības un sociālo problēmu risināšanā, veicināt labdarības tradīcijas. Programmas ietvaros 2 reizes gadā tiek organizēti projektu pieteikumu konkursi fonda līdzekļu sadalei. Veicinot un atbalstot NVO attīstību, pašvaldība rada labvēlīgu vidi iedzīvotāju savstarpējai sadarbībai un sadarbībai ar pašvaldību, palīdzot risināt iedzīvotāju problēmas.

Jaunieši. Atbilstoši Jaunatnes likumā noteiktajam jaunieši ir personas vecumā no 13 līdz 25 gadiem. Pēc dzīvesvietas deklarēšanas reģistra datiem Jelgavā uz 16.11.2012. bija 10 227

jaunieši. Jaunatne sabiedrībā tiek uzlūkota divējādi — gan kā daudzšķautņaina un neprognozējama sabiedrības grupa, kurai ir grūti atrast kopējas intereses, gan kā sabiedrības grupa, kurai ir visas iespējas veiksmīgi attīstīties. Jaunatne ir sabiedrības un tās izaugsmes turpināšanās garants⁵.

Pašvaldība sekmē jauniešu izaugsmi un integrācijai sabiedrībā labvēlīgas vides veidošanos, tādējādi veicinot jauniešu pilnvērtīgu iekļaušanos sabiedrībā, darba tirgū un pāreju pieaugušā statusā. Galvenie darbības virzieni: jauniešu neformālā izglītība, jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespēju daudzveidība, jauniešu veselība, jauniešu līdzdalība Jelgavas pilsētas politiskajā, ekonomiskajā, sociālajā, sporta un kultūras dzīvē, jauniešu informētība.

Kopš 1996.gada darbojas Jelgavas Skolēnu dome, kuras mērķis ir skolēnu un pašvaldības interešu saskaņošanu jautājumos, kas saistīti ar skolu jaunatnes pašpārvalžu darbību, izglītību un jauniešu prasmju attīstīšanu.

Kopš 2009.gada Jelgavā darbojas arī Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija, kuras mērķis ir veicināt jauniešu iniciatīvas, līdzdalību pašvaldības lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē. Komisiju veido 12 locekļi, puse no kuriem ir jaunieši. Komisija veido sadarbību starp pašvaldības iestādēm, jauniešu nevalstisko organizācijām, Latvijas Lauksaimniecības universitātes studentu pašpārvaldi, Skolēnu domi un pilsētas jauniešiem; apzina jauniešu problēmas un vajadzības; izstrādā priekšlikumus jauniešu iesaistīšanai politiskās, ekonomiskās, sociālās un kultūras dzīves aktivitātēs.

Kopš 2010.gada Jelgavā darbojas jauniešu centrs, kurš atbalsta jauniešu iniciatīvas un piedāvā dažādas brīvā laika pavadīšanas iespējas, t.sk. veicinot jauniešu iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā, fiziskās aktivitātēs, sportā un kultūras dzīvē, kā arī jaunatnes organizācijām un jauniešu iniciatīvu grupām - izmantot centra telpas kā organizāciju darba vietu.

Jelgava jāturpina veidot par jauniešiem draudzīgu un pievilcīgu pilsētu, kas sekmē jauniešu veidošanos par vispusīgi attīstītiem, izglītotiem, sociāli nodrošinātiem, veselīgiem un uz demokrātiskām vērtībām vērstiem sabiedrības locekļiem.

Pieejamība. Visām iedzīvotāju grupām ir jānodrošina vienlīdzīga pieeja fiziskajai videi, transportam, informācijas tehnoloģijām un pakalpojumiem. Pieejamība veicina inovācijas un ekonomikas izaugsmi, kas ir īpaši svarīgi pašreizējā ekonomiskajā situācijā.

Pašvaldība Jelgavu veido par atvērtu un visiem pieejamu pilsētu. Informācijas pieejamības uzlabošanai pilsētas infrastruktūrā ieviestas mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas. Visi pilsētas sabiedriskā transporta autobusi ir ar zemo grīdu, īpaši pielāgoti pasažieriem ar kustību traucējumiem un māmiņām ar bērnu ratiņiem.

Renovējot pašvaldības iestāžu ēkas, cilvēkiem ar kustību traucējumiem ir uzbūvētas uzbrauktuves un iespēju robežās tiek ierīkoti lifti, pacelāji. Rekonstruētajos ielu posmos ir nodrošināta vides pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, paredzēti šādi risinājumi: gājēju pāreju vietās un iebrauktuves izbūvēti ietvju pazeminājumi, kas atvieglo iespēju pārvietoties no viena augstuma līmeņa uz citu; gājēju celiņiem tiek paredzētas vadlīniju joslas un luksoforiem - skaņas signāli cilvēkiem ar redzes traucējumiem u.c.

Pieejamības nodrošināšanai pašvaldība darbojas šādos virzienos:

- pieejamība apbūvētai videi un publiskai telpai, uzsverot arhitektūras šķēršļu novēršanu dzīvojamās ēkās un kultūras pieminekļos, uz ielām, parkos un skvēros;
- pieejamība sabiedriskajam transportam un ar to saistītajai infrastruktūrai;
- pieejama infrastruktūra publiskajiem pakalpojumiem un pašvaldības dienestiem;
- mūsdienīgu informācijas tehnoloģiju ieviešana, t.sk. multimediju, tūrisma gidu, audio un vizuālā informācija vairākās valodās u.c.

Katru gadu pašvaldības speciālisti sadarbībā ar sertificētu vides pieejamības ekspertu un NVO pārstāvjiem veic vides pieejamības monitoringu Jelgavas pilsētā, kura mērķis ir apzināt sabiedrisko objektu vides pieejamības atbilstību personām ar īpašām vajadzībām, akcentējot iestāžu uzmanību par personu ar invaliditāti vides pieejamības problēmām un tās iespējamiem risinājumiem.

Labā sadarbība izveidojusies starp pilsētas sabiedrisko objektu projektētājiem, Būvvaldi un invalīdus pārstāvošiem ekspertiem - pirms nodošanas ekspluatācijā tiek veikta jaunu būvju pieejamības izvērtēšana.

6.4. Informācijas sabiedrība

Jelgavas attīstība balstās uz brīvu informācijas apmaiņu un drošu piekļuvi nepieciešamajai informācijai. Pašvaldībai jāinvestē informācijas tehnoloģiju risinājumu attīstīšanā, lai veicinātu Jelgavas pilsētas kā informācijas sabiedrības centra attīstību. Informācijas sabiedrības attīstība nozīmē, ka tiek radīti un attīstīti nosacījumi izglītotu un radošu cilvēku izaugsmei; jaunu pakalpojumu, jaunu tehnoloģiju, komercdarbības inovāciju attīstībai; iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai, piekļuvei zināšanu un kultūras resursiem; e-veselības un tālmācības pakalpojumu izmantošanai; e-pārvaldes attīstībai, valsts pārvaldes pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai. Pašvaldība ir veikusi uzlabojumus informācijas pārvaldības jomā:

- izveidoti sabiedriskie interneta piekļuves punkti (uz 2012.gadu – kopskaitā 13);
- uzsākta inteliģentās transporta vadības sistēmas ieviešana;
- uzlabota video novērošanas sistēma (ielu krustojumos darbojas 22 videokameras, iestādēs – 174);
- izveidots optiskais tīkls (ar optisko tīklu saslēgtas 9 pašvaldības iestādes),
- veikta izglītības iestāžu modernizācija (iegādāti stacionārie, portatīvie datori un multimediju komplekti);

⁵ Eiropas Komisijas izdevums "Baltā grāmata: Jauns impulss Eiropas jaunatnei"

- izveidota riska vadības sistēma ekoloģisko avāriju likvidēšanai un vides piesārņojuma mazināšanai, agrīnās apziņošanas (WEB un SMS) sistēma;
- izveidota ģeogrāfiskās informācijas sistēma (ĢIS).

Kā galvenie trūkumi informācijas tehnoloģiju jomā ir nepietiekams bezmaksas interneta punktu un tālmācības programmu skaits. Pašvaldības funkciju nodrošināšanai plānots turpināt informācijas tehnoloģiju risinājumu ieviešanu:

- izglītības jomā - atbalsts administratīvajam darbam (grāmatvedība, dokumentu vadība u.c.), skolu apmeklējuma uzskaites sistēmas un tālmācībai nepieciešamo programmu izveide;
- veselības aprūpē - administratīvā sloga mazināšana (nodrošināt datu plūsmu starp medicīnas iestādēm u.c.);
- pašvaldības e-pakalpojumi - administratīvā sloga mazināšana (aizpildot veidlapas elektroniski, samazinot informācijas sniegšanas biežumu u.c.);
- transporta jomā - krustojumu regulēšana un uzraudzīšana;
- sabiedriskās kārtības jomā – video novērošanas kameru kontrole un uzstādīšana;
- tūrismā - bezmaksas interneta punktu skaita palielināšana, tūrisma mobilās lietojumprogrammas izveide;
- interaktīvās pilsētas kartes izveide - ietverot informāciju par būtiskākajiem pirmās nepieciešamības objektiem, kustības shēmām, tūrisma apskates objektiem (t.sk. darba laiks, pakalpojumu cenas u.c.).

Nepieciešama virzība uz bezskaidras naudas norēķinu sistēmas attīstību, palielinot norēķinu vietu skaitu. Pilsētas sabiedriskajā transportā nepieciešama bezskaidras naudas norēķinu sistēmas un e-biļetes izveide.

VII Svid analīze

Stiprās puses: nozīmīgs valsts un reģiona izglītības centrs, Zemgales reģionālais kompetenču attīstības centrs, augstvērtīgu tradicionālās un mūsdienu kultūras pasākumu piedāvājums, Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs, reģionālā daudzprofilu slimnīca, Rīgas tuvums un tranzītcēlu krustpunkts, pieaugošs apstrādes rūpniecības apgrozījums un eksports, pieejamas teritorijas jaunu ražotņu izveidošanai un telpas uzņēmējdarbības veikšanai, kvalitatīvs pilsētas sabiedriskais transports, mūsdienīga, vienota atkritumu apsaimniekošanas sistēma, pašvaldībai ir liela pieredze investīciju projektu izstrādē un īstenošanā

Vājās puses: pieaugoša demogrāfiskā slodze, nepietiekošs vietu skaits pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs, kultūras iestāžu ietilpības neatbilstība pieprasījumam, nesakārtotas bijušās industriālās un lidlauka teritorijas, elektroenerģijas padeves traucējumi, nepietiekama zinātnisko izstrādņu komercializācija, transporta plūsmas intensitātes pieaugums pilsētas centrā, nesakārtoti daudzstāvu dzīvojamo kvartālu iekšpagalmi, Nepietiekams nodrošinājums ar autostāvvietām, pretplūdu aizsardzības un virsūdeņu novadīšanas sistēma nav attīstīta, nepietiekami attīstīta ielu un publisko teritoriju apgaismojuma infrastruktūra

Iespējas: izglītības kvalitātes, piedāvājuma un pieejamības uzlabošana, interešu izglītības sistēmas optimizācija un specializācija dabas un tehniskajās zinātnēs, sadarbības uzlabošana starp izglītības iestādēm un darba devējiem, IKT risinājumu, e-studiju un e-pakalpojumu ieviešana, kultūras un sporta infrastruktūras pilnveidošana un attīstība, industriālo teritoriju infrastruktūras attīstība, inovatīvo / augsto tehnoloģiju uzņēmumu piesaiste, uzņēmēju, izglītības, zinātnes un pētniecības institūciju sadarbība inovāciju, jaunu darba vietu radīšana, radošo industriju un transporta infrastruktūras attīstība.

Draudi: negatīvs dabīgais pieaugums, sociāli nelabvēlīgo faktoru ietekmes pieaugums, iedzīvotāju zema maksātspēja, finanšu līdzekļu samazinājums pašvaldības funkciju nodrošināšanai, ražošanas resursu izmaksu pieaugums, nepietiekošs atbalsts zinātnes, pētniecības un inovāciju attīstībai, uzņēmēju zemā kapacitāte inovāciju ieviešanai, tranzīta kravu, t.sk. bīstamo dzelzceļa kravu, pārvadājumu maršruti šķērso pilsētas centru, augsts industriālā riska līmenis dzelzceļa mezglā, pieaugoša transporta slodze pilsētas centrā, applūšanas risks, kapu teritoriju trūkums

Izglītots, konkurētspējīgs, vesels, sociāli aktīvs un radošs iedzīvotājs

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES	Kvalitatīvs un daudzpusīgs visu līmeņu izglītību piedāvājums	x	x	x	
	Latvijas Lauksaimniecības universitāte – nozīmīgs valsts un reģiona izglītības centrs	x	x	x	x
	Zemgales reģionālais kompetenču attīstības centrs ar spēcīgu materiāli tehnisko un metodisko bāzi	x	x	x	
	Kvalitatīvs profesionālās izglītības piedāvājums mašīnbūves un metālapstrādes, pārtikas produktu ražošanas specialitātēs	x	x	x	x
	Plašs interešu izglītības piedāvājums	x	x		
	Augstvērtīgu tradicionālās un mūsdienīgu kultūras pasākumu piedāvājums, augsta līmeņa mākslinieciskie kolektīvi, aktīva kultūras dzīve	x	x	x	
	LLU ar saviem kultūras pasākumiem un tautas mākslas kolektīviem papildina Jelgavas pilsētas kultūras dzīvi	x	x	x	
	Bagāts un daudzveidīgs kultūrvēsturiskais mantojums	x	x	x	
	Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs – viens no nozīmīgākajiem muzejiem Zemgalē	x	x		
	Jelgavas Zinātniskā bibliotēka – Zemgales galvenā un lielākā publiskā bibliotēka	x	x		
	Potenciāls radošo industriju attīstībai	x	x	x	
	Plašas iespējas nodarboties ar sportu gan profesionālā, gan amatieru līmenī	x	x	x	
	Nacionālas nozīmes sporta bāze – Zemgales olimpiskais centrs, sporta komplekss „Zemgale”	x	x	x	
	Plašs ārstniecības pakalpojumu nodrošinājums	x	x		

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES	Jelgavas pilsētas slimnīca – reģionālā daudzprofilu slimnīca	x	x	x	
	Plašs sociālo pakalpojumu klāsts	x			
VĀJĀS PUSES	Demogrāfiskās slodzes pieaugums	x	x		
	Izglītības iestāžu infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze pilnībā nenodrošina mūsdienu prasībām atbilstošu izglītības procesu	x	x	x	
	Nepietiekošs vietu skaits pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs	x			
	Nepietiekama izglītības iestāžu un darba devēju sadarbība darbaspēka sagatavošanai atbilstoši mūsdienu darba tirgus prasībām	x	x	x	
	Nesakārtoti skolu sporta laukumi un nelabiekārtotas skolu teritorijas	x			
	Nepietiekošs kvalificētu sporta pedagogu skaits	x	x		
	Sporta skolu un airēšanas bāzu infrastruktūra ir nolietota un neatbilst mūsdienu prasībām	x	x	x	
	Nav pilnībā nodrošināta nacionālas nozīmes attīstības centra kultūras infrastruktūra (kinoteātris, segta brīvdabas estrāde, koncertzāle)	x	x	x	x
	Kultūras iestāžu ietilpības neatbilstība pieprasījumam	x	x	x	
	Bibliotēku infrastruktūras neatbilstība mūsdienu prasībām, t.sk. nav nodrošināta pieejamība cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	x	x	x	
	Telpu nepietiekamība Ģ.Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja krājuma priekšmetu uzglabāšanai ar atbilstošu mikroklimatu	x	x		
	Nepietiekams sociālo pakalpojumu nodrošinājums dažādām mērķa grupām	x	x	x	
IESPĒJAS	Izglītības kvalitātes, piedāvājuma un pieejamības uzlabošana	x	x	x	

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
	Izglītības iestāžu infrastruktūras sakārtošana un materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana	x	x	x	
IESPĒJAS	Izglītības iestāžu tīkla optimizācija	x	x		
	Interesešu izglītības sistēmas optimizācija un specializācija dabas un tehniskajās zinātnēs	x	x		
	Profesionālās izglītības prestiža celšana	x	x	x	
	Sadarbības uzlabošana starp izglītības iestādēm un darba devējiem	x	x	x	
	Profesionālo kompetenču attīstība	x	x	x	
	IKT risinājumu, e-studiju un e-pakalpojumu ieviešana	x	x	x	
	Veselības iestāžu infrastruktūras attīstība, kvalitatīva un mūsdienu prasībām atbilstoša aprīkojuma nodrošināšana, diagnostisko izmeklējumu klāsta paplašināšana	x	x		
	Daudzveidīgu sociālo pakalpojumu nodrošināšana tuvāk dzīves vietai	x			
	Veselīga dzīves veida popularizēšana	x	x		
	Kultūras infrastruktūras pilnveidošana un attīstība	x	x	x	
	Kultūras un aktīvās atpūtas piedāvājuma attīstība	x	x	x	
	Sadarbības paplašināšana ar LLU, NVO un uzņēmējiem (PPP)	x	x		
DRAUDI	Negatīvs dabīgais pieaugums			x	
	Emigrācija (iedzīvotāju un speciālistu)			x	
	Sociāli nelabvēlīgo faktoru ietekmes pieaugums			x	
	Pieaug pieprasījums pēc diennakts patversmes un pagaidu uzturēšanās mājokļiem ģimenēm, kuras izliktas no	x			

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
	dzīves vietas				
DRAUDI	Pieaug bērnu skaits, kuru vecākiem tiek atņemtas aprūpes tiesības	x			
	Iedzīvotāju zema maksātspēja	x			
	Finanšu līdzekļu samazinājums pašvaldības funkciju nodrošināšanai			x	

Ekonomiski attīstīts zināšanu, tehnoloģiju un jauninājumu centrs

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES	Nacionālas un reģionālas nozīmes darījumu centrs	x	x	x	
	Rīgas tuvums un tās resursu pieejamība (lidosta, osta u.tml.)	x	x	x	
	Attīstītas rūpniecība nozares: metālapstrāde un mašīnbūve, kokapstrāde un pārtikas produktu ražošana	x	x	x	x
	Pleaugošs apstrādes rūpniecības apgrozījums un eksports	x	x	x	x
	Salīdzinoši liels ekonomiski aktīvo komercsabiedrību un komersantu skaits uz 1000 iedzīvotājiem	x	x	x	
	Attīstīta uzņēmējdarbības atbalsta sistēma, pieejams izglītojošs un konsultatīvs atbalsts uzņēmējiem, biznesa inkubators	x	x		
	Pieejamas teritorijas jaunu ražotņu izveidošanai un telpas uzņēmējdarbības veikšanai (Jelgavas biznesa parks, darījumu centri)	x	x	x	x
	Atrodas pētniecības centri - Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts un LLU Tehnoloģiju un zināšanu pārneses centrs	x	x	x	x
	Plašas profesionālās izglītības iegūšanas un kvalifikācijas paaugstināšanas iespējas	x	x	x	
	Izveidots Jelgavas reģionālais tūrisma centrs	x	x		
VĀJĀS PUSES	Sakārtoti būtiskākie kultūrvēsturiskie objekti – Ģ. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejs, Jelgavas Sv. Trīsvienības baznīcas tornis, Ā.Alunāna memoriālā māja, Vecpilsētas ielu kvartāls	x	x	x	
	Nepietiekams infrastruktūras nodrošinājums industriālo teritoriju attīstībai	x	x	x	
	Nesakārtotas un degradētas daudzas industriālās teritorijas, t.sk. bijušais lidlauks	x	x	x	
	Elektroenerģijas padeves traucējumi, sprieguma svārstības	x	x	x	

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
VĀJĀS PUSES	Nepietiekama uzņēmēju un zinātnieku sadarbība jaunu tehnoloģiju un produktu izstrādē	x	x	x	x
	Nepietiekama zinātnisko izstrādņu komercializācija	x	x	x	
	Nepietiekošs darba vietu skaits ar konkurētspējīgu atalgojumu	x			
	Tūrisma produktu un pakalpojumu sezonālitate	x	x		
	Neattīstīts kompleksais tūrisma piedāvājums	x	x	x	x
	Neattīstītais tūrisma mītnu pakalpojumu klāsts	x	x		
	Nepietiekama esošā tirgus laukuma infrastruktūra	x	x		
IESPĒJAS	Esošo un jaunu tautsaimniecības nozaru attīstība un diversifikācija	x	x	x	x
	Industriālo teritoriju infrastruktūras attīstība	x	x	x	x
	Rūpnieciskās ražošanas ar augstu pievienoto vērtību un modernām, videi draudzīgām tehnoloģijām attīstība	x	x	x	x
	Inovatīvo / augsto tehnoloģiju uzņēmumu piesaiste	x	x	x	x
	Uzņēmēju, izglītības, zinātnes un pētniecības institūciju sadarbība inovāciju, zināšanu un tehnoloģiju pārnesei un komercializācijai, pilsētas kā zinātnes un inovāciju centra attīstībai	x	x	x	x
	Zinātnisko parku, kompetences un tehnoloģiju pārnese centru attīstība	x	x	x	x
	Sadarbības veicināšana starp uzņēmējiem un izglītības iestādēm kvalificētu speciālistu sagatavošanai un mācību materiālu izstrādei	x	x	x	
	Jaunu darba vietu radīšana	x	x		
Jaunas tirgus teritorijas izveide	x	x			

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
IESPĒJAS	Pilsētas mārketinga, jaunu tūrisma produktu attīstība un esošo tūrisma pakalpojumu pilnveidošana	x	x	x	
	E-risinājumu ieviešana uzņēmējdarbībā, tai skaitā, tūrisma nozarē	x	x	x	x
	Radošo industriju attīstība	x	x	x	
DRAUDI	Starptautisko ekonomisko un politisko tendenču negatīvā ietekme uz ekonomisko situāciju	x	x	x	x
	Ilgspējas trūkums nacionālā līmeņa finanšu un ekonomikas politikā	x	x	x	
	Ražošanas resursu izmaksu pieaugums	x	x	x	x
	Darbspēka aizplūšana	x	x	x	
	Iedzīvotāju skaita samazinājums darbspējas vecumā	x	x	x	
	Sagatavoto cilvēkresursu neatbilstība darba tirgus prasībām	x	x	x	
	Nepietiekošs atbalsts zinātnes, pētniecības un inovāciju attīstībai			x	
	Uzņēmēju zemā kapacitāte inovāciju ieviešanai	x	x	x	

Pilsēta ar mūsdienīgu un ilgtspējīgu dzīves vidi

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES	Izdevīgs pilsētas ģeogrāfiskais stāvoklis, atrašanās Latvijā centrā un tranzītcēlu krustpunktā	x	x	x	x
	Brīvas teritorijas pilsētas, t.sk. dzīvojamās apbūves attīstībai	x	x	x	x
	Pieejama infrastruktūra, t.sk. attīstīti elektroenerģijas, gāzes un siltuma apgādes tīkli	x	x	x	x
	Attīstīta dzelzceļa infrastruktūra pasažieru un kravu pārvadājumiem	x	x	x	x
	Uzlabota pilsētas maģistrālo un tranzītielu infrastruktūra	x	x	x	
	Uzlabota satiksmes dalībnieku drošība un satiksmes organizācija, izveidota Intelīgentās transporta vadības sistēma	x	x	x	
	Kvalitatīvs pilsētas sabiedriskais transports, attīstīta satiksme ar Rīgu	x	x	x	
	Ir pieejami brīvi mājokļi, uzsākta daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku energoefektivitātes paaugstināšana	x	x	x	
	Lielākā daļa pilsētas daudzstāvu dzīvojamo māju pieslēgtas centralizētai siltumapgādes sistēmai	x			
	Siltumenerģijas ražošanai pārsvarā tiek izmantots videi draudzīgs kurināmā veids – dabasgāze un atjaunojamie energoresursi	x			x
	Pieaug iedzīvotāju īpatsvars, kuriem pieejami centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi	x			
	Dzēramā ūdens ieguvei tiek izmantoti tikai pazemes ūdeņi	x	x		
	Izbūvētas jaunas notekūdeņu attīrīšanas ietaises, uzsākta centralizētās ūdensapgādes tīklu renovācija	x	x	x	
	Izveidota mūsdienīga, vienota atkritumu apsaimniekošanas sistēma, kas nodrošina iespēju iesaistīties dalītā atkritumu vākšanā	x	x	x	
Izveidots Pašvaldības operatīvās informācijas centrs, kas sniedz informatīvu un tehnisku atbalstu katastrofu gadījumos un ikdienā, ieviesta videonovērošanas sistēma	x	x	x		

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
STIPRĀS PUSES	Jelgavas pilsētai, Jelgavas un Ozolnieku novadam izstrādāts vienots civilās aizsardzības plāns (CA plāns)	x	x	x	
	Pilsētas iedzīvotājiem ir laba zaļo teritoriju un atpūtas vietu pieejamība	x			
	Pieejami reģionālas nozīmes valsts un publisko institūciju pakalpojumi	x	x		
	Pašvaldībai ir liela pieredze investīciju projektu izstrādē un īstenošanā	x	x	x	
VĀJĀS PUSES	Iedzīvotāja skaita samazināšanās	x	x	x	
	Transporta plūsmas intensitātes pieaugums pilsētas centrā paaugstina trokšņa līmeni un gaisa piesārņojumu	x			
	Liels nekvalitatīva, neizteiksmīga un vizuāli nepievilcīga dzīvojamā fonda īpatsvars, daudz ēku ar zemu energoefektivitāti	x			
	Nesakārtoti daudzstāvu dzīvojamo kvartālu iekšpagalmi, sliktas kvalitātes iebraucamie un iekšpagalmu ceļi, nesakārtoti atkritumu konteineru laukumi	x			
	Nepietiekams nodrošinājums ar autostāvvietām	x	x		
	Mūsdienu prasībām neatbilstoša autoostas infrastruktūra	x	x	x	
	Netiek nodrošināti pietiekami sabiedriskā transporta pakalpojumi vakaros	x	x		
	Pretplūdu aizsardzības un virsūdeņu novadīšanas sistēma nav attīstīta un darbojas neefektīvi	x	x		
	Nepietiekams skaits labiekārtotu iedzīvotāju atpūtas vietu (peldvietas, parki, mežaparki, pagalmi, rotaļlaukumi)	x	x		
	Krīzes situāciju novēršanā un vadībā iesaistīto valsts un pašvaldības institūciju tehniskais un materiālais nodrošinājums ir nepietiekams un neatbilstošs teritorijā noteiktajam riska līmenim	x	x	x	x
	Dzeramajam ūdenim ir raksturīgs paaugstināts dzelzs un sulfātu saturs	x	x		
	Salīdzinot ar ūdensvadu tīklu kopgarumu, kanalizācijas sistēma ir nepietiekami attīstīta	x	x		

SVĪD	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
VĀJĀS PUSES	Nepietiekams nodrošinājums ar maģistrālajiem energoapgādes tīkliem jaunajās apbūves teritorijās (elektro un gāzes apgāde)	x	x	x	
	Nepietiekami attīstīta ielu un publisko teritoriju apgaismojuma infrastruktūra	x	x		
IESPĒJAS	Kravu transporta plūsmas optimizācija, Ziemeļu apvedceļa loka un tilta izbūve	x	x	x	
	Dažādu transporta veidu sasaiste un multimodāla satiksmes mezgla izveide	x	x	x	
	Transporta infrastruktūras uzlabošana un attīstība, pilsētas sasniedzamības uzlabošana	x	x	x	
	Sabiedriskā transporta pieejamības un kvalitātes uzlabošana, videi draudzīga transporta izmantošana	x	x	x	
	Inteliģentās transporta vadības sistēmas un Reālā laika inteliģentās transporta vadības sistēmas attīstība	x	x		
	Pilsētas ēku infrastruktūras atjaunošana, energoefektivitātes un vizuālās pievilcības uzlabošana	x			
	Jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju ar mūsdienīgu infrastruktūru un pakalpojumu pieejamību attīstība	x			
	Kvalitatīvu un daudzveidīgu komunālo pakalpojumu (ūdensapgāde, kanalizācija, atkritumu apsaimniekošana, siltumapgāde, gāzes un elektroapgāde, apbedīšanas pakalpojumi) attīstība	x	x		
	Infrastruktūras sakārtošana plūdu riska mazināšanai un virsūdeņu novadīšanai	x	x	x	x
	Krīzes situāciju novēršanā un vadībā iesaistīto valsts un pašvaldības institūciju materiāltehniskā nodrošinājuma modernizācija	x	x	x	x
	Pilsētas zaļo teritoriju kvalitātes uzlabošana un iedzīvotāju atpūtas vietu attīstība	x	x		
	Ielu un publisko teritoriju apgaismojuma infrastruktūras attīstība	x	x		
	Pašvaldības informācijas sistēmu un e-pakalpojumu attīstība informācijas sabiedrības veidošanai	x	x	x	
Pašvaldības un tās iestāžu kapacitātes stiprināšana	x	x			

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais mērogs	Valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
IESPĒJAS	Labvēlīgas vides veidošana sabiedrības integrācijai	x	x	x	
	Pieejamības uzlabošanai apbūvētai videi un publiskai telpai, t.sk. publiskajiem pakalpojumiem, pašvaldības dienestiem un sabiedriskajam transportam	x	x	x	
DRAUDI	Negatīvs migrācijas saldo un dabiskais pieaugums	x	x	x	
	Energoresursu izmaksu palielināšanās	x	x	x	x
	Finanšu līdzekļu nepietiekamība pilsētas infrastruktūras attīstībai, t.sk. transporta infrastruktūras rekonstrukcijai	x		x	
	Tranzīta kravu, t.sk. bīstamo dzelzceļa kravu, pārvadājumu maršruti šķērso pilsētas centru, augsts industriālā riska līmenis dzelzceļa mežglā	x	x	x	x
	Ziemeļu apvedceļa loka un tilta trūkums palielina slodzi uz vidi pilsētas centrā	x	x		
	Trešdaļa pilsētas teritorijas ir pakļauta augstam applūšanas riskam, augsts gruntsūdens līmenis	x	x		
	Nesakārtotā pretplūdu aizsardzības un novecojusi virsūdeņu novadišanas sistēma, t.sk. lietus ūdens kolektori	x	x	x	
	Pārrobežu ietekme uz Lielupes baseina ūdens resursu kvalitāti	x	x	x	x
	Nepietiekams nodrošinājums ar brīvajām kapu teritorijām	x	x		

PIELIKUMI

1. PIELIKUMS

Pašvaldības institūcijas

Institūcija	Galvenās funkcijas	Funkcionālās ietekmes zona
Jelgavas izglītības pārvalde	Pārraudzīt pirmsskolas izglītības, vispārējās izglītības, speciālās izglītības, interešu izglītības iestādes, sporta skolas un pašvaldības arodskolas darbību, uzraudzīt izglītības programmu īstenošanu, izvērtēt mācību procesa rezultātus, nodrošināt izglītības iestāžu darba organizācijas vadības kvalitāti un sekmēt sadarbību ar vecākiem izglītības programmu īstenošanā	Jelgava, Zemgale
Jelgavas sociālo lietu pārvalde	Administrēt sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanai paredzētos pašvaldības budžeta līdzekļus un kontrolēt šo līdzekļu izlietojumu pārraudzībā esošajās iestādēs	Jelgava
Jelgavas dzimtsarakstu nodaļa	Veikt dzimšanas un miršanas reģistrāciju, izsniegt arhīva un citas izziņas, reģistrēt laulības, vārdu un uzvārdu maiņu	Jelgava, Zemgale
Jelgavas pilsētas bāriņtiesa	Lemt par bērna personisko un mantisko interešu aizstāvību, domstarpību izšķiršanu, piekrišanu paternitātes atzīšanai, bērna aprūpes tiesību atņemšanu vai atjaunošanu, audžuģimenes statusa piešķiršanu, adopciju, ārpusģimenes aprūpi, aizgādību, rīcībnespējīgas personas atzīšanu par rīcībnespējīgu, aizbildnības nodibināšanu, aizbildņa iecelšanu vai personas atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai	Jelgava
Pilsētsaimniecība	Uzturēt ielas un ceļus, to drošību, apgaismojumu, pārraudzīt kapu saimniecību, hidrotehniskās būves, labiekārtošanas darbus, pilsētas mežu apsaimniekošanu	Jelgava
Kultūra	Plānot, organizēt un koordinēt pilsētas kultūras dzīvi; organizēt vietējo, republikas un starptautiskas nozīmes izklaides, kultūras un mākslas projektus; koordinēt organizatorisko darbu un pašvaldības sniegto atbalstu mākslinieciskās pašdarbības kolektīviem un diviem profesionālajiem kolektīviem - "Jelgavas bigbends" un "Jelgavas Kamerorķestris"; apzināt, saglabāt un attīstīt nemateriālo kultūras mantojumu	Jelgava, Zemgale, Latvija
Jelgavas zinātniskā bibliotēka	Sniegt publisko bibliotēku un informantīvos pakalpojumus. Lielākā publiskā bibliotēka Zemgalē, Jelgavas pilsētas pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, Jelgavas un Ozolnieku novadu bibliotēku metodiskais centrs	Jelgava, Zemgale
Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejs	Sekmēt Zemgales novada kultūrvēsturiskā mantojuma, pagātnes un šodienas pieredzes nepārtrauktu apriti mūsdienu un nākotnes sabiedrības izglītībai, attīstībai un izklaidei. Uzkrāt, dokumentēt un saglabāt Jelgavas pilsētas un novada materiālās un nemateriālās kultūras vērtības	Jelgava, Zemgale

Institūcija	Galvenās funkcijas	Funkcionālās ietekmes zona
Sporta servisa centrs	Koordinēt pašvaldības sporta iestāžu un pilsētā darbojošos sporta klubu un apvienību darbību, apsaimniekot pašvaldības sporta bāzes, veikt sporta pasākumu un sacensību organizēšanu	Jelgava, Zemgale, Latvija
Jelgavas INFO	Nodrošināt saikni starp iedzīvotājiem un pašvaldību, lai nepastarpināti informētu par svarīgāko pilsētā, veikt sabiedrības izglītošanu	Jelgava, Zemgale, Latvija
Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs	Nodrošināt iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu kvalitatīvu mūžizglītības piedāvājumu un metodisko, izglītojošo un informatīvo atbalstu formālās un neformālās izglītības iestādēm un pedagogiem	Jelgava, Zemgale, Latvija
Jelgavas reģionālais tūrisma centrs	Veicināt tūrisma infrastruktūras un tūrisma pakalpojumu attīstību Jelgavas pilsētā un reģionā, apsaimniekot Jelgavas Sv.Trīsvienības baznīcas torni	Jelgava, Zemgale, Latvija
Jelgavas pilsētas pašvaldības policija	Rūpēties par sabiedrisko kārtību pilsētā un pašvaldības saistošo noteikumu ievērošanu, veikt noziegumu profilaksi, uzturēt medicīnisko atskurbtuvi, veikt preventīvo darbu bērnu un jauniešu noziedzības mazināšanai	Jelgava

Kapitālsabiedrības*	Galvenās funkcijas	Funkcionālās ietekmes zona
SIA "Jelgavas pilsētas slimnīca"	Sniegt stacionārās un ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumus, nodrošināt medicīnisko atkritumu utilizācijas pakalpojumus	Jelgava, Zemgale, Latvija
SIA "Jelgavas poliklīnika"	Sniegt primārās un sekundārās veselības aprūpes pakalpojumus, veikt laboratoriskos izmeklējumus un staru diagnostiku, profilaktisko novērošanu un imunizāciju	Jelgava, Zemgale
SIA "Medicīnas sabiedrība "OPTIMA 1""	Nodrošināt integrētu primāro un sekundāro veselības aprūpi (īpaši - bērnu ambulatoro aprūpi un rehabilitāciju), laboratoriskos izmeklējumus, rehabilitāciju, stomatoloģisko palīdzību	Jelgava, Zemgale
SIA "Jelgavas autobusu parks"	Organizēt pasažieru pārvadājumus pilsētas un tālsatiksmes maršrutos	Jelgava, Zemgale, Latvija
SIA "Jelgavas Ūdens"	Sniegt centralizētās ūdensapgādes un saimnieciskās kanalizācijas pakalpojumus	Jelgava, Zemgale
SIA "Jelgavas Nekustamā īpašuma pārvalde"	Apsaimniekot dzīvojamās un nedzīvojamās ēkas un tām piekrietošās teritorijas	Jelgava

Kapitālsabiedrības*	Galvenās funkcijas	Funkcionālās ietekmes zona
SIA "Jelgavas tirgus"	Nodrošināt iespējas pilsētas iedzīvotājiem iegādāties vietējās lauksaimniecības produkciju	Jelgava, Zemgale, Latvija

Jelgavas pilsētas pašvaldība ir kapitāla daļu līdzīpašniece 14 kapitālsabiedrībās, tajā skaitā:

* 7 kapitālsabiedrībās Jelgavas pilsētas pašvaldībai pieder 100% kapitāla daļas;

2 kapitālsabiedrībās Jelgavas pilsētas pašvaldībai ir kontrolējošā ietekme (kapitāla daļu (akciju) īpatsvars virs 50%) – AS "Jelgavas siltumtīklu uzņēmums" , SIA "Jelgavas komunālie pakalpojumi";

1 publiski privātā kapitālsabiedrība SIA "Zemgales EKO";

4 kapitālsabiedrībās kapitāla daļu īpatsvars ir zem 50% - SIA "Zemgales olimpiskais centrs", SIA "Sporta komplekss "Zemgale"", SIA "Datorcentrs", AS "AMO PLANT".

2. PIELIKUMS

Valsts pārvaldes institūcijas

Institūcija	Galvenās funkcijas	Funkcionālās ietekmes zona
Zemgales plānošanas reģiona administrācija	Plānot reģiona attīstību, koordinēt starpinstitūciju sadarbību un nodrošināt reģiona viedokli nacionālā līmeņa politikas un plānošanas dokumentu izstrādes procesā	Zemgale, Latvija
Valsts ieņēmumu dienests, Zemgales nodokļu administrēšanas daļa, Jelgavas klientu apkalpošanas centrs	Nodrošināt VID administrēto valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu iekasēšanu reģionālās iestādes teritorijā un administrēt un uzturēt efektīvu muitas maksājumu iekasēšanas sistēmu	Jelgava, Jelgavas un Ozolnieku novadi, Latvija
Nodarbinātības valsts aģentūras Jelgavas filiāle	Nodrošināt iedzīvotāju darbā iekārtošanu, profesionālo orientāciju, apmācību, kvalifikācijas celšanu vai pārkvalificēšanu, vietējo nodarbinātības programmu izstrādāšanu un realizēšanu	Jelgava, Jelgavas un Ozolnieku novadi
Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Jelgavas nodaļa	Izdot personu apliecinošos un ceļošanas dokumentus, uzturēšanās atļaujas, uzturēt Iedzīvotāju reģistru	Jelgava, Jelgavas un Ozolnieku novadi, Latvija
Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, Jelgavas reģionālā nodaļa	Reģistrēt sociāli apdrošinātās personas un iemaksas sociāli apdrošinātās personas kontos; sniegt iedzīvotājiem sociālās apdrošināšanas un atsevišķus sociālās palīdzības pakalpojumus - piešķirt, aprēķināt, pārrēķināt un izmaksāt pensijas, pabalstus un atlīdzības; sniegt iedzīvotājiem individuālas konsultācijas par sociālās apdrošināšanas un sociālās palīdzības pakalpojumiem	Jelgava, Jelgavas un Ozolnieku novadi
Zemgales reģionālā valsts darba inspekcija, Jelgavas sektors	Uzraudzīt un kontrolēt darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu	Jelgava, Jelgavas un Ozolnieku novadi
Valsts zemes dienests, Zemgales reģionālā nodaļa, Jelgavas birojs	Nodrošināt nekustamā īpašuma valsts kadastra darbību, valsts adrešu reģistra darbību, apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmas darbību, augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas centrālās datubāzes darbību, veikt nekustamo īpašumu kadastrālo vērtēšanu, būvju un telpu grupu kadastrālo uzmērišanu	Jelgava, Jelgavas, Ozolnieku, Auces, Bauskas, Dobeles, Iecavas, Rundāles, Tērvetes, Vecumnieku novadi
Pārtikas un veterinārais dienests, Dienvidzemgales pārvalde	Pārtikas aprites kontrole, veterinārā uzraudzība, specifiskās pārtikas novērtēšana un atzišana, veterināro zāļu reģistrācija.	Jelgava, Jelgavas, Ozolnieku, Bauskas, Iecavas, Rundāles, Vecumnieku, Dobeles, Auces un Tērvetes novadi
Veselības inspekcija, Zemgales kontroles nodaļa	Kontrolēt ārstniecības iestādes, veselības aprūpes kvalitāti un darbības ekspertīzi, farmaceitiskās darbības uzņēmumu un zāļu apriti, paaugstināta riska objektus, ķīmisko vielu un ķīmisko maisījumu tirdzniecību, medicīnisko ierīču izplatīšanu un lietošanu	Jelgava, Jelgavas un Ozolnieku novadi

Institūcija	Galvenās funkcijas	Funkcionālās ietekmes zona
Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālā vides pārvalde	Kontrolēt vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanu, dabas resursu ieguvi un piesārņojošo vielu emisiju vidē, bīstamo un sadzīves atkritumu, izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu, izdot un saskaņot atļaujas, tehniskos noteikumus un citus administratīvos aktus dabas resursu izmantošanai un piesārņojošo darbību veikšanai	Jelgava, Jelgavas, Ozolnieku, Auces, Bauskas, Dobeles, Iecavas, Rundāles, Tērvetes, Vecumnieku novadi
Zemgales apgabaltiesa	Pirmās instances tiesa tajos gadījumos, kad Civilprocesa likumā vai Kriminālprocesa kodeksā ir noteikts, ka konkrēta lieta pirmajā instancē izskatāma apgabaltiesā. Apelācijas instance civillietām, krimināllietām un administratīvajām lietām, kuras izskatījusi pilsētas tiesa vai tiesnesis vienpersoniski	Jelgava, Zemgale, Tukuma novads
Administratīvās rajona tiesas tiesu nams Jelgavā	Apelācijas instance administratīvajām lietām	Jelgava, Zemgale, Tukuma novads
Jelgavas tiesa	Pirmās instances tiesa civillietās, krimināllietās un administratīvajās lietās	Jelgava, Jelgavas un Ozolnieku novadi
Jelgavas tiesas zemesgrāmatu nodaļa	Uzturēt zemesgrāmatu nodaļījumus, nostiprinājuma žurnālu, nekustamo īpašumu lietas, izskatīt pieteikumus	Jelgava, Jelgavas un Ozolnieku novadi
Lauku atbalsta dienests, Zemgales reģionālā lauksaimniecības pārvalde	Administrēt valsts atbalstu un ES atbalstu laukiem, lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un zivsaimniecībai un veikt izmaksātā atbalsta uzskaiti un izlietošanas kontroli	Jelgava, Jelgavas, Ozolnieku, Auces, Bauskas, Dobeles, Iecavas, Rundāles, Tērvetes, Vecumnieku novadi
VAS "Latvijas Valsts ceļi", Centra reģiona Jelgavas nodaļa	Plānot un vadīt valsts autoceļu tīkla uzturēšanu un attīstību, valsts autoceļu tīkla standartu un tehnisko noteikumu projektu izstrādi, uzturēt un pilnveidot valsts un pašvaldību autoceļu reģistru, pārraudzīt pašvaldību autoceļu tīklu	Jelgava, Jelgavas un Ozolnieku novadi
Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirknis	Aizsargāt personu dzīvību, veselību, tiesības un brīvības, īpašumu, sabiedrības un valsts intereses no noziedzīgiem un citiem prettiesiskiem apdraudējumiem	Jelgava, Jelgavas un Ozolnieku novadi
Valsts probācijas dienests, Jelgavas teritoriālā struktūrvienība	Nodrošināt probācijas klientu uzraudzības un sociālās uzvedības korekcijas pasākumu sistēmas darbību, kas izveidota, lai novērstu atkārtota noziedzīga nodarījuma izdarīšanu	Jelgava, Jelgavas un Ozolnieku novadi
Jelgavas zonālais valsts arhīvs	Nodrošināt nacionālajā dokumentārajā mantojumā iekļaujamo dokumentu uzkrāšanu, uzskaiti, saglabāšanu un izmantošanu	Jelgava, Jelgavas, Ozolnieku, Auces, Bauskas, Dobeles, Iecavas, Rundāles, Tērvetes, Vecumnieku novadi